

časopis pro vězeňství a kriminální prevenci

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

1/2021

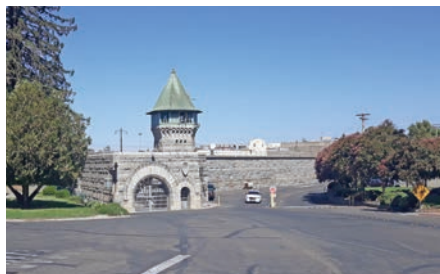
DVĚ DESÍTKY VĚZŇŮ
ESKORTOVÁNY LETECKY
DO RUMUNSKA

BLUES

FOLSOMSKÉ VĚZNICE

str. 11

ROMAN ZÁHORSKÝ

BRIGÁDNÍM GENERÁLEM

str. 21

VS ČR

NA DNECH NATO 2021

str. 61

ROZHOVOR

str. 2

REPORTÁŽ

str. 11

TÉMA

str. 15

ZPRÁVY Z VĚZNIC

str. 21

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA

str. 31

ZAHRANIČÍ

str. 48

VĚZNICE ČR

str. 50

FOTOREPORTÁŽ

str. 54

DUCHOVNÍ SLUŽBA

str. 58

KULTURA

str. 61

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 1/2021

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Foto titulní straně: Robert Blanda

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha-Pankrác

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2021, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Vážení čtenáři,

máme za sebou velmi náročné období, dokonce si troufám napsat, že jedno z nejnáročnějších v historii Vězeňské služby ČR. První covidová vlna naši organizaci, co se týká nemocnosti covid-19, naštěstí minula. Dokázali jsme rychle a včas přijmout taková pravidla a hygienická preventivní opatření, že mezi vězněné osoby covid nepronikl. Bohužel druhá vlna celosvětově udeřila v mnohem větší síle a to se odrazilo i ve věznicích a vazebních věznicích. Právě vám, zaměstnancům našich vězeňských zařízení, proto patří velký dík, protože i přes velmi nepříznivou covidovou situaci okolo nás jste pandemii ve vašich organizačních jednotkách zvládli velmi dobře.

Pandemie samozřejmě zasáhla i do ekonomické oblasti našeho sboru. Museli jsme přeskupit finanční zdroje jinak, než bylo původně plánováno. Nakupovali jsme ochranné prostředky, jako jsou respirátory, roušky, desinfekce, abychom byli schopni vybavit jak zaměstnance, tak vězněné osoby. Nemalé prostředky šly i na nákup testů a dalších technických prostředků určených ke zvládnutí nastalé situace.

Co pro nás všechny bylo nové a zároveň nezbytné, je omezení docházky do zaměstnání a zavedení home-office tam, kde to bylo možné. To bylo opět navázáno na nákup nové techniky, abychom byli schopni zajistit našim zaměstnancům možnost i z domova plnohodnotně vykonávat práci.

Nepříjemné jak pro stranu OJ, tak pro vězněné osoby byla nutnost utlumení možnosti zaměstnávání mimo vězeňské objekty, vyjma pomoci institucím majícím podíl na chodu státu, práce v potravinářském, odpadovém průmyslu a ve zdravotnictví. Věřím, že zaměstnávání odsouzených se brzy zotaví a bude opět dosaženo čísel, kterými jsme se před pandemií pyšnili.

I v této provozně nepříznivé situaci jsme byli schopni pokračovat v realizaci investičních akcí a zahajovat nové, z nichž vypíchnu dvě největší. Jedna ve Věznici Valdice, kde jsme se pustili do velké modernizace, která zefektivní fungování energetiky věznice. Renovace v hodnotě 139 milionů korun se provádí za plného chodu věznice, v souladu se všemi požadavky na zajištění bezpečnosti. Druhá investice se realizuje ve Věznici Světlá nad Sázavou, kde aktuálně finišuje hrubá stavba nového ubytovacího objektu, který rozšíří kapacitu pro odsouzené ženy o 162 míst.

Máme za sebou opravdu velmi perné chvíle. Ale vše zlé je k něčemu dobré. Doba trvající covidové pandemii nás naučila chovat se v mnohých ohledech jinak, efektivněji a samostatněji. S trochou dobré vůle a zvolením správných kompromisů nám paradoxně dny minulé ukáží snazší cestu do budoucnosti.

Náměstek generálního ředitele pro ekonomiku
Ing. Jaroslav Myšíčka, MBA

Náměstek GR Roman **Záhorský:**

SPOLUPRÁCE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY S OSTATNÍMI BEZPEČNOSTNÍMI SLOŽKAMI

Brigádní generál Roman Záhorský je ve služebním poměru u Vězeňské služby ČR téměř 28 let. Z dozorce se přes další služební místa ve Věznici Heřmanice vypracoval na pozici ředitele Vazební věznice Ostrava a regionálního ředitele, odkud na začátku letošního roku přešel do Prahy na generální ředitelství vězeňské služby na místo náměstka generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu. V květnu byl prezidentem republiky jmenován do hodnosti brigádního generála.

JE NEZBYTNÁ

Co přesvědčí dvacetiletého kluka k práci u Vězeňské služby ČR?

Byla to víceméně náhoda. Ta profesní pro mne byla zajímavá tím, že šlo o kontakt s lidmi. Vždycky mě lákalo pomáhat jiným. Vězeňská služba hledala na začátku devadesátých let nové příslušníky a já jsem tuto možnost přijal. V Brně jsem absolvoval nástupní kurz, následující řízenou praxí jsem prošel v mírovské věznici a poté už jsem byl připravený pro službu dozorce v heřmanické věznici.

Jak se váš profesní život vyvíjel dál?

Jako dozorce jsem sloužil ve směnném provozu asi rok a půl a potom jsem dostal nabídku dělat vychovatele. Ti byli v té době ve služebním poměru. Asi po dvou letech mě oslovil vedoucí oddělení vězeňské stráže Karel Mička, jestli nechci přejít na oddělení vězeňské stráže na služební místo inspektor vězeňské služby, lidově se té funkci říká bojař. Na toto období vzpomínám moc rád. Učili jsme v té době nováčky, zajišťovali jsme služební a profesní přípravu, kondiční přípravu pří-

slušníků. Byla to práce hodně pestrá. V Heřmanicích jsem končil jako zástupce ředitele věznice. Poté jsem odešel do Vazební věznice Ostrava, kde jsem byl více než deset let na funkci ředitele věznice. Také jsem tam zastával pozici regionálního ředitele, což pro mne byla hodně cenná životní zkušenost.

Dneska do vaší gesce náměstka generálního ředitele spadá starost o bezpečnost a kontrolu všech věznic a vazebních věznic. Jaký je největší rozdíl mezi prací ve věznici a prací na generálním ředitelství?

To není jeden, ale tisíc a jeden rozdíl. Zásadní rozdíl vidím v míře odpovědnosti za zajištění bezpečnosti napříč vězeňskou službou. Ta práce je jiná v tom, že nejsem tak blízko k praktickému výkonu služby. Ale stále je to práce s lidmi, bohužel aktuálně s ohledem na pandemii více v kanceláři a u počítače než v terénu. Je to o rozhodování, o postupech a krizovém řízení celého sboru. Ale doufám, že do toho

terénu se už brzy dostanu a navštívím i ty věznice, kde jsem ještě nebyl.

Kdo poslouchá víc? Vězni ve věznici, nebo zaměstnanci na generálním ředitelství?

Práce s personálem je odlišná od zacházení s vězni, každá skupina vyžaduje rozdílný přístup v oblasti řízení. Generální ředitelství je v tomto směru specifické. Většinu kolegů z generálního ředitelství dlouhodobě znám, setkávali jsme se pravidelně při plnění služebních úkolů.

Ale vraťme se ještě do Ostravy. Ostravská vazební věznice se pravidelně účastní nejrůznějších projektů i velkého rozsahu, jako jsou Dny NATO nebo Dny policie, kdy jste ještě jako ředitel spolupracoval i s ostatními bezpečnostními sbory. Jak taková spolupráce v praxi vypadá?

Bezpečnostní sbor, jako je ten náš, nemůže úspěšně fungovat bez součinnosti s ostatními bezpečnostními složkami a krajem. Takže je to o dlouhodobé spolupráci. V Ostravě jsme

úzce spolupracovali jak s vedením policie, tak s vedením hasičského záchranného sboru nebo s celní správou, a to jak v oblasti výcviku příslušníků, tak i na koncepčních záležitostech. Pravidelně jsme se scházeli, účastnili se společných prezentací bezpečnostních sborů. Naše činnosti se prolínaly i v oblasti krizového řízení kraje. Například jsme společně zrealizovali velké celodenní cvičení se všemi složkami IZS zaměřené na součinnost po vážné dopravní nehodě eskortního autobusu a nákladního vozidla na dálnici a následném útěku vězňů osob. Cvičení umožnilo prověřit funkčnost připravených krizových plánů a postupů a vzájemnou komunikaci.

Zažil jste během svého působení ve věznici opravdový útěk vězně?

Naštěstí jsem takovou situaci ve věznici, kde jsem sloužil, nikdy nezažil.

Jste elémem mezi generály Vězeňské služby ČR, prezident republiky vás do této hodnosti jmenoval 8. května. Překvapilo vás to?

Jednoznačně mě to zaskočilo, zároveň ale potěšilo. Je to pro mě závazek, ocenění nejenom mé práce, ale i práce těch, kteří mě služebním životem provázeli. Už jsem zmiňoval vedoucího oddělení vězeňské stráže v Heřmanicích, často vzpomínám na rady ředitele heřmanické věznice a ředitele ostravské věznice, kteří můj profesní život někam směřovali. Jsem s nimi dodnes v kontaktu a jsou to lidé, kterých si nesmírně vážím. Cením si poctivě a náročné práce všech svých kolegů.

Na generální ředitelství jste přišel v době, kdy byla pandemie covidu na vrcholu. Ted' se dá říct, že se situace výrazně zlepšila. Přinesla pandemie do věznic něco pozitivního?

Covid nás jednoznačně naučil více využívat ke komunikaci výpočetní techniku a dělat věci v tomto směru efektivněji. Také celá justice se zapojila a začal se zvyšovat počet realizovaných videokonferencí. Jako největší pozitivum vnímám výrazné omezení počtu eskort a s nimi spojených rizik. To s sebou přineslo i značné finanční úspory. Nejbezpečnější eskorta je ta, která se nerealizuje.

Jak zvládla Vězeňská služba ČR koronavirovou pandemii?

Vězeňská služba covid zvládla na výtečnou. Kdyby mi někdo v době, kdy jsem připravoval ve věznici krizové plány a scénáře pro podobné mimořádné události, sdělil, že něco podobného zažiji v reálu, nevěřil bych. Jsem pyšný na to, jaké máme kolegy, jak k té věci přistoupili, a to zejména na začátku pandemie, kdy jsme ještě moc nevěděli, co nám hrozí. Museli jsme improvizovat, lidé se snažili pomáhat jeden druhému a systematicky jsme přijímali opatření tak, že se nám dařilo zabránit průniku nákazy mezi vězňové osoby. Na podzim se situace bohužel ve společnosti zhoršila. Ale i tuto vlnu věznic a vazební věznic zvládly dobře. Přesto je bohužel velmi smutné, že covid zasáhl i do řad zaměstnanců vězeňské služby a několik našich kolegů zemřelo.

Změnila se vězeňská služba za těch 28 let vašeho služebního poměru?

Vězeňská služba ČR se hrozně rychle mění. Prošla markantními změnami. Vzpomínám si třeba na svoji první jízdu eskortním vozidlem, kdy jsme dírou v podlaze viděli na vozovku. Naštěstí vozový park je už jinde, v posledních letech prošel kompletní obměnou. Velký posun je vidět i na výstroji a výzbroji příslušníků, dochází k postupnému přezbrojování. Ohromný progres je v oblasti balistické výstroje. Výrazně se změnily podmínky pro výkon služby a práce. Stavebně technické zabezpečení věznic prochází rozsáhlými úpravami. Mám pocit, že se nám společně daří zvyšovat prestiž vězeňské služby.

Co byste popřál Vězeňské službě ČR do budoucnosti?

Každou organizaci tvoří její personál. Vězeňské službě bych popřál dostatek tabulkových míst obsazených jak zkušenými, tak i mladými spokojenými zaměstnanci, kteří se budou na pracovištích cítit bezpečně.

Zora Příbylová: SMYSL SVÉ PRÁCE

JSEM MĚLA MOŽNOST VIDĚT KAŽDÝ DEN

Psycholožka PhDr. Zora Příbylová působila až do nedávna přes 37 let jako psycholožka v heřmanické věznici. A i když se jí již nyní stýská za kolegy, jedním dechem současně dodává: „Vězeňství jsem už dala všechno, co jsem mohla.“

2018 – Bc. Miroslav Jadrný (první zprava) a PhDr. Zora Příbylová (druhá zprava) přebírají Cenu ministra spravedlnosti.

Po studiu na gymnáziu jste se rozhodla pro psychologii. Bylo to vlastní rozhodnutí, nebo Vás někdo při výběru budoucí profese významněji ovlivnil a nasměroval?

Byl to můj vlastní výběr. Rodina mě „tlačila“ do medicíny a já jsem snad už i měla vyplněnou přihlášku, ale pak mne podpořil třídní profesor z gymnázia, promluvil s mamkou s tím, ať mi nechá svobodnou vůli, a přihláš-

ku jsem nakonec přepsala. A měla jsem i štěstí, že mne přijali. V té době bylo totiž studium psychologie velmi úzkoprofilové. Ve studijním kruhu nás bylo všehovšudy asi patnáct, ale z tohoto počtu bylo pět absolventů jednooborové střední školy pro pracující. To byli „studenti“ původních profesí jako třeba pokrývač nebo instalatér, a jim bylo umožněno, po roce studia na střední škole, být přijati bez přijímacích

na vysokou školu, kterou si vybrali. A těch pět, násobně věkově starších, si vybralo ke studiu právě psychologii. V rámci studia to bylo zpestření, nakonec ale ani jeden z nich se této profesi, pokud vím, nevěnoval. Jeden se stal ředitelem Muzea dělnického hnutí, druhý personalistou atd.

V 80. letech 20. století měla v rámci psychologie velkou podporu zejména psychologie práce, čemuž odpovídá i zaměření vaší diplomové práce na téma Hodnotový systém učňů. Nakonec i vy sama jste se ocitla po ukončení studia jako psycholožka v Nové Huti.

Po ukončení studia psychologie na olomoucké univerzitě jsem chtěla hned nastoupit k tehdejšímu sboru nápravné výchovy do Heřmanic. Bohužel zde ale nebylo volné místo, a tak jsem skutečně nejdříve pracovala dva roky jako psycholožka na Nové Huti. Dostala jsem se do provozu, kde přede mnou nikdy žádný psycholog nebyl. Oni tak nevěděli moc co se mnou a já jsem taky nevěděla, co mám dělat. Byla to taková všeobecná bezradnost. Trochu mi sice pozici usnadnilo to, že jsem v rámci diplomové práce dělala výzkum v učňovských zařízeních, ale vysvobozením pro mne zde bylo, až když si mne vyžádal psycholog, který zde vyšetřoval uchazeče na vybrané pozice jako třeba jeřábíků, strojvůdce atd. Dostala jsem tak příležitost se „vycvičit“ v diagnostice a naučit se pracovat jak s přístroji, tak s tehdy dostupnými testy. Sice jsem si tady trochu přičichla k praktickému výkonu, neměla jsem zde ale moc příležitosti k intervencím nebo pohovorům.

Kdy jste se poprvé potkala s forenzní psychologií? Bylo to už při studiu na univerzitě, nebo přímo až v praxi, ve věznici?

Mé první seznámení s forenzní psychologií proběhlo v rámci Psychologických dnů, které bývaly v Olomouci o prázdninách. Já jsem zde působila jako organizátor a dobrovolník a při té příležitosti jsem se potkala také s docentem Čepelákem (doc. PhDr. Jiří Čepelák, CSc. (1915–1989) byl průkopníkem novodobé české penologie a v letech 1966–1980 vedl Výzkumný ústav penologický). Naše seznámení bylo vlastně velmi roztomilé, když jsem ho pozdě v noci, kdy bušil na dveře, pouštěla na kolej, jeho přednášky na Psychologických dnech byly ale velmi zajímavé. A další člověk, který mě hodně ovlivnil, byl docent Vtípil (doc. PhDr. Zdeněk Vtípil, CSc., nar. 7. srpna 1943 v Uherském Hradišti, psycholog a VŠ pedagog. Odbornou praxi získal v PL v Kroměříži, ve Věznici Opava a v Přerovských strojárnách). V rámci výuky nám velmi poutavě vyprávěl na hodinách o své praxi ve vězeňství, která asi nebyla příliš dlouhá, což jsem si uvědomila až později. Mně jeho vyprávění přišlo zajímavé a rozhodně zajímavější než působení pracovního psychologa, který pořád dokola vyšetřuje jeřábníky a strojvůdce. Takže jsem to chtěla zkusit a hlavně, docela dobře jsem při svém rozhodování odhadla, byť s určitou naivitou, že mi vězeňské prostředí a lidé tam nebudou vadit.

Jak reagovalo vaše okolí, třeba rodiče, na rozhodnutí jít pracovat jako psycholožka do věznice?

Vyrůstala jsem převážnou většinu svého dětství s babičkou a dědou v hornické kolonii, která těsně navazuje na heřmanickou věznici. Měli jsme tak vězně vlastně neustále za plotem. A když tudy chodila četa bez střežení do práce, tak si s nimi děda, který byl zahradník, přes ten plot občas povídal. Tak jsem vlastně, už jako dítě, vnímala existenci věznice a lidi, kteří tam jsou, jako normální, když si přece povídají o kytkách. Rodina tak mé rozhodnutí přijala úplně normálně a vnímala věznici jako každé jiné pracoviště.

Asi po dvou letech, když jste pracovala na Nové Huti, se ve Věznici Heřmanice uvolnilo místo psycholožky a vám se ze Sboru nápravné výchovy na základě podané žádosti nakonec ozvali...

Jedna z mých předchůdkyň bohužel

neočekávaně zemřela (pozn. jednalo se o psycholožku Růženu Daševskou), takže aby doplnili stav, oslovili prvního, koho tam měli na seznamu. A bylo to takové hrozně roztomilé, protože personalista se mnou jel, došud jsem nepochopila proč, snad třetí den hned do Prahy, na tehdejší správu sboru nápravné výchovy (dnes generální ředitelství). Tam jsme vešli do nějaké kanceláře, za stolem seděl pán v uniformě, podíval se na mne a akorát zavrčel: „Mladá ženská, půjde na mateřskou.“ A zase se sklonil nad papíry a my jsme jeli zpátky do Ostravy. Tak to nebylo moc potěšitelné.

Do Věznice Heřmanice jste nastoupila jako psycholožka 1. 5. 1983. Tam už byla pro psychology v té době docela „prošlapaná“ cesta, na rozdíl od jiných věznic...

V tom jsem měla velké štěstí, protože když jsem nastoupila, tak ve věznici už čtyři roky pracovala psycholožka Radka Jankuliaková, provdaná Dlouhá (pozn. rozhovor s PhDr. Radomírou Dlouhou byl zveřejněn v časopise ČV 2/2018). Přišla jsem k ní a ona to pojala tím nejlepším způsobem. Uvedla mne do vedlejší kanceláře a třetí den mi tam rovnou poslala odsouzeného. Taky mi říkala: „Nebudeš se přece učit, jak to dělám já. Musíš si najít vlastní cestu.“ Záhy po nástupu jsem také vyšetřovala i první uchazeče. Radka, která tam byla dlouho sama, si vzala dovolenou, zatímco já jsem se tam orientovala jen tak velmi zhruba. A došlo k tomu, že ten den byla nějaká odborná komise, plus jsem měla mít tři uchazeče na vyšetření. Já jsem samozřejmě zvolila tu horší variantu. Bez znalosti věci jsem si vyhodnotila, že komise je důležitější, a uchazeče jsem poslala domů. To bylo velké „pозdvižení na sále“.

Spousta věcí nebyla v té době zpracovaná písemně, takže to bylo tradované z porad a seminářů spíše jen ústně a člověk se k tomu složitě propracovával. Když jsem ale odjela asi za půl roku do nástupky do Brna (do nástupního kurzu, základní odborné přípravy), tak už jsem spoustu věcí věděla. I když ne přesně podle paragrafů, jak nás to učili tam.

Jediné, co mi hlavně v počátcích vadilo, byla uniforma. Já nejsem duší voják. Jsem člověk, který se těžce vměstnává do nějakých hranic. Jednou, když u nás byl na kontrole někdo ze zástupců tehdejší správy, tak ke mně přišel do kanceláře a já jsem mu řekla: „Dobrý den.“ Hned jsem měla zápis v per-

sonálním spise, že takhle se nadřízený nezdraví. Později jsme mohli nosit bílé pláště, pracovat i v civilu, takže to už bylo dobré. V uniformě to ale pro mne moc příjemné nebylo.

Tehdy jste nastupovala do sboru nejen do uniformy, ale také jako žena, což v té době nebylo příliš časté. Jak jste vnímala drtivou převahu mužů v útvaru a jak vnímali oni vás?

Řekla bych, že ve většině případů to byla výhoda. Protože to bylo tak odlišné od toho všeho, co se tam dělo. Z obou dvou stran byli chlapi, nabušení testosteronem, kteří mezi sebou udržovali nějakou rovnováhu. Já jsem ale s ohledem na svou spontánnost neměla nikdy problém jak v jednání s kolegy, tak s vězni. Pravda, bylo tam pár zavičů, kteří tam už přesluhovali ještě někdy z 50. let od doby založení věznice. A to byli fakt tvrdí, žulovití

PhDr. Zora Přibyllová

chlapi, kteří to prostě absolutně neuznávali: „Proč psycholog pro vězně? Co má žena co dělat ve věznici?“ Jednoho jsem dokonce jednou opravdu hodně zranila. Sloužil na oddělení výkonu kázeňských trestů a jeden vězeň si mně stěžoval, že si nemá v čem uvařit. Já jsem tam viděla ležet kastrolek v kanceláři v poličce, a tak jsem ten kastrolek, který patřil tomu dozorcí, tomu vězni půjčila. Ten dozorce mi to

tvrdě několik let odpouštěl, a nakonec i odpustil, ale řekl mi, že to byla ta největší rána, kterou jsem mu mohla dát, když jsem půjčila jeho hrnek vězni. A když jsme se potkali, tak jsem mu to vždycky viděla v očích. Ale nakonec taky povolil.

Uniforma v té době nesla s sebou pozitiva například ve výrazně vyšším platovém ohodnocení, s uniformou byly spojeny ale povinnosti v podobě určité angažovanosti či alespoň loajality nebo třeba omezení s výjezdem do zahraničí. Jak jste to vnímala vy?

Já jsem to vnímala docela ostře, protože jsme s manželem cestovatelské duše. Procestovali jsme, co se dalo, a pak už jsme narazili na limity. Později tak už jezdil do zahraničí manžel sám. To bylo méně příjemné, ale zase na druhou stranu, není úplně špatné naučit se po letech manželství trávit dovolenou každý zvlášť. Takže jsme to proměnili i v pozitivum. A co se týká angažovanosti, tak v prostředí věznice záleželo na každém, co si kdo vybral. Kdo chtěl být angažovaný, tak byl, kdo nechtěl, tak nebyl. Řada kolegů unikala například do ROH (pozn. Revoluční odborové hnutí byla monopolní odborová organizace, která byla zároveň nejmasovější společenskou organizací v socialistickém Československu), kde se angažovali nějakým způsobem, nebo aspoň tvrdili, že se angažují, a tím pádem nebyli tlačeni do jiných politických funkcí. Byla to spíše taková hra na politickou angažovanost.

Nastupovala jste do sboru v době relativní společensko-politické stability. Zažila jste zde ale také období turbulentních změn, např. rok 1989. Jak jste vnímala tyto změny a atmosféru?

V letech 1989-1990 proběhla také v heřmanické věznici celá řada vzpour. Odsouzení ovládli část věznice, kladli si své požadavky a odmítali spolupracovat s některými zaměstnanci. Já jsem společně s asi pěti dalšími pracovníky byla odsouzenými akceptována a na odděleních jsem se mohla pohybovat. V jednu chvíli nám tato pozice přinesla také nepříjemnosti. Zástupci vězňů nám předali listinu svých požadavků s žádostí předat ji řediteli, který to tehdy vůbec nezvládl. Křičel a začal nám vyhrožovat vojenským soudem a eskortou do vojenské vazby v Olomouci za to, že se „paktujeme s odsouzenými“. To byla hodně nepříjemná situace.

Přitom jsme byli v daném okamžiku vlastně jediní, kdo mohl komunikaci s vězni zprostředkovat. Další nepěkné období nastalo asi za rok, za rok a půl – prověrky. A i když nakonec muselo věznicí opustit jen pár lidí, bylo to o žalování a odplatě. Přitom jsem si vzpomněla na prověrky v 70. letech a svoji matku a říkala jsem si: „Proboha, proč se musí situace znovu opakovat?“

v obrovské kanceláři velikosti 6 x 6 metrů ve 3. patře. Tam jsem měla stůl, dvě židle, trezor a ozvěnu. A taky jsem to přežila.

Co bylo nejčastěji obsahem pohovorů s vězni? Liší se to nějak výrazně ve vztahu k dnešku?

Asi tak posledních pět let narůstal počet vězňů, kteří se na mě obraceli s tím, ať jim pomůžu sehnat nějaké

*Na sociálně-psychologické výcviku
(PhDr. Příbylová - první žena zprava, PhDr. Dlouhá - druhá žena zprava)*

Pracovní prostředí a atmosféra je určující pro osobní spokojenost a výkon. Vzpomenete si ještě, jak vypadala vaše první kancelář ve věznici?

To si vybavuji dostatečně dobře, i když jsem v průběhu doby těch kancelářů vystřídala více. Byla to taková sláňtanina – použitá dvě křesílka nevím odkud, trochu rozbitá, stůl, stolek pod psací stroj, židle pro mne, židle pro odsouzeného, trezor a knihovnička. Bez koberce, jen linoleum. Na Nové Huti to bylo velmi podobné, všechno tak nějak ošuntělé. Vlastně jsem neviděla nikde jinak lépe vybavenou pracovní psychologa, i když jsme chodili po stázech a po léčebnách. Všude to bylo asi tak nějak stejné. Takže to mi přišlo jako běžný standard. Pak ale bylo jedno období, kdy jsem byla ve velké nemilosti tehdejšího ředitele a skončila jsem

léky. Stále totiž příliš nerozlišují psychiatr – psycholog, takže se snažili buď přímo ode mne, nebo mým prostřednictvím získat nějakou medikaci. To bylo nepříjemné, to dříve nebylo. A ten nárůst byl prostě značný, kdy vězni opravdu přichází cíleně s tím, že sami produkují nějaké obsahy, kde se nabízí, že by tam medikace měla být. Když jdete potom do hloubky, tak ten odsouzený neumí už popsat, jak to vzniklo, proč to vzniklo, ale ví, že by mu pomohl ten a ten lék. To je samozřejmě velmi nápadné. A to bylo něco, co jsem dvacet, dvacet pět let neznala. Také začínají být mnozí vězni vůči psychologům slovně agresivní. To opravdu dříve nebylo. V podstatě, tak jak jsem se chovala já k nim, tak oni se chovali ke mně. A neznala jsem, že by si odsouzený dovolil křičet, vyběhnout

z kanceláře a třísknout dveřmi. To se v poslední době občas stávalo.

V roce 2020 registrovala Vězeňská služba ČR zvýšený počet sebevražedného chování vězňů. Sebeпоškozování ani v minulosti nebylo nijak vzácné. Přesto, dnes už jen zcela výjimečně registruje například hladovky nebo polykání cizích předmětů...

Nastoupila jsem ke sboru v době, kdy prioritou byla práce vězňů v průmyslu. Pracovní komise často nezohledňovaly dřívější pracovní zkušenost odsouzených, jejich schopnosti, do práce je zařazovaly hlava nehlava a ti to často nezvládali. Proto docházelo k sebeпоškození nebo právě k polykání předmětů, aby se práci vyhnuli. Zažila jsem také ještě vlnu inkoustových tužek, kdy si tuhu z nich sypali do očí. Časté bylo i řezání nebo třeba na pracovištích, kde to bylo dostupné, tak polítí nějakou kyselinou. Když totiž vězni neplnili normy, byli za to kázeňsky trestáni, a to jim nesmírně komplikovalo život. To, co bylo tehdy i nyní, je sebeпоškozování jako patologická reakce na problémy v rodinách. Nyní je to o to složitější, že odsouzený má možnost telefonovat domů, a tak se on tu pro něj nepříznivou informaci dozví, ale my o ní nevíme. A pokud nás na to třeba spolupřezní neupozorní, že ten a ten má problémy doma, tak my se to nemáme jak dozvědět. A totéž se týká například úmrtí blízkých. Vězeň telefonuje domů, tam mu řeknou, že zemřela matka, babička, rodiče, dítě, a on na to nějak reaguje, a my nevíme proč. To tenkrát nebylo, protože byla jen korespondence, která byla kontrolována. To je nyní mimo naše možnosti, protože problémy nejsou včas zachyceny.

Hladovku mají odsouzení stále ve své vězeňské paměti tradovanou v postupech, jak dosáhnout svého. Dost často o ní mluví, občas nám tu stravenku „hodí“ a pro jídlo si nejdu, ale takové hladovky až do „syndromu průsvitných uší“, jak jsem tomu říkala, kdy ten vězeň hladověl třeba 14 dnů, tak už nyní nejsou. Dnes už toho taky vězni tolik nevydrží, ale tenkrát se svým způsobem až trýznili a trápili. V poslední době jsem skutečně nezažila hladovku delší než tři až pět dnů. Ono je to totiž „šichta“ držet hladovku, zvláště když vedle spolupřezně „mlaská“. Ted' se to už nedělá, ale v minulosti, když vězeň vyhlásil hladovku, tak nezůstával v kolektivu, ale izoloval se. Nyní se jen kontroluje, zda odebral stravu, nebo ne, ale je ponechán na odděle.

Oslava výročí Věznice Heřmanice (zleva: Příbylová, Dlouhá, Romanová, Mička)

Prakticky od svého nástupu jste vyšetřovala uchazeče, dříve se dělal spíše nábor, dnes výběr. Jaké metody jste používali při posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů? Změnila se v průběhu let struktura uchazečů?

Vnímám tuto oblast jen z úzkého pohledu heřmanické věznice. Zde se nábor v pravém slova smyslu nedělal nikdy. Vždy se dělal výběr. Tady nebyl nikdy nedostatek zájemců o práci ve věznici. Těm lidem tady totiž přišlo jako lepší jít dělat strážného do vězni-

ce, než jít makat do dolů, kdy babičky a maminky plakaly, že tam umřou. „Radši běž dělat do věznice. Tam ti nikdo nic neudělá. Maximálně dostaneš pár facek, když potkáš bývalého vězně v hospodě,“ říkávaly. A v tomto ohledu jsme tady vždy měli i takové osvědčené ředitele, kteří se věnovali výběru uchazečů v komisi, a opravdu jen zcela výjimečně byl na nějaké místo jenom jeden uchazeč. To bylo spíše na nějakou odbornou profesi, třeba ekonomickou. A co se v této oblasti změnilo? Dříve, když se uchazeč nemohl

2019 – supervize týmu specializovaného oddělu (PhDr. Příbylová – první zleva)

z nějakého důvodu dostavit, tak zavolal a omluvil se: „Nemůžu, nechci...“ Ted' nic.

Z metod jsme toho v počátcích opravdu moc neměli. Používali jsme třeba Eysenckův test osobnosti, dotazník interpersonální orientace FIRO-B nebo test osobnosti Cattell 16 PF. Neuměli jsme pracovat s žádnými kresebnými technikami. Hodně jsme však pracovali s výkonovými metodami, jako třeba Bourdonův test pozornosti, a tak se tečkovalo až doblba. Ale vždy jsme vyšetřovali. Nebylo to tak, že bychom si s někým jenom popovídali. Na testové techniky ale byla doba fakt těžká a my jsme si je tenkrát sháněli, kde se dalo. Chtěla bych ale pochválit systém, který je nyní a který jsem zažila posledních deset, dvanáct let. Týká se vzdělávání psychologů v testových metodách, kdy se mohl psycholog přihlásit podle toho, čemu se věnoval, co dělal, a jet na školení do Stráže pod Ralskem. Vzdělávání pro psychology je ve vězeňské službě na velmi dobré úrovni. V tomhle směru jsem byla moc spokojena.

V průběhu své praxe jste působila jako psychologka na řadě oddílů. Čemu jste se věnovala zejména?

Vyšetřovala jsem uchazeče, několik let jsem byla ve věznici dokonce sama, tak jsem se věnovala hlavně nástupnímu oddílu. Později jsem svou pozornost zaměřila více na diferenciaci odsouzených, protože se mi v péči začali hromadit vězni, kteří uvízli v budově výkonu kázeňských trestů jen proto, že nebyli schopni obstát v kolektivech odsouzených. Buď proto, že měli nějaké somatické problémy, psychosomatické nebo psychické, a prostě nebyli udržitelní v běžném kolektivu. Přitom se hromadila agrese buď z jejich strany vůči ostatním, nebo byli šikanováni, okrádáni o věci, dopouštěli se sebeпоškození sami. Zkrátka a dobře nezvládali být v běžném kolektivu, a proto raději dělali kázeňské prohřešky, aby byli izolováni v malých celách. Vytvořili jsme proto provizorní oddělení, které nemělo ani oficiální název. To tehdy nešlo jen tak si vytvořit nějaké oddělení v rámci věznice. Vyčlenili jsme jedno patro v budově kázeňských trestů, kam jsme umístili tyto odsouzené na základě toho, že tam chtěli být a podepsali s tím souhlas. Zároveň jsem si uvědomovala, že tam nemohou být jen tak v těch malých celách, ve velmi nepěkném prostředí, takže jsme začali společně s novým, nadšeným kolekou s nimi vést komunity. To byla

taková novinka, i když skupinově se v Heřmanicích pracovalo snad odvědy. Za ředitele Mičky, v době, kdy došlo i k poklesu vězněných osob, zde vznikl už Specializovaný oddíl pro mentálně retardované, přestěhovali jsme se na velkou ubytovnu do normálních cel, a dokonce se našly i nějaké peníze na vylepšení prostředí. To byl velký dar. Pro retardované jsme zde fungovali asi dva roky, podařila se zde obnovit také protialkoholní léčba, která zde docela úspěšně fungovala do roku 1989, ale rokem 1990 to tehdy skončilo. Protialkoholní léčba a mentálně retardovaní se sloučili do jednoho specializovaného oddílu se dvěma částmi, které jsem měla na starosti jako odborný garant až do svého odchodu.

Na podzim roku 2020 proběhl ve Věznici Heřmanice již 25. běh programu GREPP, který byl současně první již bez vaší osobní účasti. A dle vyjádření kolegů vaší neúčast zde hodně pocítili...

Někdy v roce 2005, a doufám, že se nepletu, byla porada, kde nás naše metodička informovala o tom, že něco takového vláda požaduje po vězeňské službě, chystá se manuál pro pilotní projekt a ať si to rozmyslíme, jestli by to nechtěl někdo zkusit. Já jsem měla pocit, že už jsme se speckem (specializovaným oddílem) zaběhlí a že tam jsou lidé, kteří by to mohli dělat a mohlo by je to i zajímat. Takže jsem se přihlásila a řekla, že bych to ráda zkusila. Po návratu z porady jsem zašla za panem ředitelem Kadlecem, řekla jsem mu, o co se jedná, co o tom vím, že toho zatím moc nevím, jak bych si to asi představovala, s tím, že tam sa-

mozřejmě určité bezpečnostní riziko je, ale že si myslím, že by se to dalo zvládnout. A on mi řekl: „Když myslíte, tak to zkuste.“ Takhle úplně velmi jednoduše to vzniklo, pak jsme dostali manuál, nejdříve takový ještě ne úplně vypilovaný a hodně podrobný jako později, vytipovali jsme si odsouzené a zkusili jsme to. A ono to fungovalo. Asi po dvou letech prošli školením další lidé od nás, kteří by to mohli dělat, trochu to ale začalo drhnout na tom, že někdo odešel, někdo ztratil zájem, a navíc tam byl velký rozdíl, jak to kdo dělal. Já jsem si pak vytipovala Mirka Jadrného (Miroslav Jadrný pracuje ve Věznici Heřmanice ve funkci vychovatel-terapeut), který do toho šel s vlastním nasazením. Nakonec jsme kývli i na to, že budeme dělat sami v této dvojici dva běhy programu GREPP ročně. Program navíc začali dělat také ve Věznici Nové Sedlo, tak už ani nebyl takový tlak na nás, ať program děláme častěji. Zjistili jsme totiž, že dva běhy ročně jsou pro dvojici terapeutů až až, abychom se stačili z vyčerpání vzpamatovat. Já jsem si myslela, a je to moje zásadní zkušenost z programu, ale asi i naivita nebo profesní ne úplně prozíravost, že když to budu dělat déle, tak prostě otupím. Nebude to pro mne tak složité a budu to lépe snášet. Opak je pravdou. Každý nový běh programu jsem snášela hůře, možná i proto, že už jsme věděli, jak s těmito odsouzenými komunikovat, jak se ptát a na co se ptát. Dozvídali jsme se tak detaily, po kterých jsem vůbec netoužila. Poslední program jsem dělala na jaře 2020, a to jsem si už opravdu pro sebe říkala: „Už dost, už ne.“ Vždy jsem program GREPP dělala ráda profesně, ale lidsky mne to strašně vyčerpávalo.

Program GREPP je šestitýdenní intenzivní reedukační program pro pachatele trestných činů násilí na dětech, mezi něž patří zejména týrání a sexuální zneužívání dětí. Program GREPP je pro indikovanou skupinu odsouzených povinnou činností. Kontraindikací zařazení do programu není nepřiznání trestné činnosti či nesouhlas odsouzeného. Aktuálně se program GREPP realizuje 2 x ročně ve Věznici Heřmanice, Nové Sedlo a Horní Slavkov. Pro absolventy programu GREPP je určen navazující desetiměsíční intenzivní terapeutický program GREPP 2, který však vzhledem ke specifickým nárokům na odsouzené i personál neprobíhá každý rok. Pro odsouzené ženy, které spáchaly trestný čin násilí na dětech, je realizován dlouhodobý terapeutický program FEDDO ve Věznici Světlá nad Sázavou.

V roce 2010 se vám po absolvování programu GREPP přiznal jeden odsouzený k další dosud neobjasněné vraždě ženy. Na základě vašeho oznámení pak byl odsouzen k dalšímu trestu odnětí svobody v trvání 12 let. Soudní znalci ho tehdy označili za velmi nebezpečného, agresivního sadistu s nekrofilní orientací.

Byl to hodně mimořádný zážitek. Také v tom, s jakou naprostou jistotou mi začal svůj příběh vyprávět. Já jsem měla tohoto odsouzeného ve své péči už na protialkoholním oddělení, pak jsme si ho vzali do programu GREPP a pak se jednou objednal, že se mnou chce mluvit. Samozřejmě, že jsem ho hned na začátku zarazila a upozornila na svou ohlašovací povinnost, ale on mi řekl, že si je všeho vědom. Celé mi to povyprávěl, a pak nastala paradoxní situace, kdy jsem úplně nemohla přimět nikoho, aby se tím zabýval. Řekla jsem to svému vedoucímu, který mne poslal na prevenci (pozn. oddělení prevence a stížností). Na prevenci na mne vedoucí oddělení, se kterým jsem měla normální pracovní vztahy, hleděl a pak řekl: „No, tak já to zkusím.“ A 14 dnů se nedělo nic. Šla jsem proto za ním znovu, protože jsem málem měla strach potkat tohoto odsouzeného ve věznici. „To nikdo nechce, snad možná kdyby to ten odsouzený sepsal,“ řekl mi tehdy vedoucí prevence. Šla jsem tedy za ním, zda by byl ochoten nějakou deníkovou formou vše sepsat, včetně časových údajů, aspoň orientačně. A on že jo, že o tom sám uvažoval, a asi za týden mi přinesl tlustě popsany sešit s celým přiznáním. Asi až tak za měsíc se rozjelo vyšetřování a přijeli kriminalisté z jižní Moravy, protože tam se vražda tehdy stala. Dotyčný odsouzený byl vždy poměrně komunikativní, když chtěl. Vybíral si ale, s kým si bude povídat. Při jedné příležitosti jsem se ho proto zeptala, proč si ke svému přiznání vybral právě mne, protože to mohl říct komukoliv jinému. On se tak na mne podíval přes brýle, on vypadal jako pseudointelektuál, takový blondák se zlatými brejličkami na nose, a řekl: „Já jsem se rozhodl pro vás, protože jsem byl přesvědčený, že to unesete.“ Tíživá situace pro mne pak ještě nastala, když jsem byla předvolána jako svědek k soudu k hlavnímu líčení do Brna. V soudní síni byl přítomen senát, obhájce bez odsouzeného, který se odmítl jednat účastnit, státní zástupce, já a bratr zavražděné, jinak byla jednací síň úplně prázdná. To bylo hodně smutné, protože se jednalo o 17letou holku.

Každý psycholog, zvláště když pracuje ve věznici tak dlouho, si v sobě nosí nějaký příběh, který se mu „vryl pod kůži“. Je to tento příběh, který je tragický a smutný, ke kterému se opakovaně vracíte ve svých myšlenkách?

Tento asi ne, protože byt' byla tragická smrt té dívky smutná, příběh měl relativně dobrý konec. Příbuzní dívky se aspoň po letech dozvěděli, co se s ní vlastně stalo. Protože ona prostě tehdy zmizela. V sobě ale spíše nosím jiný příběh. Když jsem měla tu kancelář s ozvěnou, tak mi tam asi dva roky chodil uklízet takový mladý odsouzený. Vytíral tam vlastně jen to lino-leum, protože tam nic jiného nebylo, a nemluvil. A já jsem ho také nijak nepřemlouvala ke komunikaci. Chodil tam asi rok a půl, když začal pomalu navazovat nějaký kontakt a řekl mi, za co sedí. Ve výkonu trestu byl za dva pokusy vraždy, které spáchal v jednom dni, kdy pod drogami pořežal, když šel s partou, u brněnské přehrady jednoho a pak druhého kluka na krku kapesním nožem. Měl poměrně dlouhý trest, a jak tak málo komunikoval, tak byl hodnocený spíše jako nepřizpůsobivý. Když se přemísťovali odsouzení do jiných věznic, tak odjel jinam a později se zase vrátil do toho druhého patra. Zřejmě byl pod velkým psychickým tlakem, jehož podstatu se dnes už nedopátráme, ale z té mé původní kanceláře, kde v tu dobu už seděl někdo jiný, jednoho dne vyskočil oknem. Nezemřel hned, ale posléze v nemocnici. To je pro mne takový neuzavřený případ, kdy vlastně nevím, proč se to stalo. Tento příběh je tak stále pro mne živý, i když to může být třeba 10 let.

Když jste se zamýšlela nad smysluplností práce psychologa ve vězeňství, jaká odpověď se vám nabízel častěji? Někdy příběhy vězňů dávají odpověď ano, má to smysl, některé spíše naznačují naši bezmocnost.

Smysl své práce jsem viděla každý den. Minimálně jednou nebo dvakrát denně jsem mluvila s vězněm, na kterém jsem viděla, že mu pohovor přináší úlevu. A bylo úplně jedno, o čem jsme mluvili. Jestli o práci, rodině, dítěti, o svém vnitřním stavu. Odsouzení to tak sami často i hodnotili: „Já jsem tohle nikdy nikomu neřekl“, „Tady si o tom nemám s kým popovídat“, „Rodina mínus“, „Tady nemám žádného kamaráda a ani ho nehledám, protože mám strach z takových vztahů ve věznici.“ Ta možnost s někým si popovídat byla třeba i o tom, že na chvíli zapomněl, že je ve vězení. Snažila jsem se

vězně na tyto rozhovory maximálně brát k sobě do pracovny a nevyužívat k tomu účelu třeba kancelář vychovatele. A když už mi vězeň třeba něco řekl, vysvětlil nebo popsal situaci, se kterou už těžko žil, mohla jsem jít za někým, kdo tu situaci mohl změnit. Psycholog totiž není ve věznici ten, který může situace měnit. To musí někdo jiný, třeba vedoucí oddělení, vychovatel, lékař nebo ten, kdo zaměstnává odsouzené. Současně psycholog nemůže orodovat pořad a často, protože by nedělal nic jiného. Odsouzený se také musí učit věci zvládat sami – ozvat se kompetentům a požádat o to, co považují za potřebné. Ale v některých případech potřebuji i pomoc.

Za svou dlouholetou práci jste obdržela řadu medailí a ocenění. Například jste v roce 2018 obdržela jako tým heřmanické věznice za práci terapeutického týmu v rámci programu GREPP cenu ministryně spravedlnosti. Co pro vás osobně tato ocenění znamenají? Byla to další motivace, nebo uznání ve smyslu: „Jste dobří, děláte to dobře?“

Pokud se jednalo o týmové ocenění, tak určitě. Mě osobně ocenění vždy potěšilo, ale motivaci pro svou práci a angažovanost jsem brala vždy a jen ze sebe. Medaile a ocenění mě sice potěšily, ale dál mne neposouvaly. Kolegové se mi v tomto směru občas smáli a ptali se mě: „V kterém šuplíku máš všechny svoje medaile? Ukaž nám ho.“ Obdržela jsem za svou profesní kariéru řadu ocenění, která mne potěšila, ale nebyly to medaile, které by mne motivovaly k lepší práci či výkonu.

Čím se ve svém životě řídíte? Máte nějaké životní motto?

Vždy jsem si hodně zakládala na tom, že jsem nezávislá. A za svou nezávislost jsem často i platila. Jednu dobu jsem byla ve věznici jako psychologka úplně sama, neměla jsem se kým poradit a musela jsem se spolehnout jen a jen na sebe. Nic jsem si nenechávala ale jen pro sebe, i když se jednalo o střety nebo nějaké podpásovky. Rozhodně jsem nikdy nebyla ta, která seděla v koutě, poplākávala a sužovala se. To v žádném případě. To mělo čas od času ale i své následky.

Jak hodnotíte vývoj českého vězeňství za posledních 40 let? Nastupovala jste ke sboru s nějakou vizí, zažila řadu společensko-politických turbulentů či koncepcí...

Nevím, jestli odstup několika měsíců

ců je již dostatečně dlouhý na nějaké hodnocení, to nedokážu odhadnout. V posledních letech mne ale čím dál častěji napadalo, že se české vězeňství točí v jakési spirále. Že to není přímka, po které by se postupovalo dopředu, ale spirála, která vězeňství často vrací k bodu, který už tady v nějaké podobě byl. Také jsem si vědoma toho, že to není zařízení, kde by existovala nějaká extra vůle od státu investovat sem peníze. A teď bude ta situace ještě složitější. Z toho mám trochu tíživý pocit, když se vězni tísni v malých celách, pořád máme dvě sprchy na 70 vězňů, koryta na umývání, hliníkové nádoby a oblečení ve stavu, v jakém je. Já vím, je to všechno drahé, potom třeba zjednodušíme trestní právo a nezavírejme jich tolik. Nechci se nutit do přehnaného optimismu ani s kolegy. Přicházejí mladí zaměstnanci, ale ti prozíravější často velmi brzo odcházejí jinam a nadšených a ochotných pracovat naplno zůstává strašně málo. Navíc na ně bývá naloženo mnohem více a pod tou tíhou klesnou. Protože ta práce psychicky náročná prostě je.

Je to pár měsíců, co jste ukončila pracovní poměr u VS ČR a odešla po 37 letech do důchodu. Je pravda, jak se praví v jednom citátu: „Nic nemusím, nikam nemusím, ráno nevstávám, dělám si, co chci?“

Asi rok před datem svého odchodu jsem začala vůbec zjišťovat, kdy mám nárok jít do důchodu. Vyřídila jsem si všechny formality, a co mne překvapilo, že všichni byli překvapeni. Tak nějak asi počítali s tím, že tam prostě ještě budu dál, ale ne že ke dni, kdy můžu odejít, tak skončím. Já jsem totiž možná více intuitivně než racionálně měla pocit, že moje míra se už naplnila. Že jsem do své práce dala úplně nejvíc, co jsem mohla, a že už začínám být unavená. A říkala jsem si, že já nechci skončit jako starý vyčerpaný vězeňský pes, který prostě už jenom tak jako slintá a nemůže vůbec nic. Mám představu ještě dalšího plnohodnotného života, aniž jsem tušila, co nastane (pandemie koronaviru). I manžel – lékař na mne naléhal, protože se situace stále a jen zhoršovala. Na důchod jsem se ani nestačila nějak připravit, protože jsem do posledního dne pracovala, a tudíž jsem neměla žádné přechodné období, že bych jen tak seděla v kanceláři. Když jsem byla v práci poslední den, tak jsem ještě byla na komunitě a něco tam řešila. Takže z plné práce do úplného konce, pak předvánoční období a covidový čas. Když se teď

ohlédnu po těch několika měsících, tak si myslím, že to bylo dobré rozhodnutí. Je mi smutno za kolegy, protože jsme měli velmi dobré vztahy. Ale mám akční rodinu, která mne stačila zaměstnat. Takže jsem v plném běhu a zatím ještě nechci jít třeba do jiné práce. Prostě si teď vystačím s tím, co mám kolem sebe doma. Vždyť já toho i teď tolik musím! Teď vím, že ještě nejsem naladěna znovu poslouchat klienty, že teď ještě potřebuji pár, já nevím, jestli to bude týdnů nebo měsíců, prostě bez lidí a jejich problémů. A je to jedinečná příležitost, že si to můžu dovolit.

Řada absolventů a mladých psychologů má zájem pracovat ve vězeňství. Co byste jim vzkázala?

Vzkázala bych jim, aby byli hlavně trpěliví. Vím totiž, že na začátku, když s ambicemi nastoupí, tak často naráží na to, že „to teď nejde“. A aby si pamatovali, co už chtěli, a opakovali to při vhodných příležitostech. A také aby někdy udělali něco jen tak. Ne proto, že to po nich někdo chce, ale prostě aby udělali ten krůček navíc. To se jim vrátí později spíše v dobrém než ve špatném.

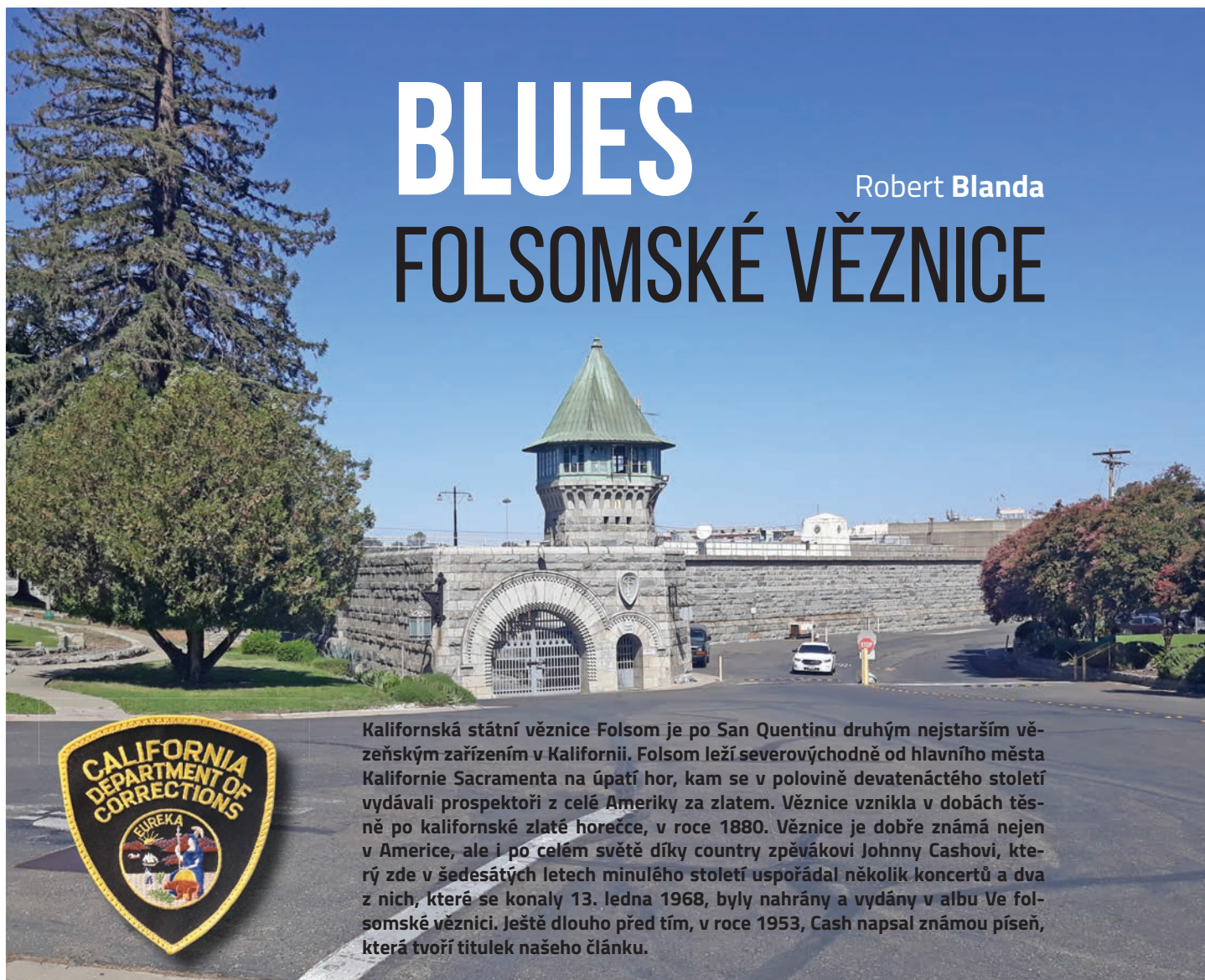

2017 – Akademie VS ČR – přebírání osvědčení – kurz Test apercepce ruky

PhDr. Zora Příbylová

(nar. 3. 3. 1958 v Ostravě) nastoupila jako psychologka do Věznice Heřmanice 1. 5. 1983, kde pracovala přes 37 let až do 3. 11. 2020, kdy odešla do penze.

Po gymnáziu absolvovala studium jednooborové psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci s absolutoriem v roce 1981. Diplomovou práci zpracovávala na téma: „Hodnotový systém učňů“. Po ukončení studia měla zájem ihned nastoupit k Vězeňské službě ČR, proto si podala i žádost, ale v té době ve věznici nebylo volné místo. Po ukončení VŠ studia proto nejdříve pracovala dva roky jako psychologka na Nové Huťi, a jakmile se ve Věznici Heřmanice místo uvolnilo, nastoupila k VS ČR. Je vdaná, s manželem lékařem má dospělou dceru, která pracuje jako speciální pedagožka.

BLUES

Robert Blanda

FOLSOMSKÉ VĚZNICE

Kalifornská státní věznice Folsom je po San Quentinu druhým nejstarším vězeňským zařízením v Kalifornii. Folsom leží severovýchodně od hlavního města Kalifornie Sacramento na úpatí hor, kam se v polovině devatenáctého století vydávali prospektoři z celé Ameriky za zlatem. Věznice vznikla v dobách těsně po kalifornské zlaté horečce, v roce 1880. Věznice je dobře známá nejen v Americe, ale i po celém světě díky country zpěvákovi Johnny Cashovi, který zde v šedesátých letech minulého století uspořádal několik koncertů a dva z nich, které se konaly 13. ledna 1968, byly nahrány a vydány v albu *Ve folsomské věznici*. Ještě dlouho před tím, v roce 1953, Cash napsal známou píseň, která tvoří titulky našeho článku.

Věznice Folsom patří k turisticky dosti vyhledávaným místům. Všichni touží podívat se na místo, kde se Cashovy koncerty konaly, a vůbec nasát atmosféru místa. Pokud nemáte auto, je velmi těžké se sem dostat. Věznice leží několik kilometrů za městečkem Folsom, které jako by stále těžilo ze své zlatokopecté minulosti. Je zde malý skanzen, zlatokopectá vesnička z roku 1848, kde si můžete vyzkoušet i rýžování zlata, pak je tu hotel z roku 1885, který je jako vystřižený z filmových westernů, a to je asi tak všechno. Věznice leží ještě dál, na adrese Represa, což nemá ovšem nic společného s nějakou společenskou represí, ale znamená to ve španělštině přehrada, která zde byla postavena v roce 1892. Do věznice sice vede Cashova stezka, která se vine krásnou krajinou a přes most, kde se v 19. století přepadávaly dostavníky, ale větší část cesty je stejně třeba jít po silnici.

Dnes je ve věznici Folsom umístěno na dva a půl tisíce vězňů, převážně mužů ve střední a nízké míře zabezpečení; v minulosti se však jednalo o věznici s maximální mírou ostrahy, proslulou svými drsnými podmínkami. Věznice pro muže, kterých je zde

umístěno více než dva tisíce, je přeplněna ze 130 procent, zatímco věznice pro ženy, která je podstatně novější, z roku 2013, je naplněna jen asi ze 70 procent. Čtvrtinu osazenstva zde tvoří ženy hispánského etnika.

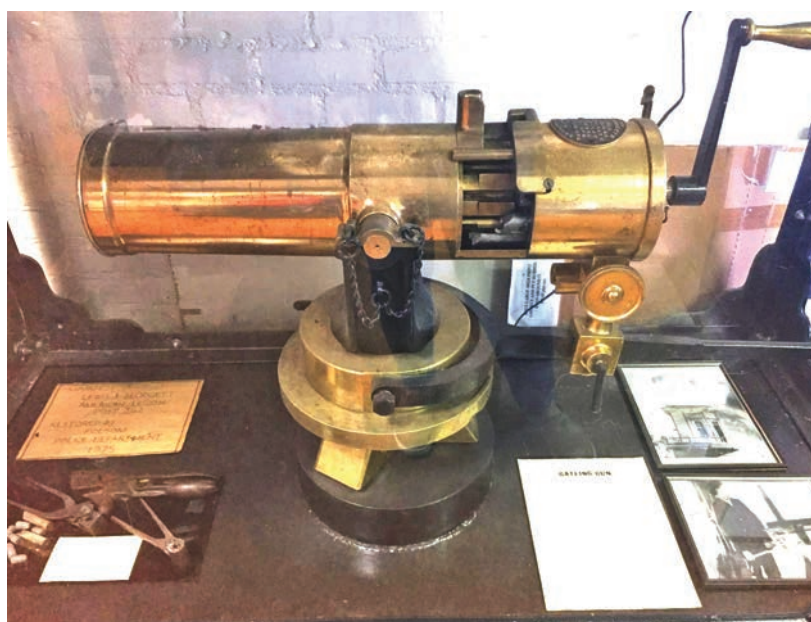
PRVNÍ ELEKTRIFIKOVANÁ VĚZNICE
V AMERICE

Místo pro vybudování věznice bylo vybráno kvůli rozsáhlým ložiskům kvalitní žuly, která byla pro stavbu přísného vězení velmi vhodná. Přilehlá Americká řeka současně nabízel dostatek vody a tvořila přirozenou hranici areálu. K těžbě žuly byli samozřejmě využíváni vězňové, z ní se pak postavila nejen věznice, ale i přehrada s elektrárnou, která se pak postarala o to, že se folsomská věznice stala první elektrifikovanou věznicí v Americe. Elektřina se však nedodávala pouze do věznice, ale i do celé oblasti hlavního města Sacramento. Také sakramentský Kapitol, který je jako v jiných amerických státech kopií Kapitulu z Washingtonu, postavený ze žuly vytěžené vězni ve Folsomu. První čtyři desítky vězňů sem byly dopraveny 26. července 1880 nejprve lodí ze San Quentinu do Sacramento a odtud pak vlakem do Folsomu.

Chůze po silnici, navíc směrem k státní věznici, není v Americe zcela obvyklá. Pěšky se tu moc nechodí, a pokud ano, tak na speciálních hikingtrails, ale jen tak po silnici, to skutečně vypadá podezřele. Cestou do věznice mě několikrát stavěla vězeňská hlídka, která neustále jezdí křížem krážem, jestli se někde neděje něco podezřelého. „Hm, jdete se podívat do věznice...dobře,” kroutil hlavou příslušníci kalifornské vězeňské služby (California Department of Corrections and Rehabilitation) nad mým vysvětlením. K bráně vězení to bylo pár kilometrů, takže bylo jasné, že se s nimi ještě setkám. Nebo s jinou hlídkou, které to budu muset vysvětlovat celé znova.

POSLEDNÍ ŠTACE

Folsomská věznice byla zpočátku určena k výkonu dlouholetých trestů a pro běžné i nenapravitelné zločince. Získala tak pověst jakési „poslední štace”, odkud není návratu. Až do dokončení žulové ohradní zdi v roce 1920 byla věznice svědkem mnoha pokusů o útěk, z nichž první se odehrál krátce po jejím zprovoznění v roce 1880. Strážé už tehdy hlídaly vězně s pomocí těžkých zbraní, jak je vidět na historickém snímku poskytnutém vedením věznice Folsom Českému vězeňství, zobrazujícím strážného s mechanickým kulometem Gatling. Během ná-

silné a krvavé historie Folsomu vedly četné nepokoje, vzpoury a pokusy o útěk k častým úmrtím jak mezi vězni, tak i personálem. V roce 1937 byl při nejslavnějším zdejším pokusu o útěk a následných nepokojích zabit i ředitel věznice (warden) Clarence Larkin, jeden další dozorce a zastřeleni dva ze vzbuřenců. Zbýlých pět bylo následně popraveno.

Folsom byl hned zpočátku navržen jako velké vězení, a to až pro 1800 osob. Vězňové trávili většinu času v temných kamenných celách o rozměrech 1,2 x 2,4 m, zavření za pevnými ocelovými dveřmi s patnácticentimetrovými průzory. V roce 1940 byly

do dveří, které se v některých částech věznice používají dodnes, přidány dodatečné větrací otvory. Poté, co v roce 1891 získala Kalifornie výlučnou pravomoc udělovat a provádět tresty smrti, se popravy začaly vykonávat právě ve Folsomu a v San Quentinu. Mezi lety 1895 a 1937 zde bylo oběšeno 93 odsouzenců. V té době byla již poprava oběšením považována za nehumánní, a když se ani britské experimenty s věšením dlouhým propadem, který měl rychle zlomit vaz, ale neutrhout oběti hlavu, ukázaly jako příliš složité a nespolehlivé, začalo se pomalu přecházet na popravy v plynové komoře. Ty se však v Kalifornii nadále prováděly pouze ve věznici San Quen-

tin severně od San Francisca. Dnes má Kalifornie oficiálně trest smrti stále v legislativě, ale nepoužívá ho; poslední poprava se zde odehrála v roce 2006.

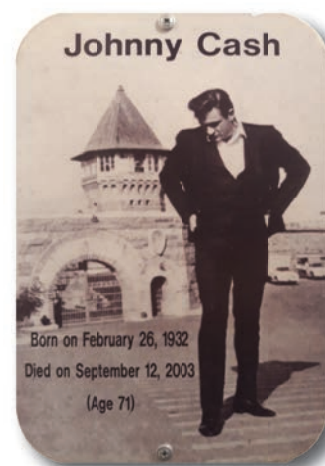
Když konečně dorazíte k branám věznice zjistíte, samozřejmě to, co jste očekávali... moc toho nevidíte. Věznice je sice obrovská, její plocha zabírá kolem dva a půl tisíce hektarů, z toho veřejně přístupné je pouze prostranství u hlavního vchodu a muzeum. Máte tu pomyslnou čáru, vytyčenou skaliskem na jednom ze záhonků, kam až se můžete přiblížit, abyste si mohli vyfotit historickou bránu, proslavenou fotografií Johnnynho Cashe; nesmíte

ale vyfotit ani žádného důstojníka, ani zaměstnance. Samozřejmě ani vězně, ale toho u brány určitě nevidíte. No a dál nesmíte. Ještě je tu muzeum, umístěné ve vile, kde dříve bydlel warden, takže nakonec si říkáte, že ta cesta přeci jenom stála za to. Muzeum je spravováno, jak je v Americe běžné, pouze organizací dobrovolníků, tvořených bývalými vězeňskými pracovníky. U poklady se nenápadně uřeknete, že taky pracujete ve vězeňství, někde v Evropě, a situace se rázem změní. Nejen že máte volný vstup s nadstandardním výkladem, ale k tomu ještě dostane „na památku“ hromadu suvenýrů, odznaků, nášivek, pohlednic a podobně. Průvodcem je tu bývalý

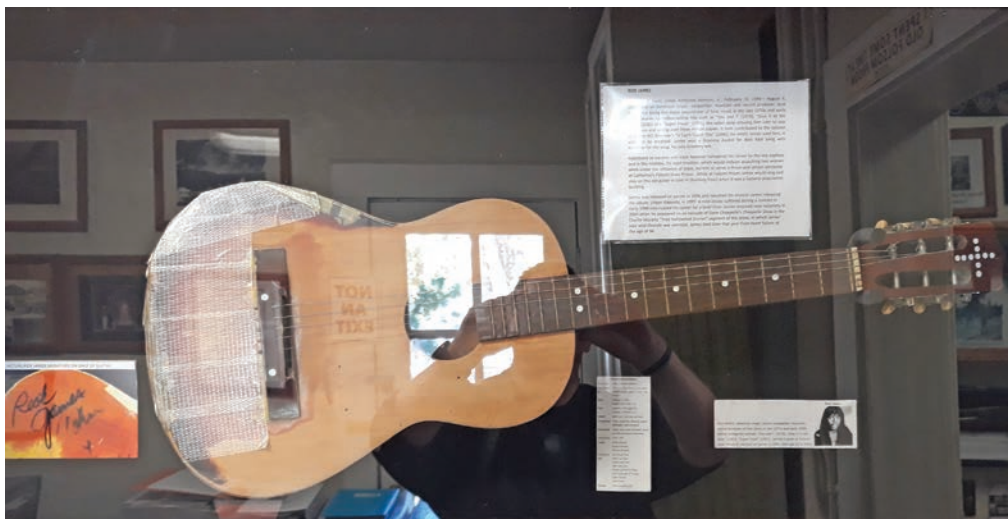
kaplan ze San Quentinu, který působil nějakou dobu i tady ve Folsomu.

Žula se zde již dnes netěží, ale místo toho se tu vyrábějí kalifornské státní poznávací značky. Věznice bojuje s velkou přeplněností. Zařízení se skládá z pěti rozsáhlých ubytovacích objektů včetně původního objektu s celovými bloky ve dvou patrech. Nachází se zde také nejlidnatější vězeňská ubytovna ve Spojených státech, kterou obývá na 1200 vězňů, umístěných do čtyř pětipatrových celových bloků.

Všechny cely jsou vybaveny toaletou, umyvadlem, palandami a úložnými prostory pro vězně. Mezi vězeňská zařízení patří také dvě jídelny, velký centrální vězeňský dvůr a dva menší dvory na sportovní aktivity. Součástí návštěvnické místnosti je připojená terasa a prostor pro bezkontaktní návštěvy.

Folsomské vězeňské muzeum je poměrně malé, ale od podlahy až ke stropu zaplněné exponáty. Jejich skladba je obvyklá: výrobky vězňů, zakázané předměty, zbraně, uniformy, fotografie, dokumenty. Mezi zakázanými předměty převažují rukodělné zbraně, především vězeňské nože – shivy, podobné těm, kterými vzbouřenci zabili v roce 1937 ředitele Larkina a jeho kolegu; jsou jich zde vystaveny desítky. Dále různé oštěpy, kopí a všelijaké bodce a řezadla a také mnoho nefunkčních napodobenin pistolí a revolverů, ale i skutečných střelných zbraní. O tom, že poměry ve věznici byly skutečně drsné, svědčí i výzbroj strážců – vedle pistolí, revolverů a brokovnic patřil do výzbroje i armádní samopal Thompson. A po mechanických kulometech Gatling, roztáčených klikou, později kulomety Browning...

Ovšem svou místnost zde i má Johnny Cash, plnou všelijakých památných dokumentů na legendární koncert z ledna 1968. Je zde také autentická kytara Rického Jamese, hudebníka, který si ve Folsomu odseděl několik let za násilnou trestnou činnost pod vlivem drog. Z vězeňských výrobků, tedy z těch legálně vyrobených, zaujme návštěvníky především obrovské ruské kolo, které ve třicátých letech vyrobil jeden vězeň z párátek. A model původní cely s animatronickým vězněm v životní velikosti s nápadně hispánskými rysy. Před muzeem důlní vláček, který se používal při těžbě žuly. Tak a ještě poslední snímek u Cashovy folsomské brány a to je všechno.

DVĚ LETECKÉ ESKORTY

DOPRAVILY DO RUMUNSKA NA DVĚ DESÍTKY VĚZŇŮ

Při mezinárodních leteckých eskortách Vězeňská služba ČR dopravuje vězněné cizince k výkonu trestu do jejich vlasti či naopak české občany ze zahraničí k výkonu trestu do České republiky. Obvykle se takto přepravují jedna či dvě osoby, vzhledem k tomu, že pandemie Covid-19 ochromila pravidelnou leteckou dopravu, eskortovala vězeňská služba letos na jaře do Rumunska dvě desítky vězňů dvěma vojenskými leteckými speciály.

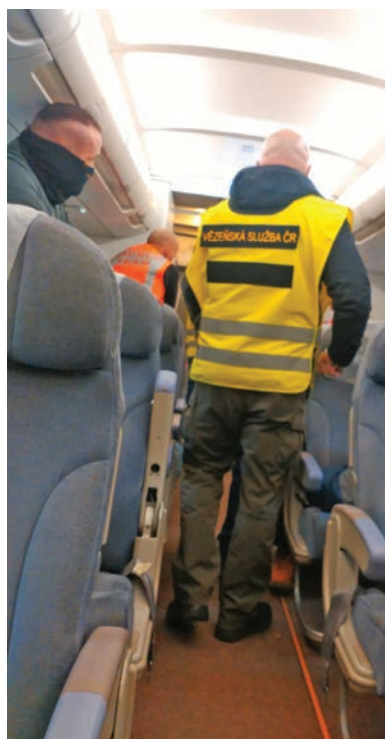
Mezinárodní eskorty, v březnu a květnu, se uskutečnily za spolupráce s Policií ČR a vězňové, kteří byli při ní přepravováni, byli v ČR odsouzeni zpravidla za podvody či násilnou trestnou činnost. Kromě těchto odsouzených bylo oběma armádními leteckými speciály dopraveno do Rumunska za dohledu příslušníků Vězeňské služby ČR a leteckých maršálů cizinecké policie ještě dalších několik vyhoštěných osob. Na letišti v Bukurešti si eskortované odsouzené přezval rumunský Interpol, který je předal zástupcům rumunské vězeňské služby. Při první es-

kortě bylo přepraveno 14 vězněných osob při druhé pak pět.

Realizace takto rozsáhlých mezinárodních eskort byla pro Vězeňskou službu ČR historicky první zkušeností a jejich příprava trvala bezmála půl roku. Snaha Vězeňské služby ČR o realizaci této hromadné letecké eskorty vyplynula ze současné pandemické situace, kdy je výrazně omezen letový provoz a přímá linka Praha-Bukurešť nefunguje. Hromadná eskorta odsouzených tak přinesla úsporu minimálně osmi až desíti individuálních eskort,

která by vězeňská služba za normálních podmínek realizovala linkovými lety. To přineslo i významnou úsporu finančních prostředků.

SPOLUPRÁCE VS ČR A VTÚ NA ROZVOJI BEZPEČNOSTNÍCH TECHNOLOGIÍ

Spolupráce na rozvoji a implementaci nových zejména bezpečnostních technologií je obsahem memoranda uzavřeného v květnu s Vojenským technickým ústavem. Jedním z prvních projektů této spolupráce je technologie detekce dronů v blízkosti střežených objektů Vězeňské služby České republiky. Na této ochraně vězeňská služba spolupracuje s VTÚ poslední tři roky.

Technologie je schopna s vysokou mírou přesnosti zaznamenat a monitorovat pohyb letících objektů v blízkostech střežených objektů, především věznic a vazebních věznic. Operační středisko objektu je následně okamžitě informováno o potenciálním riziku a je schopno zajistit adekvátní reakci.

Počátkem června se ve Věznici Kuřim uskutečnilo testování protidronového detekčního systému. Zkušební dron, který byl k detekci použit, byl zapůjčen Policií ČR.

Memorandum slavnostně podepsali generální ředitel VS ČR Petr Dohnal a ředitel Vojenského technického ústavu Petr Novotný. Předmětem memoranda je tvorba strategie rozvoje vzájemné spolupráce v oblasti bezpečnostních služeb, právě například i v oblasti protidronových zabezpečovacích a bezpečnostních systémů.

Zakladatel projektu Skype obhajoby JUDr. Jiří Novák říká:

JSEM VELMI SPOKOJEN S ROZŠÍŘENÍM I KVALITOU ON-LINE OBHAJOBY

Jak vznikl nápad a projekt umožnit obhájčům kontakt s vězněnými osobami pomocí on-line technologií?

Nápad na realizaci projektu v České republice vznikl, myslím, při některé z mých dlouhých cest do věznice za klientem... Inspiraci jsem ale vzal z jiných evropských zemí, kde komunikace mezi vězni a jejich obhájci probíhá v různých podobách. Způsob komunikace, který se díky součinnosti Vězeňské služby ČR podařilo realizovat, ale považuji za výjimečný. Plošně, jednoduše a z pohodlí kanceláře umožňuje všem advokátům projednat věc se svým klientem ve věznici.

Vznikl tento projekt pouze v reakci na pandemii covid-19, nebo existovaly podobné představy už dříve s ohledem na přítomnost těchto technologií?

Projekt jsme začali společně řešit už někdy v polovině roku 2019, tedy v době, kdy o pandemii ještě nikdo nic vůbec netušil. Po několika měsících příprav byl začátkem roku 2020 spuštěn pilotní projekt ve dvou věznicích s využitím videokonferenční technologie, která je běžně používána pro komunikaci mezi věznicemi a soudy. Pak přišla pandemie s první vlnou covidu a uzavření všeho, a s tím myšlenka projekt urychlit, spustit ho a zpřístupnit co nejdříve celoplošně. Vězeňská služba v té době již měla zkušenosti s provozem platformy Skype pro komunikaci s rodinnými příslušníky vězňů. Skype byl proto použit právě kvůli možnosti rychlého nasazení. Pokud si dobře vzpomínám, projekt se podařilo skutečně rozjet snad za 14 dní, což považuji za vynikající výsledek všech, kdo za ním stáli.

Do jako míry může on-line obhajoba a on-line komunikace s klientem nahradit přímý osobní kontakt?

Osobní kontakt bude vždy kvalitnější než on-line komunikace, ale ta může leckdy osobní jednání nahradit. Videokonferenční spojení je v dnešní době vcelku kvalitní a oproti telefonickému hovoru lze lépe vnímat mimoverbální komunikaci, což přispívá ke kvalitě komunikace.

Z pohledu videokonferenční komunikace mezi obhájcem a vězněným klientem bude také záležet na obsahu jednání. Pro krátkou poradou k vyjasnění některých otázek věci bude videokonferenční porada zřejmě dostačující. Jiné to může být u detailní porady nad postupem ve věci, která si vyžádá osobní účast obhájce ve věznici. Videokonferenční porada je alternativou osobní porady obhájce s klientem. Nemá ji nahradit a je to dobře.

Jak jste spokojený s dosavadním vývojem tohoto projektu a s jeho rozšířením? Je dostatečné?

Spokojen jsem, a velmi. Je vidět, že počet porad uskutečněných prostřednictvím videokonferenčního zařízení každý měsíc stoupá. Tato forma komunikace se tedy dostává víc a víc do povědomí advokátů a jejich klientů. To, kam poroste, je ve hvězdách. Druhou věcí je, kam poroste technologicky. Myslím, že i zde je prostor k růstu.

Myslíte, že tato platforma on-line obhajoby bude pokračovat i po překonání pandemie?

Doufám v to. Původní důvod její existence je mimopandemický a stejně tak, jako se videokonferenční jednání stávají častějšími i v běžné komunikaci, není důvod, aby nebyly normálně i v rámci vězeňství.

PROJEKT SKYPE - OBHAJOBA V ČÍSLECH	Počet obviněných	Počet odsouzených	Počet chovanců	Počet videohovorů
2020				
DUBEN	22	17	1	43
KVĚTEN	75	41	0	139
ČERVEN	57	54	0	117
ČERVENEC	34	39	0	79
SRPEN	28	39	0	71
ZÁŘÍ	29	57	0	104
ŘÍJEN	61	108	2	97
LISTOPAD	79	139	2	254
PROSINEC	70	128	1	211
2021				
LEDEN	94	191	0	327
ÚNOR	70	179	1	281
BŘEZEN	115	252	2	437
CELKEM	734	1 244	9	2 260

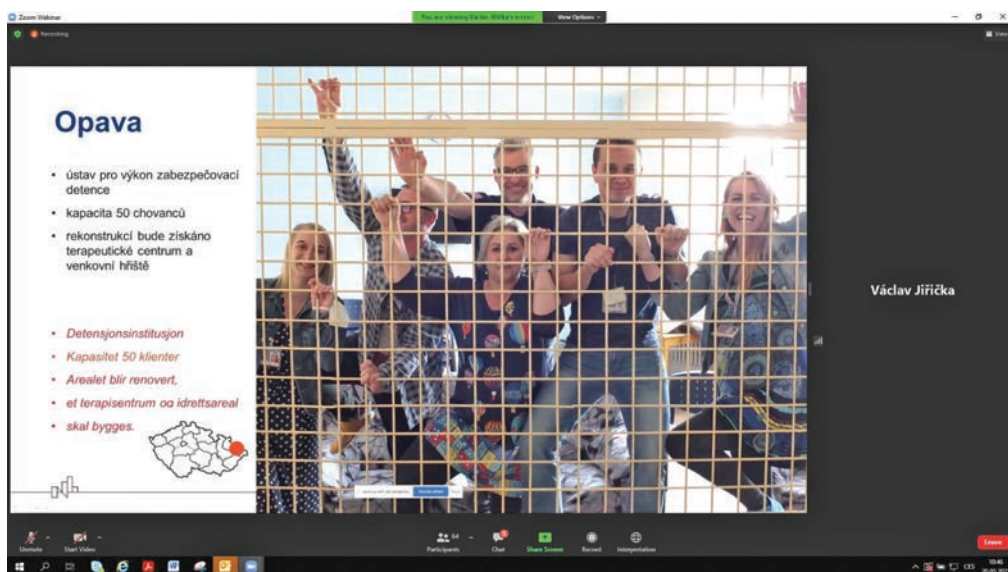
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCI PANDEMIE NEZASTAVILA

Jednou z oblastí, do kterých pandemie koronaviru zasáhla nejvíce, je bezesporu mezinárodní spolupráce. V březnu loňského roku byla ze dne na den všechna mezinárodní setkání, ať už v našem domácím prostředí či v zahraničí, do odvolání zrušena. Po pár měsících na počátku léta jsme se upínali k naději, že k obnovení akcí dojde v průběhu podzimu, avšak zhoršující se situace s jeho příchodem přinesla nejen nová, přísnější opatření, která platí dodnes, ale také prozření, že na návrat mezinárodních aktivit ve formátu, jak jsme jej znali a byli na něj zvyklí, si budeme muset ještě nějakou dobu počkat.

-mailovou skupinu se zástupci všech evropských vězeňských služeb, která sloužila ke každodenní a okamžité komunikaci všech členů ohledně všeho, co s rozvíjející se pandemií souviselo. Na počátku to byly dotazy a informace o počtech nakažených a zejména o zaváděných opatřeních a kompenzacích za omezení, která z nich pro vězněné osoby vyplývala. Později to byly plány na uvolnění opatření a následně nová omezení související s druhou a třetí vlnou pandemie. Skupina funguje dodnes, komunikace už není tak intenzivní jako na počátku a tematicky se nyní soustředí především na otázky spojené s očkováním.

spoléhat, proto většina organizátorů již neotálí a nečeká na konec pandemie a připravuje své akce rovnou v online formátu s využitím jedné z mnoha platforem, které se k tomuto účelu nabízejí.

Proměnila se i témata setkání. Na počátku vše, co souvisí s běžnou praxí, ustoupilo do pozadí a všechny akce se zaměřovaly na boj s pandemií. I proto byla mnohá setkání zrušena bez náhrady, jak jsme již zmínili. Po čase, kdy se ukázalo, že pandemie nebude záležitostí několika měsíců a že se s ní bu-

Mezinárodní akce tedy „zmizely“, nezmizela ale potřeba komunikace se zahraničními partnery. Naopak, protože pandemie přinesla situaci zcela novou a do té doby neznámou, na kterou bylo potřeba rychle a správně reagovat, všechny vězeňské služby chtěly vědět, jaká je situace v zahraničí a jaké kroky činí tamní vězeňské služby, aby je případně využily ve svém domácím prostředí. Na to pohotově zareagovala Evropská asociace vězeňských služeb EuroPris, jejímž členem Vězeňská služba ČR je, a zřídila otevřenou e-

Specifickým vývojem prošel také přístup k organizaci mezinárodních setkání. Na počátku byla mnohá setkání zrušena bez náhrady s představou, že budou připravena znovu, jakmile pandemie pomine. Jiná byla odložena na termín, kdy se předpokládalo, že pandemie již bude překonána. Většina těchto setkání byla takto odložena několikrát a nakonec se uskutečnila online stejně jako ta původně zrušená bez náhrady. Zkušenost ukázala, že na úplné uvolnění podmínek spojených s realizací mezinárodních akcí nelze

deme muset v nějaké formě naučit žít, došlo i k uvědomění, že ostatní témata nezmizela, a máme-li se vrátit k běžnému životu před pandemií, nelze je dále odkládat a je potřeba na nich pracovat. To souvisí také s přijetím online formátu. Na počátku pociťovali mnozí lidé k tomuto způsobu komunikace ostych, či dokonce nechut'. Zkušenost a zejména nutnost je ale naučila tento formát využívat a dnes jej považují

za docela běžný způsob komunikace, který pravděpodobně některá klasická setkání do budoucna nahradí.

Dnes tak můžeme jmenovat celou řadu mezinárodních online setkání různého formátu a zaměření, kterých se zástupci VS ČR v průběhu posledního roku zúčastnili. Byly to konference a odborné semináře Rady Evropy, zejména každoroční konference generálních ředitelů vězeňských a probačních služeb, odborná konference k 30. výročí sběru statistických dat z oblasti trestní justice a vězeňství v Evropě, jednání Výboru pro penologickou spolupráci či naposled v květnu odborná konference zaměřená na de/radikalizaci vězněných osob. Dalším organizátorem celoevropských akcí je již dříve zmíněná Asociace evropských vězeňských služeb EuroPris. I zde to byla každoroční výroční konference, dále odborná konference zaměřená na využití informačních a komunikačních technologií ve vězeňství a odborné semináře se zaměřením na věznění cizince nebo využití sportovních aktivit při resocializační práci s odsouzenými,

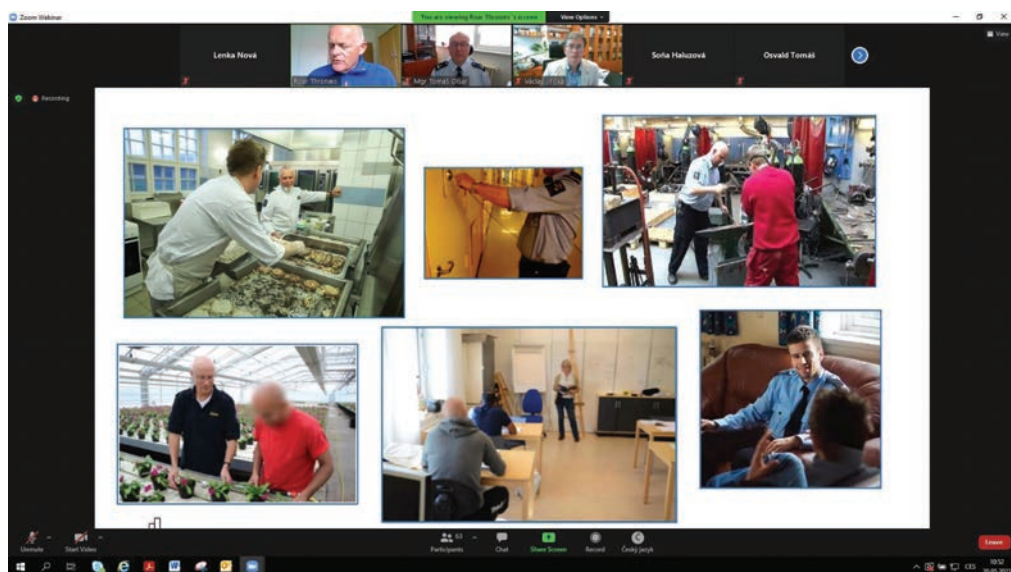
kde VS ČR prezentovala projekt Žlutá stužka. V online prostoru Vězeňská služba ČR rozvíjela také své bilaterální vztahy. Na základě žádosti polské vězeňské služby se uskutečnilo úvodní online setkání k polskému projektu, který si dává za cíl vytvoření a zavedení nástroje vyhodnocování rizik a potřeb v polských věznicích. Česká strana na něm představila svůj původní nástroj SARPO. Stejným způsobem poskytla

VS ČR svou asistenci ukrajinské vězeňské službě, která požádala o konzultace ohledně sjednocování legislativy s evropskými standardy v rámci přístupových jednání s Evropskou unií. A v online formátu se odehrála také úvodní konference k projektu Snížování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů, který je financován z Norských fondů.

V online prostředí pro vás i pro veřejnost připravujeme i další „projekty“. Na nedávné spuštění nových webových stránek Vězeňské služby ČR již brzy naváže jejich anglická verze, která tu několik let nebyla a kterou chceme tentokrát zaměřit více prakticky a uživatelsky. Na sociálních sítích vám zase postupně představíme vybrané zahraniční vězeňské služby, základní informace o nich, uniformy příslušníků a další zajímavosti. Snad vás naše příspěvky zaujmou.

Jsmo vděční, že moderní technologie nám umožňují udržet kontakt se zahraničím, protože bez nich by to bylo možné jen stěží. Zároveň si ale uvědomujeme, že virtuální prostor nedokáže plně nahradit osobní kontakty, které

k mezinárodní spolupráci neoddelitelně patří. Proto nedočkavě vyhlížíme uvolnění opatření a těšíme se na skutečná setkání, osobní diskuze a společné zážitky.

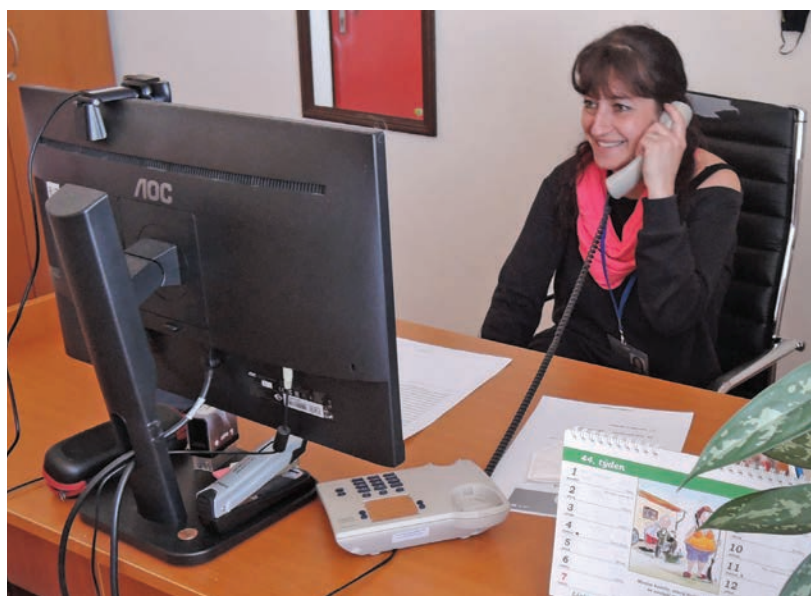
Pozn. autora:

O tom, jak mezinárodní spolupráci v online světě rozvíjí Akademie VS ČR či věznice samotné, se dozvíte v samostatných článcích tohoto čísla nebo na jejich webových stránkách.

ONLINE PRAXE STUDENTŮ VE VĚZNICI VŠEHRDY

Každým rokem zaměstnanci oddělení výkonu trestu na základě žádostí studentů středních a vysokých škol, pomáhají s organizací povinné praxe, která je základem pro vypracování závěrečných prací studentů. Přijímaná opatření v souvislosti s nákazou covid-19 se dotkla i studentek vysokých škol, které si vybraly témata bakalářských prací spojená s výkonem trestu odnětí svobody u dospělých odsouzených či trestního opatření odnětí svobody u mladistvých odsouzených. Ředitel věznice přihlédl k tomu, že studentky již v minulosti během studia naši věznici navštívily a prostředí věznice jim není cizí, a proto jim umožnil realizovat praxi formou online pomocí programu Skype.

Studentky projevovaly zájem především o konkrétní činnosti speciálního pedagoga, psychologa, sociálního pracovníka, dále o činnost vychovatele a dozorce na ubytovně při přímé práci

s odsouzenými. Zajímaly se o specifika práce specializovaných oddělení výkonu trestu u odsouzených s poruchou

osobnosti a chování, způsobenou užíváním psychotropních látek, dále o činnost specializovaného oddělení pro odsouzené mladistvé ve výkonu trestního opatření s poruchami duševními a poruchami chování s individuálním zacházením a v neposlední řadě o činnost vychovatele terapeuta, který na těchto odděleních působí.

Dále se dotazovaly na práva a povinnosti odsouzených, stupně zabezpečení ve věznici s ostrahou a podmínky pro přeřazování odsouzených v rámci jednotlivých stupňů zabezpečení. Bez zájmu nezůstalo ani zpracování vstupního hodnocení odsouzeného v SARPO (Souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzeného) a následné stanovení cílů programu zacházení s ohledem na osobnost a trestnou činnost odsouzeného.

Jedním z témat byly i pracovní příležitosti a podmínky pro pracovní zařazení odsouzených a možnosti studia ve školském vzdělávacím středisku věznice, kde je možné získat po ukončení studia výuční list.

brv

ROMAN ZÁHORSKÝ BRIGÁDNÍM GENERÁLEM

Prezident republiky Miloš Zeman jmenoval u příležitosti státního svátku 8. května náměstka generálního ředitele Vězeňské služby ČR Romana Záhorského do hodnosti brigádního generála. Roman Záhorský je ve služebním poměru u Vězeňské služby ČR 28 let.

Nastupoval jako řadový dozorce do Věznice Heřmanice a postupně se vypracoval na pozici zástupce ředitele věznice, odkud odešel dělat ředitele Vazební věznice Ostrava. Později souběžně s touto pozicí zastával i funkci regionálního ředitele. V únoru letošního roku přešel na Generální ředitelství Vězeňské služby ČR na funkci náměstka generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu.

Roman Záhorský byl jedním z nejdéle sloužících ředitelů Vazební věznice Ostrava a jako regionální ředitel koordinoval největší oblast č. 4, do níž spadají Věznice Břeclav, Heřmanice, Karviná, Kuřim, Mírov, Rapotice, Znojmo, Vazební věznice Olomouc, Ostrava a Věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence Brno a Opava.

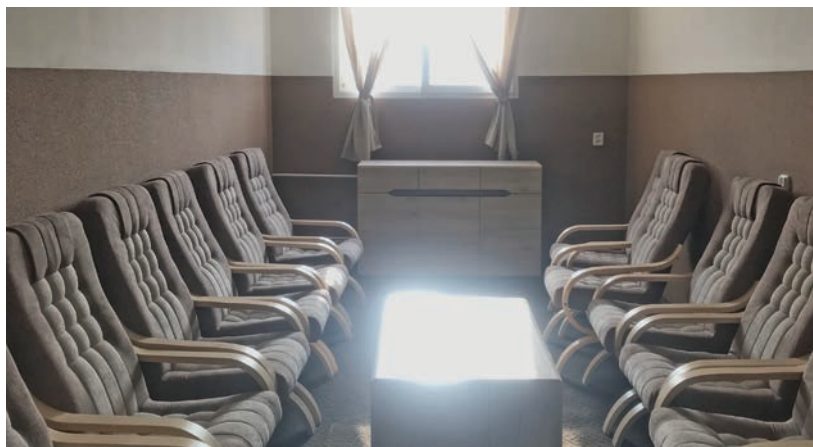

Současně si z rukou prezidenta převzal jmenovací dekret generální ředitel VS ČR Petr Dohnal, který byl na podzim 2020 povýšen do hodnosti generálporučíka, a ředitelka Věznice Světlá nad Sázavou Monika Myšíčková, která byla tehdy povýšena do hodnosti brigádní generálky.

NOVÝ ODDÍL PRO OCHRANNÉ LÉČENÍ

Věznice Heřmanice zprovoznila oddíl specializovaný pro výkon ochranného léčení protialkoholního a léčení pro patologické hráčství. Historicky navazuje na Specializované oddělení pro výkon ochranné protialkoholní léčby, zřízené v roce 2003. Stejně oddělení bylo rozšířeno v dubnu 2007 o léčbu patologického hráčství. Vzhledem k personálním a legislativním změnám se oddělení v roce 2015 transformo-

valo na Specializované oddělení s terapeutickým programem zaměřeným na alkoholovou závislost a patologické hráčství. Od května 2021 získal oddíl znovu statut specializovaného oddělení pro výkon ochranného léčení protialkoholního a léčení pro patologické hráčství, kde mohou odsouzení, v rámci výkonu trestu, absolvovat jim nařízené ochranné léčení.

OCENĚNÍ ZA ZÁCHRANU ŽIVOTA

Medailí Vězeňské služby ČR za statečnost vyznamenal 27. května generální ředitel VS ČR Petr Dohnal dva příslušníky sboru z brněnské justiční stráže a z Věznice Rýnovice, kteří svým včasným zásahem a kvalifikovaným poskytnutím první pomoci zachránili při dvou různých příležitostech dva lidské životy. Medaile VS ČR za statečnost je nejvyšším resortním vyznamenáním.

David Ota z Věznice Rýnovice zachránil život svému kolegovi, který zkolaboval ve věznici. Ota neváhal, okamžitě zajistil přivolání záchranné služby a dalších příslušníků a zahájil první pomoc. Svou pohotovou reakcí, správným vyhodnocením situace a použitím defibrilačního přístroje dokázal zachránit lidský život, podařilo se mu obnovit základní vitální funkce kolegy ještě před příjezdem zdravotníků.

Ivo Kotrla, který pracuje u Justiční stráže Krajského soudu Brno, jako první poskytl pomoc člověku, který náhle ztratil vědomí. Bez okolků započal se srdeční masáží, dokázal obnovit základní životní funkce a i po předání pacienta do péče zdravotníků pokračoval ve spolupráci, zejména při opětovných srdečních masážích, protože pacient opakovaně ztrácel vědomí a bylo nutné s ohledem na délku resuscitace bylo zapotřebí velkého úsilí všech zúčastněných osob ke stabilizaci životních funkcí pacienta.

PIETNÍ VZPOMÍNKA NA OBĚTI NACISMU

Ve středu 5. května si celá česká veřejnost a s ní i Vězeňská služba ČR připomněla památku obětí nacistické okupace i hrdinů padlých během Pražského povstání. S ohledem na aktuální pandemickou situaci se akt uctění obětí v pankrácké sekýrárně konal bez přítomnosti veřejnosti.

SMUTNÝ ODCHOD

PO 14 LETECH SPOLEČNÉ SLUŽBY

Psovod valdické věznice Petr Novák se rozloučil se svým čtyřnohým partákem, belgickým ovčákem Yucatanem, se kterým sloužili dohromady neuvěřitelných 14 let.

Belgický ovčák malinois Yucatan de Alphaville Bohemia se narodil v červnu 2006. Po boku Petra Nováka sloužil jako všestranný pes od roku 2007: „Yucatanu jsem získal na doporučení bývalého šéfa rýnovických psovodů. I když jsem si vždy chtěl pořídit toto plemeno, od počátku jsem věděl, že Yucatan bude velmi dominantní a sebevědomý pes a výcvik nebude jednoduchý.“

Yucatan přesně naplňoval charakteristiku plemene, byl rychlý, razantní, temperamentní a bezmezně věrný svému pánovi. Yucatan se svým pso-

vodem absolvovali několik oblastních přeborů vězeňské služby a nezaháleli ani v civilu, kde se zase zúčastňovali obranářských závodů.

Spojení služebních psů a psovodů je velmi silné, jsou to partáci ve službě i v soukromí. Yucatanův služební poměr definitivně skončil a Yucatan odešel do psího důchodu. Bohužel jeho zdravotní stav byl už tak vážný, že ho museli nechat uspat. „Musím říci, že to byl skvělý pes, každému psovodovi bych přál takového partáka, který s vámi půjde i do pekla,“ vzpomíná na svého partáka psovod Novák.

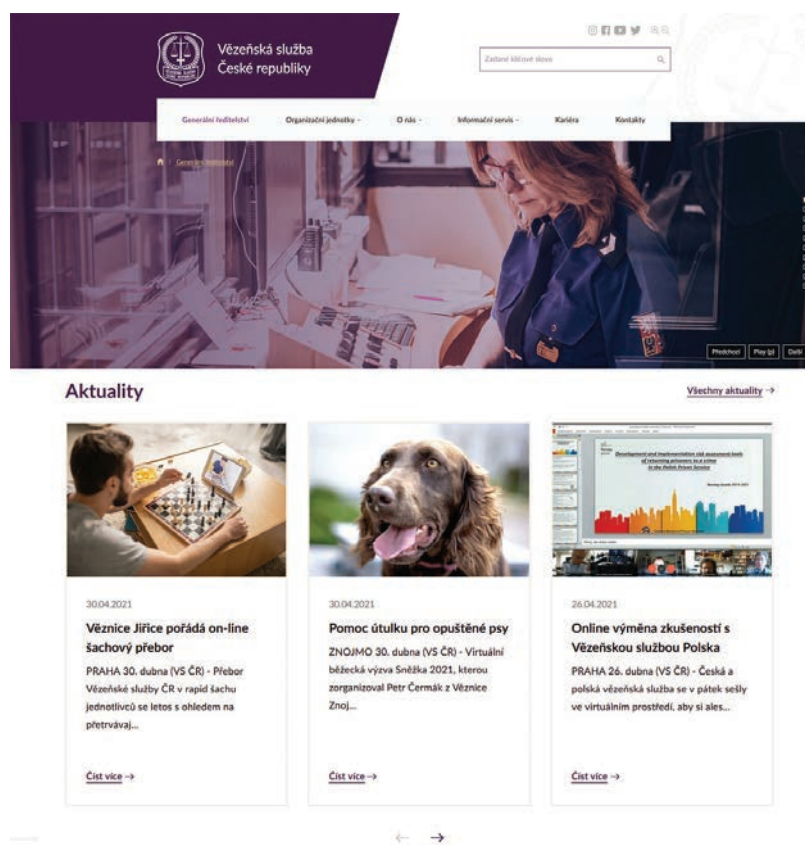

Tento článek získal na sociálních sítích Vězeňské služby ČR v roce 2021 největší počet shlédnutí a lajků.

STRÁNKY VS ČR V NOVÉ PODOBĚ

Nové internetové stránky Vězeňské služby ČR se představují v novém designu s řadou nových funkcí a vylepšení, která zpřehledňují a zjednodušují hledání potřebných informací a odpovídají soudobým trendům v tvorbě webových stránek. Velký důraz je kladen na snadný přístup z mobilních zařízení, jako jsou telefony či tablety. Stránky rovněž přinášejí celou řadu funkčního propojení se sociálními sítěmi vězeňské služby, jako je Facebook, Instagram nebo Twitter.

Stránky jsou navrženy jako účinná platforma pro prezentaci nového multimediálního obsahu, který vězeňská služba bude v blízké budoucnosti návštěvníkům svých stránek nabízet, jako jsou tematické videoklipy, 360 ° snímky, audionahrávky a podobně.

HRUBÁ STAVBA NOVÉ UBYTOVNY JE TĚMĚŘ DOKONČENA

Hrubá stavba nového ubytovacího objektu, který ve Věznici Světlá nad Sázavou rozšíří kapacitu pro odsouzené ženy na téměř 1000 míst, se blíží ke svému závěru. Zbývá vybudovat jeho poslední patro. Přidružená budova, která bude využívána pro realizaci návštěv s dětmi, je ve fázi hrubé stavby již kompletně hotova.

Nový ubytovací objekt je koncipován tak, aby splňoval požadavky evropských pravidel vězeňství. Ženy budou ubytovány po dvou, nebo po čtyřech. Objekt zabezpečí nejmodernější technologie, fungovat bude přes vlastní logistické zázemí a umístění v něm najdou i zdravotnické středisko a návštěvní místnost propojená s venkovním prostorem. „Modernizace a stavba budov v tomto charakteru představuje trend, kterým se chceme v českém vězeňství ubírat,” uvedl při zahájení výstavby generální ředitel vězeňské služby Petr Dohnal. Kromě toho zde budou zřízeny terapeutické místnosti a specializované oddíly, v rámci kterých se zaměstnanci světské věznice nově zaměří na ženy trpící poruchami chování či s anamnézou závislosti na různých psychotropních látkách. „Nové prostory nám

umožní mnohem lépe s odsouzenými ženami pracovat a připravit je na další život,” doplnila ředitelka věznice Monika Myšíčková. K tomu navíc dopomůže i další objekt v těsném sousedství nové ubytovny. Své zázemí v něm najdou návštěvy s dětmi. Prostředí bude působit téměř domácky – tím věznice sleduje konkrétní cíl, přispět k řádnému rozvoji vztahu mezi dítětem a odsouzenou matkou.

Ubytovna ve věznici ve Světlé nad Sázavou v současné době představuje jedinou výstavbu zcela nového ubytovacího objektu v rámci stávajících věznic. S pracemi se započalo v průběhu loňského června úpravou dotčeného prostranství a přípravou terénu na výstavbu. Samotná stavba potrvá 540 dnů. Kolaudací objekt projde v první polovině roku 2022, kdy bude také předán do užívání a zprovozněn. Náklady dosahují částky téměř 170 milionů korun českých.

NOVÝ ODDÍL PRO MATKY S DĚTMI

VE VĚZNICI SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU

Věznice Světlá nad Sázavou otevřela symbolicky 1. června na Mezinárodní den dětí specializovaný oddíl pro výkon trestu matek nezletilých dětí ve věku do jednoho roku a dále nové zázemí pro návštěvy s dětmi v podobě herního koutku a venkovního hřiště a zřídila. Slavnostního otevření se zúčastnila ministryně spravedlnosti Marie Benešová, generální ředitel Vězeňské služby ČR Petr Dohnal a ředitelka věznice Monika Myšíčková.

a odsouzenou matkou. Navíc můžeme motivovat matky ve výkonu trestu k co nejzdravějšímu návratu do běžného života," uvedla ministryně spravedlnosti.

Vznik nového specializovaného oddílu souvisí se změnou v legislativě týkající se odsouzených žen těhotných a pečujících o dítě do jeho jednoho roku věku. Před touto změnou soud všem ženám v souvislosti s jejich těhotenstvím a péčí o dítě automaticky přerušoval či odkládal výkon trestu odnětí svobody do doby, dokud dítě nedovršilo jednoho roku věku. To u žen, které jsou odsouzeny za zvlášť

Zaměstnanci jediné ryze ženské věznice se dlouhodobě zaměřují na děti vězněných žen. Právě děti jsou často označovány jako sekundární oběti trestných činů, když na nějaký čas přichází o blízkou osobu. Snahou je vybudovat ve věznici takové prostředí, aby se děti, i přes bezpečnostní opatření, cítily při návštěvě své maminky relativně dobře. Rodiny s dětmi tak nově

využijí prostorný dětský koutek a díky příspěvku organizace Volonté Czech se pro ně podařilo vystavět i venkovní hřiště s prolézačkami, houpačkou a pískovištěm. Podle ředitelky věznice oboje výrazně zlepší podmínky návštěv. „Jsem ráda, že se nám tímto projektem daří naplňovat především jeden konkrétní cíl, a to přispět k řádnému rozvoji vztahu mezi dítětem

závažný trestný čin, od loňského říjnananeplatí. Pokud jim soud nepřeručí či neodloží výkon trestu, budou v průběhu těhotenství umístěny zpravidla v nástupních věznicích, případně mohou být převezeny do světské věznice a následně v období od porodu až do dovršení jednoho roku dítěte trest vykonají na zmíněném specializovaném oddílu věznice ve Světlé nad Sázavou. „Jako vystudovaný psycholog vím, jak důležitý je kontakt matky s dítětem v jeho prvních měsících života," konstatoval v této souvislosti generální ředitel Petr Dohnal.

ODSOUZENÉ Z VĚZNICE SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU KOMPLETOVALY TESTOVACÍ SADY

Odsouzené ženy z Věznice Světlá nad Sázavou letos na jaře kompletovaly a balily antigenní testovací sady. Pracoviště, které vzniklo ve volných prostorách věznice určených pro účely zaměstnávání, zřídila společnost Portal Pracovky a uplatnění v něm našlo 30 odsouzených žen.

Tímto krokem se nabídka práce rozšířila o další oblast a díky umístění uvnitř věznice ji mohou vykonávat i ty ženy, které by nemohly být z bezpečnostních důvodů zařazeny na pracoviště mimo brány věznice. Za odvedenou práci jim pak náleží odměna a díky tomu mohou splácet svoje dluhy. Kromě toho jde část na osobní konto, které jim je vyplaceno při propuštění z výkonu trestu. To jim má usnadnit počáteční dny na svobodě.

Práce představuje jeden z hlavních aspektů naplňování účelu výkonu trestu. Dlouhodobě je zájem o práci ze strany odsouzených žen z Věznice Světlá nad Sázavou veliký.

PYŽAMKA A NOČNÍ KOŠILE PRO DĚTI V DĚTSKÝCH DOMOVECH

Na dvě stě dětských pyžamek a nočních košil, které ušily odsouzené ženy v odborném výcviku učebních oborů ve školském vzdělávacím středisku věznice ve Světlé nad Sázavou, doputovalo tam, kde najdou svoje upotřebení – k dětem z dětských domovů. Stalo se tak v rámci tříkrálové sbírky dětských pyžamek, vyhlášené Statutárním městem Brno a brněnskou fakultní nemocnicí.

„Do sbírky jsme se zapojili, protože věříme, že naše pyžamka mohou pomoci a dětem se budou líbit. Nejdůležitějším cílem výuky v odborném výcviku je naučit ženy šít. Když se ale podaří propojit školní výuku s konkrétním využitím výrobků, přináší to s sebou nejen dobrý pocit u nás zaměstnanců a u odsouzených žen, ale i další benefity,“ uvedla vedoucí školského vzdělávacího střediska Jana Koukalová. Pro odsouzené ženy to kromě jiného představuje určitou formu motivace do dalších dnů studia, když vidí, že jimi ušité výrobky se dostaly na tak potřebná místa. To následně potvrdila i reakce z brněnského magistrátu: „Zásilka dětských pyžamek do naší sbírky dorazila v pořádku. Jménem Magistrátu města Brna, odboru zdraví, Vám chci poděkovat za skvělý nápad. Pyžamka jsme rozdělili do tří dětských domovů: Dětský domov Dagmar v Brně, Klokánek a Chovánek – dětské centrum rodinného typu. Jdou tak k dětem, které je skutečně potřebují.“

ENERGETICKÁ MODERNIZACE VĚZNICE VALDICE

Věznice ve Valdicích se pustila do velké modernizace, která zefektivní fungování energetiky věznice a sníží náklady na energii. Renovace v hodnotě 115 milionů korun probíhá za plného chodu věznice a v souladu se všemi požadavky na zajištění bezpečnosti.

Modernizace hlavní plynové teplovodní kotelny zahrnuje výměnu kotlů a instalaci plynového tepelného čerpadla. Nová parní kotelna bude i v prádelně, která ve standardním provozu vypere kolem 600 tun prádla nejen pro Věznici Valdice, ale i pro dalších 13 věznic z východních a severních Čech. Zde bude v srpnu za minimálního přerušení provozu osazeno plynové tepelné čerpadlo a instalována nová rekuperační technologie na využití odpadního tepla z prádelny k ohřevu teplé vody využívané ve věznici.

Vězeňská služba ČR využila k financování energeticky úsporné rekonstrukce jako jedna z prvních dotací z OPŽP na energeticky úsporná opatření. Tuto modernizaci vnímá jako ekologicky prospěšnou, efektivní a jisté je, že výsledkem budou v dnešní době tolik žádané úspory v oblasti provozních prostředků. Součástí dodávky bude i rekonstrukce teplovodních rozvodů

v délce 1400 m včetně 16 předávacích stanic v celém areálu věznice.

Projekt zahrnuje také modernizaci kotelny kulturního domu Valdice, který taktéž spadá do správy Věznice Valdice, resp. Vězeňské služby ČR. Zde probíhá modernizace od září loňského roku. Finální ukončení tohoto rozsáhlého projektu modernizace je naplánováno na konec roku 2021.

Věznice Valdice je jedna z našich největších věznic, její rozloha je cca 22 fotbalových hřišť, tedy necelých 10 ha. Nachází se v bývalém kartuziánském klášteře 4 km za Jičínem. V současné době jsou zde umístováni odsouzení muži s delšími tresty, recidivisté a jinak nebezpeční odsouzení. Aktuální kapacita je cca 1100 vězňů v pěti ubytovnách. Celý objekt valdické věznice má ovšem dalších 100 budov – pracoviště odsouzených, kanceláře zaměstnanců, strážní věže, návštěvní místnosti, garáže aj.

NOVÝ DRUH OSVĚTLENÍ

V REKONSTRUOVANÉ UBYTOVNĚ VĚZNICE ORÁČOV

Věznice Oráčov ukončila rekonstrukci ubytovny pro odsouzené v ceně sedmi miliónů korun. Část rekonstrukčních prací si svépomocí provedli sami odsouzení.

Zajímavostí je nový druh osvětlení, který byl při rekonstrukci použit. Jsou to svítidla LED v provedení antivandal využívající bezpečné malé napětí.

Zdroj svítidel je umístěn v rozvaděči a spínání je provedeno jednak obyčejnými tlačítky, ale také přes programovatelnou řídicí jednotku. Ovládání osvětlení je tak možné z konzole – tabletu PC u dozorců služby. Každé svítidlo je dále připojeno samostatně a má samostatně stmívaný předřadník pro denní a noční režim. V antivandal nerezové úpravě jsou provedeny i koupelny a sociální zařízení ubytovny.

kro

KNÍŽKA PRO DĚTI

NAVŠTĚVUJÍCÍ MATKY VE VĚZENÍ

Organizace Volonté Czech ve spolupráci s věznicemi Světlá nad Sázavou a Stráž pod Ralskem vydala publikaci „Pojedeme za maminkou. Návštěva vězení“. Určena je dětem vstupujícím do věznice na návštěvu za svojí maminkou.

Věznice Světlá nad Sázavou se dlouhodobě zaměřuje na práci s dětmi vězněných rodičů. Tím sleduje konkrétní cíl – aby se dítě, i přes veškerá bezpečnostní opatření, cítilo ve věznici relativně dobře a vazby mezi matkou a dítětem se vyvíjely tím správným směrem. Vstup do věznice i následná návštěva s sebou však nesou různá bezpečnostní opatření. Těm se musí podrobit i děti, které často tápou, co se to děje a proč nemohou rovnou

běžet do náruče svojí maminky. Publikace nenásilnou obrázkovou formou prostřednictvím holčičky Emilky popisuje, jak taková běžná návštěva ve věznici probíhá. Dětem usnadní vstup

do věznice a díky tomu se mohou více soustředit na následné setkání se svojí maminkou. K dispozici a k využití bude na hlavním vstupu do objektu věznice. Publikace byla vytvořena v rámci realizace projektu Volonté Czech, o. p. s. „První návštěva dítěte ve věznici“ za finanční podpory ministerstva spravedlnosti, dotační titul Program podpory práce s rodinami odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody pro rok 2020. Obrázky navrhl odsouzený z Věznice Stráž pod Ralskem.

ADIKTOLOGIE JE MLADÝ OBOR, ALE ZÁVISLOST TRÁPÍ LIDSTVO OD NEPAMĚTI

Můžeme s klidem říct, že adiktologie je v České republice mladý obor. Její rozvoj se datuje od počátku 90. let, kdy po sametové revoluci vzešla potřeba péče o závislé klienty, uživatele drog. Byla dobře rozvinutá léčba závislosti na alkoholu, chyběly však služby komplexní péče pro osoby závislé na omamných psychotropních látkách.

V té době jsem pracovala na odd. ARO a setkávala se opakovaně s intoxikovanými pacienty v ohrožení života. Ukázalo se, že jsou uživateli drog. Po naší intenzivní zdravotní péči (detoxu) bylo zvykem tyto pacienty převést k hospitalizaci na psychiatrii. Po krátkodobém pobytu v léčebně odešli většinou zpět do svých životů a prostředí, kde se jejich závislost rozvinula. V té době u nás nebyla další možná východiska.

Závislost má několik definic. Podle mezinárodní klasifikace nemocí jich je 10, jsou to poruchy duševní a chování způsobené užíváním psychoaktivních látek včetně alkoholu. Dle dalšího členění můžeme doplnit o jednotlivé etapy v procesu vzniku tohoto onemocnění.

Podle modelu bio – psycho – socio – spirituálním můžeme vnímat, do jakých oblastí závislost zasahuje. Příčiny vzniku jsou multifaktoriální a mohou vycházet jak z uvedeného modelu, tak i dalších různě souvisejících faktorů.

ADIKTOLOGIE VENKU A ZA MŘÍŽEMI

Životní náhody mě přivedly do počátků zrodu neziskového sektoru a vzniku sítě komplexní péče pro uživatele drog v ČR. Během své profesní kariéry jsem měla možnost poznat práci v několika centrech a projít s klientem jednotlivé etapy v rozvoji jeho závislosti. V posledních dvou letech pracuji jako adiktolog v neziskové organizaci a souběžně ve Věznici Znojmo. Léčba závislosti ve věznici má svá specifika a je rozdílná od práce adiktologické péče v civilu.

Upřímně můžu říct, že první rok ve věznici jsem přemýšlela o tom, zda soudem nařízená léčba může být úspěšná a za jakých předpokladů.

V civilním životě nebo lépe v životě na svobodě můžeme doporučit vhodný typ služby, kterou klient právě potřebuje:

- **detox při intoxikaci,**
- **K centra nebo terénní programy HR (Harm Reduction) pro problémové uživatele drog,**
- **stacionáře, ambulance, léčebny včetně substituce s různou délkou léčby pro klienty motivované ke změně,**
- **doléčování, chráněné bydlení a dílny pro následnou péči po léčbě k podpoře udržování abstinence a prevenci relapsu,**
- **práce NNO (neziskové organizace) ve věznici a v postpenitenciární péči (odborná péče NNO pro vězněné uživatele drog a její následná kontinuita po propuštění), včetně církevních společenství pro doprovázení během výkonu trestu a po něm.**

Rozdělení služeb je logické, nicméně praxe je taková, že klient k plné abstinenci musí ujit dlouhou cestu, projít několika centry a opakovanými léčbami. Práce na mnoho let. Přesto v každé etapě své závislosti bere odpovědnost za svůj život, který může být kvalitní a smysluplný.

Nařízená léčba ve svém názvu jasně informuje, že ne každý odsouzený bude motivovaný ke změně svého životního – drogového stylu. Pro mě to byla informace: „Budeš pracovat s odporem klienta na motivaci ke změně...“ I přes proces humanizace vězeňství, příliv zaměstnanců pro odborné zacházení s vězněnými osobami, pracovní příležitosti pro odsouzené a lidské nasazení všech, kteří usilují o naše bezpečí při práci s vězni, těžko ověříme změnu v chování odsouzeného ve vězeňském prostředí. Přes

všechnu snahu je to prostředí umělé, s hromadným vstáváním, stravováním. Někdo pokrmy připraví, někdo uklidí, odpovědnost za vlastní chování a život je omezená. V anamnéze odsouzených není pobyt ve výchovných nebo diagnostických ústavech s podobnou tradicí ojedinělý. Pro odsouzeného je to známé prostředí.

NÁVRAT DO SPOLEČNOSTI

Snahou vězeňské služby, center a středisek léčby závislosti je začlenit odsouzené do společnosti. Přemýšlím, v jaké společnosti se odsouzení dříve socializovali a do jaké společnosti je máme vracet.

Ve vězení si odpýkával svůj trest muž středního věku, který žil od dvanácti let na ulici a užíval drogy. Sice už sedí čtyři roky, abstinuje, ale ví, že až opustí „kriminál“, bude vše záviset jen na něm. Přemýšlí, jak to zvládnout, aby nebral. Je mu po drogách smutno, přý je to jeho láska. Na svobodě se ocitne opět v prostředí dealerů, závislých a prostitutek. Vězením prošel už opakovaně a teď si láme hlavu nad tím, jak žít, aby tam už nemusel. Jedině, čím si je jist, že tam zpátky nechce.

Pokud se ovšem vrátí do svého města, bude to stejné jako předtím. Zvažoval myšlenku, že po propuštění může vyhledat zařízení, kde bude pokračovat v léčbě se substitucí a totálně změnit prostředí, bydlení, zaměstnání, přátele. Je vidno, že z této myšlenky zažívá stres, úzkost jako bezmocné dítě. Přemýšlí, jak sežene práci, peníze, bydlení, s kým bude trávit čas, na koho se obrátí o pomoc. V novém životě zůstane sám. Neví si absolutně rady. Pokud by se ale vrátil do svého rodného města, dokonale by věděl, „jak sehnat prachy na herák, ke komu půjde bydlet na kěr,

jak to udělat, aby ho nechytily hned policajti, jak nejdéle zůstat na svobodě, avšak se strachem, že kdykoliv může jít zpět. Strach z neznámého života v něm vyvolává úzkosti. Neví, jak svůj život změnit.

TĚŽKÝ ŽIVOT NA SVOBODĚ

Přibližně ve stejnou dobu do adiktologické poradny za mnou docházel jeden klient. Poradnu si našel ještě ve vězení. Přišel z jiného kraje a říkal, že ke mně musí chodit každý týden. Potřeboval si pravidelně upřesňovat běžné věci všedního života, nad kterými

Proto brzy po nastavení střídavé péče zjistil, že si může dělat, co chce. Mámě řekl, že je u táty a naopak.

Jelikož rodiče spolu vůbec nekomunikovali, nepřišli na to. Když na to přišli, shazovali vinu jeden na druhého a nastoupil na něj OSPOD, výchovné ústavy, přidaly se útoky z domova a zpět na ulici. Napřed „hulil trávu, chlastal“ a dostal se mezi bezdomovce, kteří ho přijali. Tam cítil ochranu, poskytovali mu vztahy, nahrazovali rodinu. Ve čtrnácti letech se naučil „vařit“ pervitin a užíval si spoustu peněz. Stal se jedním z nejlepších vaříčů v okolí. Ví, že kdyby chtěl, může mít během několika dní tolik peněz, že nebude muset by-

okrádá, naposledy to bylo 300 euro. Hostil za ně „cigány“ v hospodách. Je velice komunikativní, vše má promyšlené, řekne mi přesně, co si myslí, že chci slyšet. Na ulici nachází to, co doma postrádá. Mezi nadávkami a „čórkami“ žije vztahy, pocit ochrany, a že někam patří. Někdo se ho zastane. Je mu dvanáct let.

Práce se závislým klientem, odsouzeným, vyžaduje jednotu v týmu, autentičnost terapeuta, osobní přístup a zájem o něj. Tyto přístupy navozují důvěru a pomáhají rozvíjet terapeutický vztah.

Ve vězeňském prostředí jsou tyto přístupy velmi křehké, a přesto se nám

nás ani nenapadne zvlášť přemýšlet. Přišel do cizího města, našel si nové bydlení bez jakékoliv sociální podpory. Na plat mu „naskočili exekutoři“, proto si kupuje jen základní potraviny, bydlí v hotelu za 170 korun za noc. Dole v přízemí je bar s hracími bednami a alkoholem. Ptal se mě, jak tomu odolat. Jak se vůbec dostal k životu na ulici? Jeho rodiče se rozvedli, když mu bylo asi deset. Přestali spolu komunikovat. Každý z nich si žil svůj život. Dítě bylo totálně vyprahlé a svěřeno do střídavé péče. Chyběl mu pocit domova. Nikam nepatřil. Každý týden se stěhoval.

dlet v zaplivaném hotelu, nad barem. Místo toho každé ráno brzy vstává do práce, kde si vydělá akorát na bydlení, trochu jídla a na „naskočený exekutory“.

Nyní, když píšu tyto řádky, se v poradně setkávám s podobným příběhem. Rozvedení rodiče, kluk žije svým vlastním životem. Matka ho strčila otci. Sama má jinou rodinu s dětmi a novým partnerem. Ve čtvrté třídě s ním nastaly výchovné problémy. Začal s drobnými krádežemi. Ted' jeho otec pracuje v Rakousku. Mezitím se chlapec poflakuje po městečku. Tátu

daří s odsouzenými najít společný cíl. Díky terapeutickému přístupu se daří snižovat podpůrné medikace, které nadměrně zneužívali, aby výkon trestu „přežili pod vlivem“, a rozhodují se sami k plné abstinenci. Projevují zájem o svůj osobnostní rozvoj směrem ke změně. Někteří z nich neskrývají úzkost a obavy ze své budoucnosti. Jejich přání nevracet se zpět prokáže život na svobodě.

Autorka je sociální pedagožka a adiktoložka ve Věznici Znojmo

ČESKO - NORSKÁ SPOLUPRÁCE

PŘI ZAVÁDĚNÍ NOVÝCH INTERVENČNÍCH PROGRAMŮ

Po třech letech příprav, jednání a diskusí s norskými partnery, Evropskou komisí i zprostředkovatelem programu byla, jak jsme vás již informovali, schválena žádost o grant na projekt Snížení rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů, financovaný z Norských fondů 2014–2021. Realizace projektu s rozpočtem 40 milionů korun tak mohla být od 1. 3. 2020 zahájena. Ačkoliv zahájení realizace bylo, bohužel, načasováno na období počátků opatření spojených s epidemií covid-19, projekt je realizován, a co více, všichni zúčastnění se snaží cíle tohoto inovativního projektu naplnit.

Projekt je zaměřen na rozšíření služeb pro vězněné osoby o programy zacházení, které u nás dosud chybí a které jsou úspěšně využívány v norském vězeňství. Jedná se o Motivační program a Program pro otce (viz níže v článku). Zároveň budou na základě norských zkušeností vyvinuty tři nové zdravotní programy pro uživatele drog.

Pro potřeby pilotáže programů projektu budou prostory jedenácti zapojených věznic estetizovány, upraveny a plně vybaveny tak, aby v nich mohla probíhat pilotáž nových intervenčních programů.

Tomáš Koňák a Zdeněk Šmerhovský z vězeňské služby popsali programy pro uživatele drog: „Programy zacílené na uživatele drog představují intervenční program substituční léčba, program ochranné léčby a doléčovací program. Na rozdíl od programů Papaprogram a Motivátor nejde o převzetí a lokalizaci na české poměry programů, které byly vyvinuty norskou vězeňskou službou nebo obdobu programů poskytovaných v norských věznicích, ale o vytvoření programů původních, byť inspirovaných zkušenostmi norských kolegů s prací s touto vysoce náročnou cílovou skupinou. Nutno říci, že zde zdaleka nestavíme na zelené louce, protože ochranné léčení i substituční léčbu vězeňská služba již nějakou dobu poskytuje. V případě ochranného léčení je tak v rámci projektu vytvářen jednotný standard a doporučené „evidence-based“ postupy pro poskytování ochranného léčení v rámci specializovaných oddílů pro výkon ochranného léčení, zahrnu-

jící i přípravnou fázi na zařazení klienta do SPOOL. Zde je potřeba připomenout, že jednotný standard ochranného léčení v ČR doposud není. Pokud jde o substituční léčbu, je v rámci našeho projektu vyvíjena psycho-sociální komponenta substituční terapie, která bude doplněním farmakologické části substituční léčby, opět založené na principech „evidence-based medicine“. Vznik těchto dvou intervenčních programů je tak dalším krokem na cestě k poskytování zdravotní péče, která je rovnocenná péči poskytované v rámci běžné společnosti. Třetím z intervenčních „drogových“ programů, které zde budou vyvinuty, je doléčovací program určený absolventům terapeutických programů specializovaných oddílů pro uživatele drog. Cílem doléčovacího programu je udržet pozitivní změny, ke kterým u odsouzených došlo absolvováním intenzivního programu specializovaného oddílu, až do propuštění z vězení. Na vývoji těchto intervenčních programů se podílejí týmy složené z externích odborníků a našich kolegů z věznic Nové Sedlo, Praha-Pankrác a Rýnovice, kde budou jednotlivé programy též pilotovány.

Terapeut Pavel Bartošek z Věznice Nové Sedlo rozhodl, v čem vidí přínos pilotáže programu v jeho věznici: „Přínos vidím zejména v tom, že cílová skupina odsouzených, která má za sebou devět až 12 měsíců účasti v terapeutickém programu specializovaného oddílu pro uživatele abstinující od návykových látek, není po ukončení tohoto programu umístěna na standardní ubytovny ve věznici. Díky pi-

lotáži se vytvoří prostor pro zařazení absolventů programu do pracovních provozů s možností následné, kontinuální, terapeutické péče.

Zároveň může díky prostředkům projektu začít oprava původních prostor, které mají svůj zenit funkčnosti dávno za sebou. Pokud mají odsouzení chuť docházet do zaměstnání, pokud mají chuť pokračovat v práci na změnách svého závislostního chování a pokračovat v terapii, důstojnější prostory spolu s potřebným vybavením jim k této snaze mohou jenom prospět.“

Do dvou pilotních věznic zapojených do programu pro drogově závislé budou v rámci projektu zakoupeny dávkovače metadonu. Cílem této investice je nejen zajistit jistý komfort pro práci našich zdravotnických pracovníků, běžný v civilu, ale také zvýšit bezpečnost podávání tohoto léčivého přípravku.

Zavedení programu Motivátor má v gesci Václav Jiříčka spolu se Soňou Haluzovou: „Nedávno mne v jedné věznici kdosi oslovil s otázkou, zda je pravda, že bude ve věznicích zaváděna nová funkce motivátoru, který bude placený za to, aby motivoval vězně k polepšení. Vězeň se přece musí snažit sám, říkal.

Žádná taková nová pozice samozřejmě zavedena nebude, neboť motivátor není osoba, ale terapeutický program. Název Motivátor přitom není náhodný: jeho cílem je přenášet motivaci k nápravě tam, kde se jí nedostává, podobně jako třeba transformátor umožňuje předávat energii mezi elektrickými obvody.

Motivátor je postaven a strukturován tak, aby zapojil do práce především ty odsouzené, kteří by i přes vykonaný trest po svém propuštění představovali pro společnost další nebezpečí.

cílem je snížení konkrétních kriminogenních rizik a především snížení recidivy. Praxe ukazuje, že hmatatelné výsledky jsou silným motivačním faktorem i pro odborné zaměstnance.

Motivátor byl vytvořen a prověřen v norské věznici Ila, kde byl svého času umístěn i masový vrah Anders Breivik. Mimo Norsko byl v minulých letech implementován též v polských věznicích. V České republice jsou do projektu zapojeny čtyři věznice.

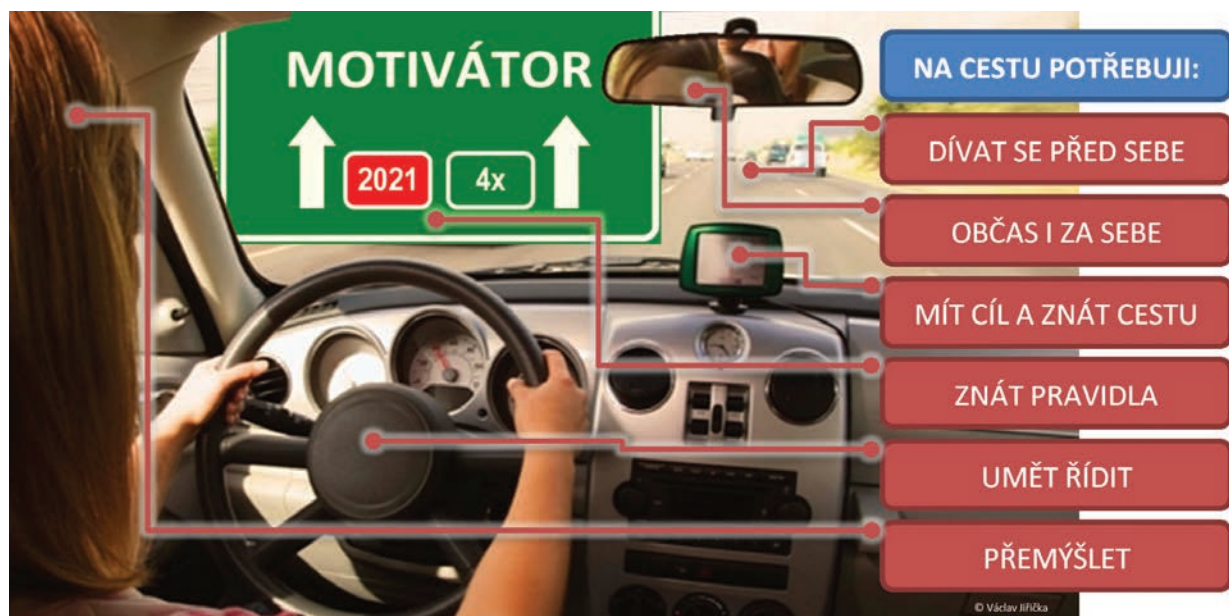
Program bude pilotován také v opavské zabezpečovací detenci. Opavský psycholog Bohdan Chodura vidí smysl a přínos motivačního programu právě pro detenci v následujícím: „V norských věznicích je motivační program výchozí intervencí, sloužící k podnícení odsouzených k jejich zapojení do dalších programů. Vzhledem k faktu, že jedním z hlavních úkolů detenčních ústavů je vést chovance ke zvýše-

ní. „Finanční prostředky z rozpočtu projektu budou sloužit ke zlepšení současných prostor terapeutického centra, tak aby splňovaly veškeré požadavky pro využití Motivačního programu. Zároveň aby bylo i následně vhodné a využitelné pro realizaci terapeutické činnosti s chovanci.

Prostory budou umožňovat zejména terapeutické činnosti s chovanci, bude zde zázemí pro relaxační cvičení, pracovní, sebeobslužnou, sportovní a zájmovou činnost.

Bez souladu výchovného snažení s okolními podmínkami nelze očekávat výraznější úspěchy.

Význačný polský pedagog Henryk Muszyński říká, že málo platná je znalost výchovných metod a veškeré vynaložené úsilí učitelů a vychovatelů, jestliže pracují v podmínkách, které nejsou danému výchovnému cíli příznivé a nenapomáhají realizaci výchovných záměrů.“

Pachatele, kteří mají dlouhodobé potíže se zvládnutím své agresivity a násilí, nebezpečné, opakovaně selhávající, s nimiž je obvykle těžké pořízení.

Motivátor je v tomto smyslu podnik, pro který platí podobná strategie jako u jiných investic: na počátku je třeba do něj vložit více prostředků (personálních, odborných, časových), na konci však pomůže omezit ve společnosti potenciální škody a související náklady razantněji, než jak by tomu bylo u standardního zacházení.

Tím, že se Motivátor zaměřuje na určité, zcela konkrétní styly myšlení a vzorce chování, typické pro nebezpečné pachatele s tendencí opakovaně selhávat, dává odbornému zacházení poměrně úzce vymezený směr, jehož

ní jejich motivace pro zapojení se do léčebného programu, uvítáme nové zkušenosti norských kolegů a jiné přístupy. Tím spíše, že jsou tyto přístupy již prověřené dlouholetou praxí.

Nečekáme, že bude tento program přínosem u všech typů chovanců. Očekáváme, že jeho využití u mentálně retardovaných a u psychotiků s trvalými bludy bude značně limitované. Ale u chovanců s poruchami osobnosti a u sexuálních deviantů, u kterých byla hlavním důvodem pro uložení detence jejich dlouhodobá nespokojenost v ústavní léčbě, může motivační program pomoci a jsme sami zvědaví, jak na něj budou naši klienti reagovat.“

Úpravy prostor a jejich adekvátní vybavení proběhne také v opavské věz-

Hlavní garantka programu Šárka Černá vysvětluje, proč byl jako další program pro české věznice zvolen program pro vězněné otce: „Jedna z našich pracovních cest v letech 2016 nás přivedla do věznice v Ringerike v Norsku. Věznicí nás provedl osobně její ředitel. Byl velmi hrdý na program, do kterého zapojují vězněné otce - Pappaprogrammet. Ve stručnosti nás seznámils tím, co je obsahem programu a co přináší účastníkům. Třešničkou na dortu byl rodinný domek uvnitř strážné části věznice, přesto oddělený od prostor pro výkon trestu, ve kterém rodina s odsouzeným otcem může strávit celý víkend (pozn.: <http://www.ringerikefengsel.no/barnesiden.htm>). Po uplynutí dvou let jsme měli

možnost se potkat s garantkou programu z ředitelství a akademie vězeňské služby v KRUS. A spolupráce byla dohodnuta. VS ČR je tak první evropskou zemí, která Pappaprogrammet bude implementovat do své praxe jako standardizovaný program. Do projektu jsou zapojeny čtyři věznice.

Záměrem programu pro otce je podpora rodičovské role, udržení vztahu mezi otcem a dítětem (biologickým dítětem nebo dítětem partnerky), pokud otec nebyl rodičovských práv zbaven či v nich omezen. Probíraná témata mohou být náročná, ale i bolestná, pracují se steskem, smutkem, vědomím ztráty, ale i s pocity radosti a společného sdílení, se zodpovědností vyplývající z role otce. Součástí programu je setkání rodiny, společné pořádání ke Dni otců apod.

Speciální pedagožka z Horního Slavkova Nikola Brislingerová uvádí: „Jedná se o zcela nový přístup k aktivitám s odsouzenými. Přínos spatřujeme zejména v extramurálním přesahu činností směrem k rodinám odsouzených, kdy obsahem programu jsou praktické nácviky situací.“

Věznice Horní Slavkov vítá také prostředky na úpravy prostor, které projekt přináší: „Věznice nemají v současné době podmínky, kde by mohl být takovýto program realizován, zejména ta část, kdy bude probíhat přímá práce s rodinami odsouzených. Vybudovat prostor, který by odpovídal norskému standardu, je nad finanční možnosti věznice. Program je v mnohých oblastech specifický a v našich podmínkách zatím nebylo nic podobného realizováno. Aby mohla pilotáž proběhnout v co nejvyšší kvalitě, je vybudování takových prostor nutností.“

V příštích příspěvcích bychom vás i nadále rádi informovali o jednotlivých programech tohoto rozsáhlého a náročného projektu.

SLUŽEBNÍ ZKOUŠKY

Dne 8. března již počtvrté v roce 2021 organizovala Akademie VS ČR on-line služební zkoušky příslušníků.

Příslušníci, kteří odsloužili ve věznicích tři roky, předstoupili před zkušební komisi poté, co splnili písemnou část. Příslušníci musejí splnit také zkoušku praktickou, která však v době pande-

mie probíhá tak, že příslušník dané úkony nepředvádí, ale veškeré praktické činnosti přesně popíše. V březnu 2021 tak bylo v osmi českých věznicích zařazeno do služebního poměru na dobu neurčitou 17 příslušníků a dvě příslušnice.

Statistika – služební zkoušky

Rok	2019	2020	2021 (do 1.3.)
Počet příslušníků celkem	278	312	82
Z toho on-line	0	73	82

PROJEKT

SPOLEČNĚ NA SVOBODU

Úzká součinnost neziskové organizace a věznic, komplexní příprava na propuštění a navazující intenzivní podpora na svobodě, to jsou hlavní pilíře inovačního řešení prevence recidivy, které v praxi ověřil projekt Společně na svobodu. Jeho dopad potvrzují tvrdá data a výstupy z rozsáhlé evaluace. Podaří se dobrou praxi projektu využít ke zvýšení efektivity systému penitenciární a postpenitenciární péče v České republice?

Inovační projekt Společně na svobodu realizovala nezisková organizace Rubikon Centrum v úzké spolupráci s Vězeňskou službou ČR od června 2018 do prosince 2020. Zapojily se do něj čtyři věznice – Horní Slavkov, Příbram, Stráž pod Ralskem a Světlá nad Sázavou. Projekt vznikl jako reakce na roztržitost práce s osobami před propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody a po něm, která je jednou z příčin vysoké recidivy v ČR. Jeho cílem bylo vytvořit a ověřit funkční model přípravy na propuštění a následně podpory v integraci na svobodě, založený na nové kvalitě kooperace věznic a neziskové organizace.

Aby bylo možné zhodnotit efektivitu tohoto inovačního řešení, měl projekt rozsáhlou výzkumnou část, kterou zajišťoval externí evaluátor Vladimír Kváča se svým týmem. Výzkum porovnal výsledky u 78 zapojených klientů s kontrolní skupinou 40 odsouzených, s nimiž se v projektu nepracovalo. Klienti byli do obou skupin vybíráni podle stejných kritérií, lišili se jen místem návratu z VTOS. V intervenční skupině mohli být jen odsouzení, kteří se vraceli do Prahy, Středočeského, Karlovarského a Moravskoslezského kraje, kde má Rubikon Centrum pobočky a mohlo jim tak poskytnout návaznou komplexní podporu v integraci.

Odborní zaměstnanci věznic v úzké součinnosti s pracovníky Rubikon Centra vybírali do projektu odsouzené s pevně stanoveným koncem trestu, 6-9 měsíců před propuštěním, se středním až vyšším rizikem recidivy dle SARPO. Další podmínkou bylo, že odsouzení absolvovali standardizovaný program, nejčastěji Zastav se, zamysli se, změň se, nebo prošli specializovaným oddílem, oddílem bezdrogové zóny, nebo výstupním oddílem.

Nábor odsouzených probíhal od začátku projektu do ledna 2020, na něj souběžně navazovaly další aktivity: transfer výstupů, tvorba individuálního plánu, příprava na propuštění a integrace na svobodě. Poslední z klientů projektu opouštěl věznici na začátku května 2020, práce s klienty na svobodě byla ukončena v září 2020, aby byl čas zpracovat data pro závěrečnou evaluaci.

CO SE OSVĚDČILO?

Inovativní model práce s klienty intervenční skupiny stál na dvou hlavních pilířích – maximální návaznosti na práci odborných zaměstnanců věznic a komplexnosti v klientské práci.

„Především se osvědčil princip sdílení informací, kterými vězeňská služba disponuje, při práci s vězněnými osobami a při jejich přípravě na propuštění,“ uvedl náměstek generálního ředitele VS ČR pro vzdělávání a odborné zacházení Simon Michailidis.

Pracovníci Rubikon Centra měli jedinečný přístup k informacím o každém klientovi. Jednalo se o Souhrnnou analýzu rizik a potřeb odsouzeného (SAR-PO), vyhodnocení programu zacházení za poslední dvě hodnotící období, závěrečnou zprávu ze standardizovaného programu a výpis z ekonomického oddělení.

Pro zajištění návaznosti byla zásadní tzv. „transfer schůzka“ krátce po vstupu odsouzeného do projektu. Účastnili se jí klient, pracovník Rubikon Centra a odborný zaměstnanec věznice, který měl o odsouzeném nejvíce informací (lektor standardizovaného programu, vychovatel specializovaného oddílu, psycholog, speciální pedagog a další). Touto formou pracovník Rubikon Centra získal informace a zkušenosti „z první ruky“, zejména upozornění na klientovy rizikové a protektivní fakto-

Na začátku spolupráce vytvořil klient společně s pracovníkem Rubikon Centra individuální plán, mapující oblasti, kroky a témata, kterým se klient chce a potřebuje věnovat. Škála hlavních problémů osob opouštějících VTOS je nejčastěji v oblastech zaměstnání, bydlení, financí, dluhů, závislosti a sociálních vztahů. Klienti se však také často potýkají s psychickými problémy, jako je např. nízké sebevědomí, pocit beznaděje a studu, a s problémy vyplývajícími z předešlé závislosti. Zpočátku spolupráce klienti primárně přicházeli se zakázkami technického rázu jako hledání práce, bydlení, řešení dluhů. Po delší spolupráci se však tzv. „měkké“ zakázky, nejčastěji v oblasti rodinných a partnerských vztahů, ukázaly pro úspěšnou integraci stejně nebo i více důležité. Proto bylo nutné individuální plán průběžně a pravidel-

krátkodobě spolupracovalo, 65 % jich pak pokračovalo ve spolupráci s dílčím, nebo významným úspěchem. Pro srovnání: v rámci standardních služeb Rubikon Centra v r. 2020 pokračovalo ve spolupráci po propuštění 38 % klientů.

K podpoře klientů na svobodě využíval case manager v rámci projektu různé nástroje, např. finanční a materiální podporu, peer mentoring nebo tréninková místa. Nejvýznamnějším faktorem úspěšné integrace však byl profesionální vztah, který odsouzený a case manager navázali během intenzivní spolupráce.

Finanční a materiální podpora sloužila především k překlenutí doby, než klient získá vlastní prostředky (první výplata, získání dávek hmotné nouze atd.). Vždy byla určena na konkrétní, předem domluvený okruh potřeb (potraviny, hygienické potřeby, základní oblečení a obuv, příspěvek na ubytování, jízdné, mobilní telefon, kredit, úřední poplatky). Stávalo se, že tato podpora nahrazovala nefunkční státní systém, např. paradoxně u propuštěných, kteří pro relativně vysoké úložné z VTOS nedosáhli na dávky hmotné nouze, při tom jim však tyto finance nestačily na pokrytí životních nákladů. Významným principem poskytování materiální podpory byla provázanost na aktivitu klienta a kroky prokazující jeho motivaci k životní změně.

Peer mentor, tedy člověk, který svou trestní minulost úspěšně překonal, sloužil jako pozitivní vzor a neformální autorita, předával klientovi funkční vzorce chování a byl mu oporou při řešení dílčích, praktických kroků (např. jednání na úřadech) nebo při orientaci v neznámém prostředí.

Tréninková pracovní místa buď přímo v Rubikon Centru, nebo u spolupracujícího zaměstnavatele byla určena pro část klientů, kteří by nebyli bezprostředně po propuštění schopni získat a zejména udržet si zaměstnání na volném trhu práce. Každodenní podpora nadřízeného na pracovišti provázaná s vedením case managera umožnila těmto klientům získat praxi a nové dovednosti, pracovní návyky, zvýšit si sebevědomí v oblasti pracovního uplatnění a rozvíjet sociální kompetence.

CO UKÁZALA EVALUACE PROJEKTU?

Cílem projektu bylo nejen vytvořit funkční model práce s odsouzenými před propuštěním a po něm, ale i zjistit, jaký má dopad na prevenci recidivy

ry, a mohl tak pokračovat v práci s klientem v bodě, kterého už na cestě ke změně dosáhl. Zároveň byl od začátku do spolupráce aktivně zapojen sám odsouzený, a měl tak možnost zhodnotit svůj posun v rámci standardizovaných programů či specializovaných oddílů.

„Komplexní příprava na propuštění a na dobu po propuštění z výkonu trestu znamená, že klient zná svou situaci v rizikových oblastech svého života a má vypracovaný plán, jak postupovat v případě obtíží, které mohou nastat,“ zhodnotila garantka programů Rubikon Centra ve věznicích Gabriela Hendlová.

ně aktualizovat, opakovaně upozorňovat na rizika a snažit se pracovat i s těmi, která klient bagatelizoval.

Pro kontinuitu spolupráce byl klíčový tzv. case management: s klientem pracoval ideálně pouze jeden pracovník, který ho doprovázel jak před, tak po propuštění, a v případě nutnosti připojoval další odborníky (např. adiktologa, dluhového specialistu, sociálního pracovníka atd.). Navázání vzájemné důvěry již ve VTOS se ukázalo jako důležitý faktor pro udržení úspěšné spolupráce i za branami věznice. O tom svědčí i fakt, že 84 % klientů se při propuštění neztratilo a navázalo s Rubikon Centrem kontakt či alespoň

a pro jaký segment cílové skupiny je vhodný. Výstupy z evaluace poskytly argumenty pro zavedení inovativní metody ověřené projektem do systému penitenciární a postpenitenciární péče.

Vedoucí oddělení projektů sociálních inovací a mezinárodní spolupráce z MPSV Markéta Pěchoučková říká: "Před zaváděním plošných změn ve veřejných službách je naprosto zásadní testovat a experimentovat, a to z toho důvodu, že jakékoliv nepromyšlené systémové zásahy by mohly rozkolísat pomoc potřebným a způsobit, že veřejné prostředky nebudou vynakládány efektivně. Jde o pilotní otestování v menším měřítku daného řešení, doprovázené velmi promyšlenou evaluací. Takové podklady potom jsou zásadní pro úředníky a politiky a velmi jim pomohou dobře nastavit systémovou změnu. To je přístup, který ukazuje právě projekt Společně na svobodu." Evaluace byla pojata jako geografický experiment - klienti intervenční a kontrolní skupiny se od sebe lišili jen místem návratu z VTOS. Obě skupiny byly ve srovnání s obecnou vězeňskou populací mírně rizikovější z hlediska dynamických i statických rizikových faktorů. Jednalo se o osoby s vyšším počtem předchozích trestů odnětí svobody a s nižším dosaženým vzděláním.

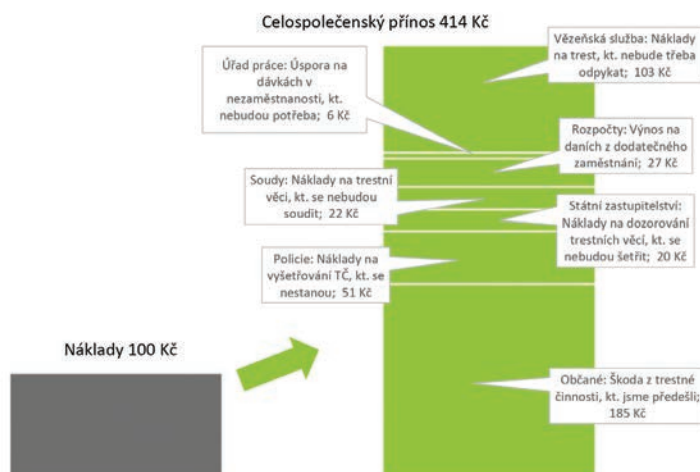
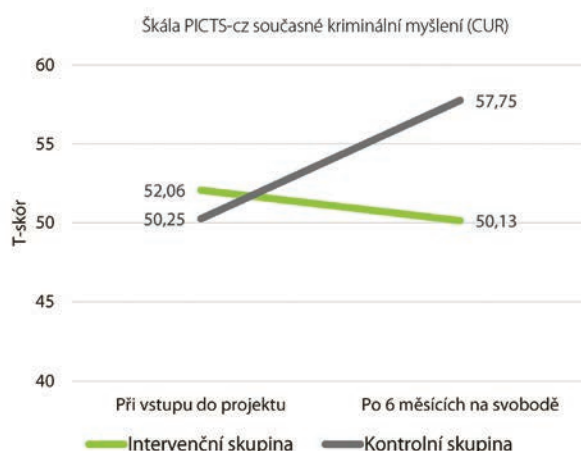
Evaluátor měl k dispozici data o klientech ze SARPO a z interní databáze Rubikon Centra (pro projekt byla vytvořena nová verze, která odpovídala potřebám evaluace). Díky datům z Informačního systému Evropského sociálního fondu získal přehled o situaci klientů na trhu práce. Další nástroje sloužily ke sběru dat v průběhu práce s klienty - jednalo se o dotazník Ekonomické a Sociální integrace (ESI) a Inventář kriminálních stylů myšlení (PICTS-cz), psychodiagnostický nástroj, který zkoumá intenzitu kriminálního myšlení. Sběr dat probíhal při vstupu klientů do projektu (SARPO, ESI I, PICTS-cz I), před výstupem z VTOS (ESI II) a šest měsíců po propuštění (ESI III, PICTS-cz II). Dotazník ESI byl vyplňován formou strukturovaného rozhovoru a týkal se 12 životních oblastí (Bydlení, Životní kompetence a samostatnost, Duševní zdraví a wellbeing, Přátelé a komunita, Vztahy a rodina, Rodičovství a péče, Drogy a alkohol, Pozitivní využití času, Zvládání silných emocí, Život bez trestné činnosti, Nakládání s penězi, Práce). Brzy se ukázalo, že je to velmi přínosný nástroj pro zjišťování potřeb a zakázek klienta,

a kromě sběru evaluačních dat sloužil i jako podklad pro sestavení individuálního plánu. Inventář PICTS-cz byl použit se svolením Šárky Blatníkové z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, která nástroj upravila pro české poměry (původně byl používán ve věznicích v USA). Na jeho vyhodnocování se podílel externí spolupracovník s patřičnou odborností, psycholog z Věznice Jiřice Petr Novák. Evaluace prokázala pozitivní efekt zejména na zaměstnanost - u intervenční skupiny byla zjištěna téměř dvojnásobná míra zaměstnanosti než u kontrolní skupiny (u intervenční skupiny 29,6 %, zatímco u kontrolní jen 15,7 %). Od ledna 2019 do srpna 2020 tak 78 členů intervenční skupiny odpracovalo celkem 150 měsíců práce na plný úvazek navíc. Vzhledem k ověřenému faktu, že právě zaměstnání je významným faktorem desistance (Tomášek & kol., 2017), to považujeme za silný důkaz pozitivního dopadu projektu. Statisticky významný vliv byl zjištěn i na intenzitu kriminálního myšlení.

U klientů, kteří neměli k dispozici podporu v rámci projektu, postupně došlo po propuštění k oslabování korektivních mechanismů a situace se výrazně zhoršila. Zatímco u intervenční skupiny se tomuto negativnímu posunu dařilo bránit, a naopak došlo k slabému zlepšení.

Zajímavé jsou i výsledky předběžné cost-benefit analýzy, ze které vyplynulo, že u klientů, kteří získali zaměstnání, nepobírali tedy sociální dávky a nepáchali trestnou činnost, uspořil stát 414 Kč za každou stokorunu vloženou do práce s nimi. Po odečtení nákladů na práci se 78 podpořenými klienty tak projekt vygeneroval společenský přínos přes 20 milionů Kč.

Hodnocení dopadů projektu na zaměstnanost a desistenci bude dál pokračovat i po skončení projektu. Evaluátor plánuje aktualizovat cost-benefit analýzu projektu na základě dat o recidivě a zaměstnanosti klientů, která koncem roku 2021 získá od Vězeňské služby ČR, resp. z Informačního systému ESF.

DOBRÁ PRAXE PROJEKTU

Projekt Společně na svobodu ukázal, že spolupráce založená na sdílení postupů a informací, stejně jako na vzájemné důvěře a respektu, přináší výsledky. Ty mohou vyvolat malé, ale důležité změny současné praxe a způsobit pozitivní posun v přípravě odsouzených na propuštění i v jejich podpoře po propuštění. A přispět tím ke snižování recidivy.

Nová kvalita a intenzita spolupráce Rubikon Centra a zapojených věznic přinesla i několik praktických výstupů jako např. možnost předat před propuštěním klientům bez zázemí rodiny či blízkých civilní oblečení nebo mobilní telefon se SIM kartou, aby se mohli spojit s pracovníkem Rubikon Centra. Velmi přínosné bylo, že se podařilo vyjednat vydání výpisu ze zdravotní dokumentace odsouzenému při propuštění z věznice spolu s dalšími dokumenty (jako finanční vyúčtování, potvrzení pro Úřad práce ČR atp.). Tento výpis je zásadní pro rychlý nástup do předjednaného zaměstnání, klient tak může předložit závodnímu či praktickému lékaři dokumenty potřebné ke vstupní prohlídce. Bohužel v současné praxi zatím není výpis ze zdravotní dokumentace vydáván plošně.

Všechny čtyři zapojené věznice vyjádřily zájem v dobré praxi projektu pokračovat. Ohlas odborných zaměstnanců věznic byl pozitivní, vedle komplexní práce s klienty a úzké návaznosti na standardizované programy oceňovali také zpětnou vazbu, jak si jejich klienti vedou po propuštění.

Generální ředitelství VS ČR proto podpořilo pokračování dobré praxe ve věznicích Horní Slavkov, Příbram, Stráž pod Ralskem a Světlá nad Sázavou (tzn. předávání informací formou transfer schůzky, vč. zmínění rizika ze SARPO, a vydávání výpisů z ekonomického oddělení a ze zdravotní dokumentace).

Na základě zkušeností z projektu Společně na svobodu byl vytvořen minimální standard přípravy na propuštění, o jehož zavedení do systému penitenciární a postpenitenciární

Oblasti podpory klienta

péče bude Rubikon Centrum nadále usilovat. Stejně tak se bude snažit do budoucna zachovat a upevnit synergii, která mezi neziskovou organizací a státní institucí vznikla.

Projekt Společně na svobodu (CZ.03 .3.X/0.0/0.0/15_024/0006920) byl spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměst-

nanost v rámci výzvy Sociální inovace v oblasti sociálního začleňování a přístupu na trh práce pro nejohroženější skupiny.

Podrobné výstupy projektu a jeho evaluace jsou ke stažení na webu Rubikon Centra: <https://www.rubikoncentrum.cz/merime-dopad-nasi-prace/>

Použitá literatura:

- Hendlová, G. & kol. (2020). Metodika inovačního řešení v rámci projektu Společně na svobodu. Praha: RUBIKON Centrum.
 Kváča, V. & Gottwaldová, A. (2021). Závěrečná evaluační zpráva Společně na svobodu. Praha: RUBIKON Centrum.
 Kváča, V. & Gottwaldová, A. (2021). Shrnutí evaluace projektu Společně na svobodu. Praha: RUBIKON Centrum.
 Tomášek, J. & kol. (2017). Zaměstnání jako faktor desistence. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

PENITENCIARISTIKA JAKO VĚDA

Všechny vědy, a to i přes ohromnou pestrost svých témat a předmětů zkoumání – mají do velké míry univerzální strukturu. Každá věda, aby byla vědou, by měla splňovat tato kritéria a musí obsahovat:

Teorii, pomocí níž vymezuje, popisuje a objasňuje svůj předmět bádání a systematicky formuluje poznání, k němuž se o tomto předmětu dospělo.

Výzkumnou činnost, která produkuje detailní poznatky, data, nálezy o různých stránkách, fungování, souvislostech, příčinách a důsledcích příslušného předmětu.

Metodologii, tj. soubor výzkumných metod a ustálených postupů a konvencí, s jejichž pomocí se bádání realizuje. Souvisí s předchozí výzkumnou činností.

Vzdělávací a výchovné působení, jednak vězeňského personálu, jednak vězňů.

Informační základní organizační infrastrukturu, kterou umožňují poznatky vědy shromažďovat, rozšiřovat a nabízet k využití.

Tato struktura existuje i v penitenciariistické vědě.

TYPOLOGIE POJETÍ PENITENCIÁRNÍ VĚDY

Z hlediska účelovosti – jakému účelu vlastně penitenciariistika slouží?

Penitenciariistika jako normativní teorie – tj. jako věda s normativním charakterem, neboli teorie penitenciariistiky se zaměřuje hlavně na to, aby vytyčovala nebo předepisovala ideální podobu toho, čeho se má výchovou, převýchovou, resocializací či reintegrací osob ve výkonu trestu odnětí svobody dosáhnout (viz Koncepce českého vězeňství do roku 2015, Koncepce českého vězeňství do roku 2025 a za

dva – tři roky se bude zpracovávat koncepce na dalších deset let).

Normativní účelovost penitenciariistiky (spoutané předpisy, normami, osnovami) může ztrácet svůj vědecký charakter a stává se jen jakousi metodikou „správně resocializace“. Většinou jde o manipulační resocializaci, která chápe vězně spíše jako pasivní objekt.

Ale: v povaze penitenciariistiky, jakožto teorie vycházející z praxe a praxi (kromě jiného) sloužící, musí být zakotvena určitá složka předpisovosti, normovanosti, ideálu nebo vzoru. Vždyť každé účelové jednání lidí má nějaký cíl, jehož má být dosahováno, a tak tomu je i v případě penitenciariistiky, viz filozofie trestu a filozofie trestu odnětí svobody.

PENITENCIARISTIKA JAKO EXPLORATIVNÍ A EXPLANAČNÍ TEORIE

Podíváme-li se na profil penitenciariistiky, jak se vyvíjela v posledních desetiletích, můžeme konstatovat, že její vědní charakter lze postihnout dvěma rozhodujícími vlastnostmi:

Penitenciariistika jako explorativní teorie je založena na výzkumu a na poznatcích jím produkovaných (výraz explorativní je odvozen z latinského exploratio = zkoumání).

Penitenciariistika je explanační teorie – slouží k identifikaci a objasňování jevů resocializační reality, poskytuje výklad o struktuře a fungování těchto jevů apod. (výraz explanační je odvozen také z latiny, kde explanatio = vysvětlení). Převýchovnou (resocializační, reintegrační) realitou se rozumí vše, co je zúčastněno situací, kdy probíhá resocializace, tedy její prostředí a aktuální podmínky, subjekty, samotný proces, produkty resocializace apod.

Co však pro penitenciariistiku tyto atributy – explorativní, explanační – znamenají?

To lze vidět ze srovnání „tradiční“ a „moderní“ penitenciariistiky:

Tradiční penitenciariistika (tj. obvyklá, z minulosti se přenášející do současnosti) vychází hlavně z představ a koncepcí, které jsou prezentovány předními teoretiky. Ti jsou přesvědčeni o vhodnosti nebo žádoucnosti určitých principů a modelů resocializace a vytvářejí teoretické konstrukce o tom, jaká má resocializace být, jak má být v prostředí věznic či jiných převýchovných zařízení realizována. Vzhledem k tomu, že to jsou odborníci pro danou oblast, jsou jejich teorie respektovány, společensky uznávány, zařazovány do obsahu přípravy vězeňského personálu od specialistů po dozorce a strážné. Tyto konstrukty však mají občas jednu malou vadu – obvykle to jsou ideální teorie, jež nemají úplnou oporu v realitě běžné resocializace, nejsou důsledně opřeny o konkrétní výzkumné poznatky, neoperují vždy pružně s aktuálními daty o konkrétních populacích vězňů, o reálných podmínkách provozu věznic apod.

Naproti tomu moderní penitenciariistika (výraz moderní zde znamená nejen současná, ale také rozvíjející se v souladu s nejnovějším vědeckým poznáním) je založena odlišně. Snaží se totiž objasňovat reálné jevy resocializace, jejich určující determinanty, fungování a výstupy edukace, a to pomocí exaktních výzkumných procedur (tato koncepce u nás začíná již před sto lety v osobnosti profesora Univerzity Karlovy Františka Krejčího, jenž ve svých pedagogických dílech prohlašuje: „Pedagogika budiž vědou, ovšem vědou pozitivistickou, tj. zakládající se na empirii a budiž úplně neodvislá od náboženství, filozofie, politiky...“ (Krejčí, in: Průcha, 2006). Tuto myšlenku v penitenciariistice uchopil v 60. a 70. letech minulého století docent Jiří Čepelák se svým týmem a vtělil ji jako základní krédo jím zřízeného vědeckého pracoviště, Výzkumného ústavu penologického

kého, drahně již před padesáti lety.

Zásadní pro tzv. moderní penitenciariistiku je poznávání a vysvětlování resocializační reality, nikoliv přímo její přetváření – což je úkol pro jiné odborníky, spíše úředníky, právníky, nikoli pro vědce – pedagogy, psychology, lékaře, sociální pracovníky, vychovatele, studenty resocializační a penitenciární pedagogiky apod. = penitenciaristy, kteří zpracovávají nové poznatky získané výzkumem ve prospěch zvyšování efektivity resocializačního působení.

Explorační a explanační pojetí pedagogiky nevylučuje vytváření teoretických modelů, koncepcí apod., bez nich by to ani nešlo. Naopak explorace (výzkum) slouží k produkci explanací (vysvětlování), jež jsou samozřejmě určitými teoriemi o realitě. A současně jakýkoliv výzkum vychází z teoretických reflexí o předmětu výzkumu. Jinak řečeno: Penitenciaristika se neobejde ani bez teorie, ani bez výzkumu, má-li být skutečně vědou (Teorie bez praxe je jalová a praxe bez teorie je slepá).

Vězeňská služba má ve vzdělávání, ve vědě a výzkumu hluboké kořeny a tradice. Není účelem tohoto pojednání se k nim stále vracet, postačí, když připomeneme, že jejich současnými nositeli je Akademie Vězeňské služby ČR se svými vědeckými pracovišti Kabinetem dokumentace a historie a nově zřízeným oddělením vědy a výzkumu a rozsáhlou knihovnou, dále jsou to studenti penologických a penitenciárních věd, resocializační a penitenciární pedagogiky apod. a jejich učitelé na vysokých školách. Ti všichni jsou propojeni s Vězeňskou službou ČR a jejich symbióza přináší své ovoce. Jedním z hlavních partnerů vězeňské služby je Univerzita Jana Amose Komenského, jež spojuje dlouholeté memorandum právě v oblasti vzdělávání, výuky, vědy a výzkumu. Jedním ze společných počinů je příprava a následná realizace projektu zaměřeného na příčiny recidivy pachatelů trestné činnosti. Téma stále diskutované, tradiční, aktuální, zkrátka evergreen, zasazený však do současné doby, jehož nárys chceme čtenáři dále přiblížit.

PROJEKT PRO VĚZEŇSKOU SLUŽBU ČR

PŘÍČINY RECIDIVY PACHATELŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

Ministerstvo spravedlnosti ještě za ministra Roberta Pelikána přistoupilo systémově k trvalému snižování počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Bylo svoláno fórum odborníků a vytvořeny speciální sekce, které by připravily program zabývající se touto společensky mimořádně důležitou problematikou. Bohužel tato slibně se rozvíjející akce zůstala pouze na papíře a jenom u prvního setkání. Aby však bylo možné ji začít řešit a následně realizovat, je třeba znát důvody a příčiny současné recidivy. Celkové počty vězněných osob sice v posledních třech letech soustavně a výrazněji klesají, avšak dosud není zcela zřejmý důvod tohoto vývoje a lze se pouze domnívat, že se může jednat o důsledek souboru dílčích změn v trestní politice, razantního snížení nezaměstnanosti v posledních několika letech a s tím spojené vyšší životní úrovně nízkopříjmových skupin obyvatelstva. V tomto kontextu je citlivě vnímán i zdánlivě protichůdný fakt, že dle dostupných údajů se především penologická recidiva dosud snižuje pouze nevýrazně. Velmi vysoké počty vězňů vzhledem k ubytovací kapacitě věznic pak nadále zůstávají ve věznicích s ostrahou v odděleních s vysokým stupněm zabezpečení a ve věznicích se zvýšenou ostrahou. Zahájení kroků k vysvětlení příčin uvedených procesů a především stávající vysoké recidivy pachatelů trestné činnosti, kteří vykonávají trest odnětí svobody ve zmíněných typech a odděleních věznic, je proto z hlediska potřeb VS ČR i z hlediska celospolečenského velmi žádoucí.

Pachatelé trestné činnosti nezaměstnávají pouze Vězeňskou službu ČR. Ve svém důsledku se trestná činnost týká odhadem na půl milionu osob. Zaměstnává Policii ČR, justici, Celní správu ČR, Správu uprchlických táborů, Probační a mediační službu ČR, sociální kurátory a v neposlední řadě rodiny pachatelů trestné činnosti. U Vězeňské služby ČR většina pachatelů trestné činnosti končí. Statistiky jsou zde neúprosné. Vězeňská služba se proto obrátila na

svého partnera, Univerzitu Jana Amose Komenského, na základě Memoranda o vzájemné spolupráci ze dne 24. června 2020, s žádostí o zpracování společného návrhu a realizaci výzkumného projektu zaměřeného na zjištění příčin recidivy vězněných osob. Bude třeba zjistit počty vězněných recidivistů, jejich trestnou činnost, příčiny jejich recidivy a další ukazatele, případně návrhy na jejich řešení a jiná opatření. Výsledky výzkumu budou předány jednak příslušným odborům Generálního ředitelství VS ČR, jednak věznicím a Akademii VS ČR k vlastním opatřením. Výsledky výzkumu mohou výrazně přispět k trvalému snižování počtu vězňů tak, jak se proklamovalo již před čtyřmi lety a s výraznými celospolečenskými dopady. Výstupem bude kromě výše uvedených návrhů na opatření k dalšímu využití také odborná kniha s vydáním v České republice, informace formou odborných publikací v zahraničí, zejména v Polsku a na Slovensku (např. Sociální prevence).

NÁVRH ŘEŠENÍ

Univerzita Jana Amose Komenského ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR připraví návrh výzkumného designu. Základem výzkumu bude statistická procedura s dominantní technikou dotazníku. Dotazník bude polostrukurovaný, s tvrdými i měkkými daty, zaměřený na zjištění příčin recidivy pachatelů trestné činnosti. Dotazníky budou vyplňovat vězni tří a vícekrát trestaní. Dotazníky budou distribuovány na všechny věznice prostřednictvím ředitelů věznic a pod gescí specialistů, případně vychovatelů či jiných pracovníků věznic. Předpokládá se přibližně 1000 respondentů. Na vyhodnocování dotazníků se budou podílet studenti denního studia studijního programu Resocializační a penitenciární pedagogika. Výsledky výzkumu budou neprodleně poskytnuty Vězeňské službě ČR k dalším opatřením.

GARANT VÝZKUMU

Za UJAK Praha:

docent PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Za VS ČR:

genpor. PhDr. Petr Dohnal
brig. gen. Mgr. Simon Michailidis, MBA

VÝZKUMNÁ STRATEGIE

Kvantitativní výzkum, statistická procedura s dominantní technikou dotazníků. Respondentům budou předloženy dva typy dotazníků. Výzkum bude probíhat podle následující struktury:

1. Formulace výzkumného problému a definování cílů výzkumu.
2. Rozhodnutí o cílové populaci a výběrové metodě = stanovení reprezentativního vzorku (pachatelé trestných činů tři- a vícekrát trestaní).
3. Rozhodnutí o způsobu sběru dat (zaslání dotazníků na UJAK Praha k dalšímu vyhodnocení a zpracování).
4. Návrh výzkumného nástroje - dotazník, formuláře, záznamové archy
 - a) LSI-R - standardizovaný dotazník. Inventář posouzení nebezpečnosti - 54 položková hodnotící škála. Sleduje pravděpodobnost obecné recidivy u dospělých pachatelů a její použití se objevuje i při predikci násilného jednání v prostředí nápravného zařízení. Validní.
 - b) Polostrukturovaný dotazník

Výsledky obou dotazníkových šetření budou porovnávány. Celý projekt je zatím v syrovém stavu a bude dále detailněji po vzájemných konzultacích rozpracován.

HARMONOGRAM VÝZKUMU

Zpracování dotazníků:

duben-květen 2021

Distribuce a vyplnění dotazníků na věznice:

červen-červenec 2021

Zpracování dotazníků:

září-prosinec 2021

Předložení výsledků výzkumu:

březen 2022

Náklady na výzkum (zpracování a vytištění dotazníků, případně standardizovaný dotazník L SI-R) ponesou VS ČR a UJAK Praha, vzhledem k memorandu, společně.

ZÁVĚR

Obě strany, Vězeňská služba ČR i Univerzita Jana Amose Komenského, jsou přesvědčeny, že výsledky výzkumu, jejich vyhodnocení, zpracování a návrhy na další opatření povedou ke zvýšení efektivity penitenciární praxe a budou mít celospolečenský dopad.

Petra Masopust Šachová, Tereza Řeháková, Jan Tomášek, Lukáš Dirga

RESTORATIVNÍ JUSTICE A ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

SONDA DO PERSPEKTIV PRACOVNÍKŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

O restorativní justici se v posledních letech hovoří stále častěji. Restorativní programy pronikají ve zvyšující se míře do systémů trestní justice nejen v evropském kontextu. V důsledku sílícího zájmu o tento moderní přístup k trestněprávním otázkám vznikl v roce 2019 evropský projekt Restorative Justice: Strategiesfor Change, do kterého se zapojilo devět evropských států včetně České republiky.

Restorativní přístup má ze své podstaty velmi široké uplatnění ve všech fázích trestního řízení. Jednou z oblastí možného využití restorativních principů je tedy i oblast vězeňství, respektive výkonu trestu odnětí svobody. Ačkoli se v případě vězeňských zařízení nejednalo o snadnou cestu, tak se v současné době ukazuje, že kde je vůle, tam je i cesta. Takovéto cesty se snaží hledat i zástupci Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky (Pavel Horák), kteří spolu se členy české národní skupiny projektu Restorative Justice: Strategiesfor Change (Petra Masopust Šachová, Lukáš Dirga, Jan Tomášek, Andrea Matoušková) a členy Institutu pro restorativní justici (Tereza Řeháková) zrealizovali dotazníkové šetření zaměřené na získání perspektiv pracovníků českých věznic.

Jako součást výše zmíněného projektu byl připraven dotazník, jehož cílem bylo zjištění míry informovanosti o restorativní justici mezi pracovníky českých věznic a jejich přístupu k možnostem a limitům uplatnění restorativních principů v podmínkách českého vězeňství. Dotazník byl distribuován v září roku 2020 prostřednictvím interních elektronických komunikačních kanálů Vězeňské služby České republiky do všech českých věznic. O vyplnění byli požádáni pracovníci na pozicích ředitelů věznic, vedoucích oddělení výkonu trestu, vychovatelů, psychologů, sociálních pracovníků a speciálních pedagogů. Celková návratnost se zastavila na čísle 225 vyplněných dotazníků. Bližší informace o respondentech naleznete v tabulce číslo 1.

Kategorie		respondentů
Pracovní pozice	ředitel věznice	10
	vedoucí oddělení výkonu trestu	32
	vychovatel	70
	psycholog	26
	sociální pracovník	37
	speciální pedagog	50
Praxe na dané pozici	do 1 roku	33
	od 1 do 5 let	99
	od 5 do 9 let	16
	9 a více let	77
Celková praxe ve vězeňství	do 1 roku	16
	od 1 do 5 let	46
	od 5 do 9 let	16
	9 a více let	147

Tabulka 1: Vybrané charakteristiky respondentů

Z výsledků provedené analýzy datového souboru vyplynulo, že alespoň základní povědomí o problematice restorativní justice měla většina dotázaných. Pouze 8,4 % dotázaných pracovníků nemělo o restorativní justici žádné informace. Naopak za dokonale

obeznamené s restorativní justicí se označilo 7,6 % respondentů. Většinově převládalo mezi pracovníky českých věznic průměrné povědomí o restorativní justici. Nejvyšší průměrnou míru informovanosti vykazovali dotázaní ředitelé věznic, naopak jako nejméně

informovaní se cítili vychovatelé.

V případě otázky po základních principech restorativní justice, které byly v rámci dotazníku představeny, převládá mezi respondenty pozitivní přístup, kdy pouze 4,4 % dotázaných uvedlo, že s principy naprosto nesouhlasí. Naopak 19,1 % respondentů uvedlo, že s nimi naprosto souhlasí. Celkově tak lze konstatovat, že většina dotázaných se s principy restorativní justice ztotožňuje. Uspokojivou míru obeznamení s restorativní justicí a převládající soulad s jejími klíčovými principy vnímáme jako základní východisko a stavební kámen pro její budoucí rozvoj v podmínkách českého vězeňství.

Prakticky je možné implementovat principy restorativní justice do penitenciární praxe několika základními způsoby. Jedná se o specifické programy zacházení s vězněnými osobami, které se zaměřují na změnu pohledu vězněné osoby na spáchaný trestný čin a jeho oběti. Základem některých programů je poté interakce mezi pachatelem trestného činu a obětí (zde se však jedná o oběť nesouvisejícího činu). Specifickým typem programů jsou tzv. restorativní kruhy, v jejichž rámci je zprostředkován kontakt pachatele s jeho blízkými osobami a rodinnými příslušníky za účelem narovnání narušených vazeb a nápravy vztahů v rámci rodinných a přátelských sítí.

Dalším způsobem přenosu restorativních principů za mříže vězeňských zařízení mohou být formy mediace, které se kategorizují na mediaci mezi pachatelem a obětí/oběťmi jeho trestného činu, mediaci výlučně mezi vězněnými osobami a mediaci mezi vězněnými osobami a pracovníky věznic. Mezi dotázanými pracovníky Vězeňské služby České republiky byly jako potenciálně nejvíce přínosné hodnoceny programy zacházení založené na metodě restorativního kruhu před propuštěním. V uvedeném hodnocení se odráží vnímaná důležitost rodinných vazeb pro úspěšnou přípravu vězněné osoby na propuštění. Pozitivně vnímány byly taktéž programy zaměřené na zvyšování vlastní odpovědnosti vězněné osoby a mediace mezi pachatelem a obětí jeho trestného činu.

Jako nejhůře aplikovatelné v podmínkách českého vězeňství byly hodnoceny mediaci mezi vězněnými osobami a pracovníky věznic. Negativní postoj k této formě mediace byl dotázanými nejčastěji zdůvodňován asymetrií vztahu mezi vězněnou osobou a za-

městnanci, která je pro efektivní realizaci mediace vnímána jako nepřekonatelná.

Preference výše uvedených restorativních programů a mediací se odrazily také ve vyjádřeném (ne)zájmu o jejich využití ve věznicích, ve kterých dotázaní respondenti pracují. Největší zájem byl o metodu restorativního kruhu a naopak nejméně žádanou se stala mediaci mezi vězněnými osobami a pracovníky věznic.

Uvedené výsledky dotazníkového šetření ukazují, že prostředí českých věznic není pro rozvoj principů restorativní justice nepřátelským prostředím. Většina dotázaných vyjadřovala k restorativní justici pozitivní vztah a jejímu většímu zapojení do každodenní praxe za mřížemi českých věznic by se nebránila. České vězeňství je ostatně s restorativními principy již částečně spojeno ve formě realizace programů VIT („Vnímám i tebe“) a BB („Building Bridges“).

V programu VIT jsou se skupinou odsouzených v rámci třinácti setkání diskutovány dopady trestné činnosti na oběti s důrazem na zvýšení citlivosti pachatelů k potřebám obětí. Pozornost je dále kladena na převzetí zodpovědnosti za způsobenou újmu a vedení k nápravě. Přítomnost obětí je v programu zastoupena videonahrávkami s jejich výpověďmi. Program byl vytvořen Probační a mediační službou v rámci projektu Křehká šance II (2016–2020) ve spolupráci s Vězeňskou službou České republiky, která v letošním roce připravuje standardizaci programu a jeho realizaci ve vybraných věznicích. Dále je plánováno rozšíření programu pro pachatele vykonávající trest na svobodě jako součást Programových center Probační a mediační služby.

Program BB je restorativním dialogem pachatelů s oběťmi nesouvisejících trestných činů, který se odehrává

v prostorách věznic za přítomnosti facilitátora. Program vychází z mezinárodního projektu SycamoreTree a ve standardizované verzi BB probíhá v řadě evropských zemí. V České republice jej realizuje organizace Mezinárodní vězeňské společenství. Během pravidelných setkání hovoří pachatelé společně s oběťmi o přijetí odpovědnosti za zločin, rozpoznání falešné viny, o možné náhradě za způsobený čin a o případném odpuštění. Projekt probíhá v několika cyklech a má vysoce pozitivní dopad na oběti i na pachatele, kteří za zločinem vidí skutečného člověka, kterému někdo ublížil, slyší jeho pocity a prožívají s ním jeho utrpení. Oběť má naopak možnost porozumět zranitelnosti pachatele, přestává si ho demonizovat a má prostor sdílet své pocity.

S programem VIT mělo osobní zkušenost 30 % respondentů a s programem BB necelých 7 %. Respondenti s přechodí zkušeností hodnotili oba programy převážně pozitivně a dokázali by si představit jejich využívání v každodenní praxi. Vyššího hodnocení v tomto směru dosáhl program VIT, který by jako permanentní součást programů zacházení doporučilo necelých 84 % respondentů, kteří měli s tímto programem předchozí zkušenost.

V perspektivách pracovníků českých věznic, kteří se zapojili do našeho dotazníkového šetření, je restorativní justice vnímána jako jedna z možných cest, jak české vězeňství dále posouvat a zkvalitňovat celkovou úroveň penitenciární praxe. Z výpovědi některých dotázaných na závěr vyplynulo, že možnou brzdou rozvoje restorativní justice (nejen) v podmínkách českého vězeňství může být stále relativně nízká informovanost mezi pracovníky věznic. Pomyslné „odbrzdění“ je jedním z dílčích cílů výše zmíněného evropského projektu Restorative Justice: Strategies for Change a pevně věříme, že k němu přispěje i obsáhlá publikace detailně popisující výsledky provedeného dotazníkového šetření, jejíž vydání je plánováno v průběhu roku 2021. Pro více informací o restorativní justici i zmíněném evropském projektu navštivte stránky <https://restorativni-justice.cz>, kde bude volně k dispozici také dokument Strategie restorativní justice pro Českou republiku, jehož cílem je popsat, co společně můžeme učinit pro to, abychom z restorativních principů učinili stabilnější součást způsobu řešení následků trestné činnosti.

VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁLU

V RÁMCI MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V DOBĚ PANDEMIE

Když se řekne vzdělávání v mezinárodním kontextu, je obtížné si něco představit, pokud jste zatím neměli možnost se nějakým způsobem zapojit. Jedná se například o výměnné odborné stáže se zahraničními partnerskými institucemi, o exkurze v zahraničních věznicích či o mezinárodní semináře a konference. Tyto akce přinášejí účastníkům nesdělitelnou zkušenost. Seznámí se s jinou realitou, vymění si zkušenosti a názory, popřípadě se inspiroují pro dílčí implementaci zahraničních poznatků do své praxe. Také jazykové vzdělávání organizované Akademií VS ČR může být chápáno jako jedna z forem vzdělávání v mezinárodním kontextu, protože účastníci jazykových seminářů pracují s mezinárodními dokumenty či zahraničními odbornými články, zejména však tyto akce nabízejí formální i neformální diskuse se zahraničními vězeňskými odborníky.

Vypuknutím pandemie covid-19 na jaře roku 2020 se všechny tyto aktivity zastavily. Čekali jsme, jak se situace bude vyvíjet, a věřili, že bude možné mezinárodní akce, které jsou součástí profesního vzdělávání, realizovat v blízké budoucnosti. Naše naděje se však postupně rozplynuly.

Zpočátku jsme ani neuvažovali o tom, že by bylo reálné uspořádat mezinárodní akce on-line. O tom, jak se situace dramaticky vyvíjela a jaká je dnešní praxe, bychom v tomto příspěvku chtěli čtenáře informovat.

Jak to tedy začalo?

V průběhu května a června 2020 využilo několik příslušníků a specialistů nabídku Prison SMART Europe ve spolupráci s International Association for Human Values a absolvovalo on-line seminář zaměřený na zvládání stresu. Podmínkou byla velmi dobrá komunikace v angličtině a využití platformy ZOOM, což bylo možné pouze mimo prostory věznice.

V září 2020 se poprvé v historii uskutečnila dvoudenní konference akademií evropských vězeňských služeb (EPTA) formou on-line. Organizátoři zvolili platformu Webex. Konferenci moderovali slovenští kolegové v angličtině. Jednotlivé asi půlhodinové příspěvky následovaly dílčí diskuse. Kromě informací o výsledcích projektu EPTA hovořili zástupci vzdělávacích středisek ze Slovenska, Francie a Polska o koronavirových opatřeních. Představili se také noví členové z Ukrajiny, Turecka, Nizozemí a Lucemburska. Ředitel Akademie VS ČR vystoupil s prezentací zaměřenou na inovativní metody a přístupy ve výuce. V prosinci 2020 se Akademie VS ČR přihlásila na konferenci INTEGRA, věnované problematice radikalizace ve věznicích. Informace získané z této konference byly poskytnuty učitelům pro využití ve výuce. Platforma ZOOM se v tomto případě ukázala jako ne zcela vhodná pro zajišťování simultánního francouzsko-anglického překladu.

Na základě bilaterálního partnerství Akademie VS ČR s francouzskou Akademií (ÉNAP) se v roce 2019 česká strana zavázala spolupracovat na mezinárodním projektu organizovaném ÉNAP. Bohužel projekt, který obsahoval studijní cestu patnácti frekventantů vzdělávacího manažerského programu v ČR, nebylo možné reálně dokončit. Francouzská strana se rozhodla přejít do prostoru on-line. V březnu 2021 prezentovaly české vzdělávání v oblasti deontologie na mezinárodní konferenci dvě psychologičky českých věznic – absolventky kurzů a seminářů angličtiny pro penitenciární praxi organizovaných Akademií VS ČR. Pro tento náročný projekt

byla využita platforma KUDO, která se v současnosti jeví jako jedna z těch efektivnějších. Zajímavé příspěvky a skvělá organizace byla technicky podporována externí firmou.

Na platformu KUDO vsadila také Rada Evropy při organizaci konference zaměřené na statistiky týkající se penitenciárního prostředí, které se zúčastnili tři příslušníci VS ČR v březnu 2021. Na mezinárodní seminář organizovaný v dubnu 2021 polskou akademií „Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości“ ve Varšavě na platformě Microsoft Teams se přihlásil učitel psychologie Akademie VS ČR. Tématem semináře byla prevence alkoholismu v prostředí věznic. Tady se naopak ukázalo, že zvládnout on-line mezinárodní konferenci jak odborně, tak organizačně a technicky není samozřejmostí, že je třeba se těmto dovednostem učit.

EPTA (asociace evropských akademií) představila první ze svých vzdělávacích manuálů v dubnu 2021 na platformě ZOOM. Program konference byl rozdělen do dvou částí. V první prezentovala expertní skupina v oblasti leadership a managementu výsledky své práce a proběhla diskuse účastníků; druhá část byla koncipována formou workshopu v oddělených virtuálních místnostech. Informace byly inspirativní, organizace a technika však mírně pokulhávaly.

Všechny výše uvedené mezinárodní on-line akce, do kterých se nějak zapojila Akademie VS ČR, byly charakteristické tím, že je organizoval zahraniční subjekt. Akademie VS ČR však začátkem roku odvážně vstoupila do on-line prostředí jako organizátor. Mohla tak učinit až poté, co bylo umožněno mezinárodní spojení přes skypefor business.

První testy spojení probíhaly postupně po několik týdnů. Umožnily však neformální výměnu informací o současném stavu ve vězeňství a ve vzdělávání personálu. Nejaktivnější se v tomto směru ukázali partneři ze Slovenska, Dolního Saska, Lotyšska a Litvy. Zvláštní bilaterální akcí, která proběhla v dubnu, bylo virtuální česko-litevské setkání, v jehož průběhu bylo podepsáno Prohlášení o spolupráci.

Na základě předchozích zkušeností se Akademie VS ČR rozhodla iniciovat unikátní mezinárodní webináře angličtiny. Pilotní webinář se uskutečnil začátkem března 2021. Lektorem byl současný generální ředitel VS Rumunska Dan Halchin a hlavním tématem webináře leader ship ve věznicích. Celkový průběh a aktivitu deseti českých a dvou slovenských účastníků sledoval tým organizátorů a odborníků z VS ČR a z Dolního Saska. Kromě nové odborné slovní zásoby a procvičení komunikačních dovedností v anglickém jazyce nabídla vzdělávací akce příslušníkům a občanským zaměstnancům možnost sdílet informace a zkušenosti v oblasti řízení věznice se svými zahraničními partnery. Účastníci i organizátoři se shodli, že tento mezinárodní jazykový vzdělávací projekt má velký potenciál. Prokázal, že i v on-line prostředí může probíhat smysluplná a obohacující odborná diskuse a získané informace mohou mít pozitivní dopad do každodenní praxe vězeňských profesionálů. Druhý webinář angličtiny, stále ještě spíše testující efektivní metody pro on-line vzdělávání, proběhl již koncem dubna. Tentokrát se organizátoři zaměřili na výměnu informací týkajících se zvládání pandemie ve věznicích. Řízení odborné diskuse se chopili dva absolventi kurzů a seminářů realizovaných v minulých letech v Akademii VS ČR. Devět českých účastníků doplnili dva ze Slovenska a jeden z Lotyšska. Zastoupeni byli například ředitelé a první zástupci věznic, zástupci vedoucích oddělení či specialisté.

Další mezinárodní webináře angličtiny jsou plánovány na červen, září, říjen a listopad. Každý bude veden jiným

lektorem – odborníkem na vězeňství, a to z Rumunska, Dolního Saska či Litvy. O tento vzdělávací program je velký zájem ze zahraničí i přesto, že kapacita jednoho webináře je maximálně 12 účastníků. Jde však o jedinečnou příležitost procvičit si angličtinu a otevírat debaty na různá profesní témata.

Pokud jste dočetli až sem, pravděpodobně vás možnosti on-line vzdělávání v mezinárodním kontextu zaujaly. Pokud byste se chtěli dozvědět více, navštivte webové stránky Akademie VS ČR, nebo se obraťte na metodičku pro vzdělávání v oblasti mezinárodní spolupráce kpt. Mgr. Ivu Prudlovou iprudlova@avs.justice.cz.

ON-LINE MEZINÁRODNÍ AKTIVITY

Dušan Raab
Zuzana Bratová

Po počátečním útlumu způsobeném pandemií se obnovují aktivity v oblasti mezinárodní spolupráce, za daných okolností v on-line prostředí. Od počátku letošního roku se naši zaměstnanci zúčastnili tří odborných videokonferencí. VVaÚPVZD Brno na podobných akcích pravidelně zastupují Dušan Raab a Zuzana Bratová. Oba se také již několik let účastní odborného jazykového vzdělávání v Akademii VS ČR.

Prvním testovacím setkáním byl mezinárodní webinář organizovaný Akademií VS ČR s rumunským expertem Danem Halchinem na téma prison leadership čili způsoby řízení v době pandemie. O tom, že šlo o lektora vysoce kvalifikovaného, svědčí fakt, že byl přednádkem jmenován generálním ředitelem rumunské vězeňské služby.

Po úspěšném zahajovacím webináři projevili čeští účastníci zájem o další on-line setkání, tentokrát na téma sdílení zkušeností při zvládání epidemie ve věznicích. Dvanáct účastníků z českých, slovenských a lotyšských věznic se setkala na platformě Skypefor Business dne 28. 4. 2021. Každý účastník informoval o situaci v mateřské věznici a prezentoval vybraná inovativní a efektivní protiepidemická opatření. Následovala živá a bohatá diskuse.

Hlavními iniciátory a aktéry tohoto

webináře byli ředitel Věznice Odolov Tomáš Kubín a psychologka a tisková mluvčí této věznice Gabriela Šafářová. Zpětná vazba účastníků potvrdila známá fakta, že jedinou možností udržování komunikačních dovedností a zvyšování úrovně odborné angličtiny v době pandemie je aktivní účast na mezinárodních akcích on-line. Akademie VS ČR je jedinou takovou institucí v Evropě, která tuto možnost v rámci jazykového vzdělávání nabízí.

V březnu se také konala mezinárodní konference organizovaná francouzskou akademií ÉNAP, na které ve dnech 15.-19. března vystoupila spolu s kolegyní z odolovské věznice také Zuzana Bratová. Společně prezentovaly vzdělávání českého vězeňského personálu v oblasti deontologie. Konference byla součástí mezinárodního projektu ÉNAP, do kterého byla zapojena i Akademie VS ČR.

Francouzská akademie ÉNAP patří mezi partnerské instituce Akademie VS ČR od roku 2017. ÉNAP je jedním ze zakladatelů asociace vězeňských akademií EPTA a je velice aktivní na mezinárodním poli.

Virtuální setkání nemohou dosáhnout takové kvality jako prezenční kurzy a semináře, ale bez nich by odborné jazykové kompetence českého vězeňského personálu postupně upadaly. Zkušenosti současně naznačují, že jazykové vzdělávání on-line může v budoucnosti tvořit vhodný doplněk prezenčních kurzů.

ENGLISH CORNER – X

Pre-Trial Detention - Challenges

It has been widely acknowledged that **pre-trial detention** has harmful effects, including job loss, homelessness and stigmatization, and should therefore not be overused. Pre-trial detention is supposed to be a measure of an exceptional nature in all **jurisdictions** within Europe.

There are divergences in the understanding of the concept of pre-trial detention. For some jurisdictions, pre-trial detention only refers to **untried detainees**, whereas for others, it includes the detainees already **sentenced** by a first instance **court** or even at the **appeal** level but still waiting for a final verdict. Pre-trial detention in the context of this report covers the period until the sentence is final.

Throughout the Council of Europe region, between 2010 and 2018, the average percentage of prisoners without a **final sentence** in the prison population varied between 25 and 28 percent. The average length of pre-trial detention was three months.

Within the EU, there are strong variations, with countries that have a very high percentage of pre-trial detainees as well as countries that have a very low percentage of pre-trial detainees. In 2018, the percentage was very high in Denmark (40,5 %), Greece (32,4), Italy (34,5%), Liechtenstein (75 %), Luxembourg (44,4 %), Malta (31 %), and the Netherlands (41,8 %). At the other end of the spectrum, the percentage was very low in the Czech Republic (8,2%), Estonia (15,5%), Lithuania (9,3%), Poland (9,8%), the Slovak Republic (15,1 %), and Spain (14,3 %).

Almost all jurisdictions report that they have specialized, separate prisons for pre-trial prisoners (about 173 specialized pre-trial detention or remand prisons, of which 93 institutions are intended for female and 166 for male prisoners). Although **overpopulation** has been decreasing in Europe in the past decade, from 100.8 prisoners per 100 places in 2010 to 87.6 prisoners per 100 places in 2018, it appears that pre-trial detainees still represent a large part of the population.

A major challenge that prison services are facing is that during pre-trial detention almost all psychological, social and rehabilitative services are on hold, while waiting for a final sentence. Most professionals within such services indicate that their impact would be greatest if they could start immediately upon imprisonment. The average length of **imprisonment** in Europe is eleven months, which in theory would leave an average of eight months for these services.

Non-nationals are **overrepresented** amongst the pre-trial detention population.

Children are in a particularly **vulnerable** position in relation to pre-trial detention. Within the EU, the minimum **age of criminal responsibility** varies from 8 years in Scotland to 16 years in Portugal. A number of measures have been taken at international level to protect the rights of children in **criminal proceedings**. In about half of the jurisdictions, pre-trial detained **minors** have access to education, in particular secondary education. However in practice, **pre-trial detainees** do not always attend education, even if the opportunity does exist.

In almost all European countries, visits are limited for pre-trial prisoners. In about half of the jurisdictions, visits are not allowed at all for pre-trial detainees. In most other countries, there is a maximum number of visits allowed per month. In all countries, pre-trial detainees have access to telephones unless specified otherwise by a **judge**. In case of a death in the family or other serious family circumstances, in some jurisdictions only sentenced prisoners can request **temporary leave** to visit the family member concerned or attend the funeral, whereas in other jurisdictions, the rules are the same for sentenced as well as pre-trial prisoners. In about half of jurisdictions, **conjugal visits** are not allowed for pre-trial prisoners, only for sentenced prisoners.

In countries where **semi-open** or open prisons are available, these are only used for sentenced prisoners, not for pre-trial detainees. Prisoners in pre-trial detention are hardly ever allowed to **leave for specific purposes**, such as their employment or education.

Source: Report Pre-trial detention: Challenges from the perspective of prison services in Europe by Friederike Haijer The Netherlands May 2020

<https://www.europris.org/file/pre-trial-detention-challenges-from-the-perspective-of-prison-services-in-europe-may-2020/>

VOCABULARY

Pre-trial detention	vazba, výkon vazby
Imprisonment	věznění
Semi-open prison	polootevřená věznice
Pre-trial detainee	obviněný ve výkonu vazby
Untried detainee	obviněný čekající na výrok soudu ve výkonu vazby
Sentenced (prisoner)	odsouzený
Minors	děti, mladiství
Non-nationals	cizinci
Jurisdiction	jurisdikce
Judge	soudce
Court	soud
Criminal proceeding	trestní řízení
Appeal	odvolání (u soudu)
Final sentence	finální verdikt soudu
Age of criminal responsibility	věk trestní odpovědnosti
Overpopulation	přeplněnost
Overrepresented	zastoupení v příliš velké míře
Vulnerable	ohrožený, zranitelný
Temporary leave	krátkodobé opouštění věznice
Leave for specific purposes	opouštění věznice ze specifického důvodu
Conjugal visits	návštěvy bez zrakové a sluchové kontroly

GRAMMAR

Pre-trial detainees do not always attend education, even if the opportunity DOES exist.
(Zdůraznění slovesa, činnosti, děje.)
We DO have remand prisons.
He DID appeal to the court.

VĚZNICE VALDICE

Nejstarší věznice v ČR, nachází se tři kilometry severovýchodním směrem od města Jičína. Profilována je jako věznice se zvýšenou ostrahou.

HISTORIE

Valdická věznice se nachází v prostorách bývalého kartuziánského kláštera, který založil Albert Václav Eusebius z Valdštejna. Zakládací listina byla podepsána 8. prosince 1627. Stavba byla započata v roce 1628 a o čtyři roky později se do Valdic nastěhovalo prvních šest mnichů. Historie valdické kartouzy se uzavřela v roce 1782, neboť císař Josef II. svým dekretem zrušil kláštery kontemplativních, tj. rozjímacích a žebravých řádů. Veškeré klášterní zboží se po nuceném odchodu kartuziánů stalo předmětem dražby a řada cenností byla nenávratně zničena nebo ztracena. Komplex byl pak užíván jako sklady, sýpky, kanceláře a byty pro vysloužilé úředníky.

V roce 1856 koupil objekt stát a v roce 1857 zde vznikla věznice. Kartouzy se tak staly nejstarší státní trestnicí v českých zemích určenou pro pachatele odsouzené na více než deset let žaláře. Mezi prvními trestanci přivezenými ze zrušeného Špilberka najdeme i legendárního loupežníka Václava Babinského. Až do roku 1868 obstarávaly stravování, šacení a zaopatření trestanců milosrdné sestry kongregace sv. Karla Boromejského. Až po jejich odchodu převzal veškerou správu stát. Mužská trestnice byla určena pro 459 vězňů, skutečnost však byla okolo 600 mužů, v dobách 1. světové války se počet ustálil kolem 300. V dobách nově vzniklé Československé republiky byla Trestnice pro muže v Kartouzích u Jičína, jak zněl její ofi-

ciální název, určena pro nepolepšitelné pachatele a v letech 1938-1945 pak fungovala pro mladistvé provinilce ve věku 14 až 21 let a pro dospělé nemocné vězně. Od roku 1941 sloužila budova valdické samovazby jako vyšetřovací oddělení jičínského gestapa. Někteří ze zaměstnanců věznice se v tomto období zapojili do odbojové činnosti, což pro některé z nich skončilo smrtí. Památku jejich statečnosti nám připomíná pomník při vstupu do věznice.

V 50. letech 20. století byli do Trestního ústavu pro muže ve Valdicích u Jičína umístováni, mimo jiné, i političtí vězni, zvláště řeholní a diecézní kněží. Za všechny zde připomeňme tragický osud číhošťského faráře Josefa Toufara, který zemřel v únoru

1950 na následky krutých výsledků, prováděných vyšetřovateli Státní bezpečnosti ve Valdicích.

V 50. letech došlo v chrámové lodi kostela sv. Josefa, který byl a je dominantou komplexu, ke vzniku pracoviště pro odsouzené a tím i k jeho poškození. Byla zde vybudována dvě patra pro cca 200 pracujících. Od konce 60. let prošel celý areál valdické věznice rozsáhlými stavebními úpravami. Ty zapříčinily, že ubikace přestaly působit jako individualizované stavební jednotky, charakteristické pro kartuziánskou architekturu. Renesanční stavbu z 19. století nahradila v r. 1980 nová administrativní budova.

Posledním velkým historickým milníkem byl rok 1989 a následná rozsáhlá amnestie. Těsně před tímto rokem byl ve věznici nejvyšší historický počet vězňů, a to více než 2700. Události po listopadu 89 vyvolávaly velká očekávání i mezi vězni a na Štědrý den propukly nepokoje, které se však podařilo zvládnout relativně poklidnou cestou. K 1. lednu roku 1991 bylo ve věznici evidováno 470 vězňů.

SOUČASNOST

Věznice se rozkládá na téměř 10 ha, disponuje pěti ubytovnami pro vězněné osoby, devíti strážními věžemi, obhospodařuje více než 100 budov, včetně rekreačního zařízení Tužín, kulturního domu a fotbalového hřiště. Věznice Valdice je profilována jako věznice se zvýšenou ostrahou s kapacitou 1021 mužů. Od svého počátku je věznice určena pro muže odsouzené

za nejtěžší trestné činy. Trest zde vykonává více než 650 mužů ve zvýšené ostraze, více než 420 v ostraze – vysokém stupni zabezpečení a okolo 20 v ostraze – středním stupni zabezpečení. Odsouzení vykonávají svůj trest v pěti ubytovnách, z toho jedna má částečně ložnicový systém, ostatní mají systém celový. Určitým specifickým je počet odsouzených cizinců, který se pohybuje okolo 150, z toho nejvyšší zastoupení mají odsouzení vietnamské a slovenské národnosti. Tabulkový počet zaměstnanců ke konci dubna 2021 byl 275 příslušníků a 178,3 občanských zaměstnanců. Skutečnost však byla nižší o 42 u pří-

slušníků a o deset u občanských zaměstnanců.

Zdravotní péče je odsouzeným poskytována ve zdravotním středisku věznice ambulantní formou v těchto odbornostech: praktický všeobecný lékař, stomatologie, ambulantní specialisté a rentgenové pracoviště. Zdravotní středisko prošlo během několika posledních let rekonstrukcí prostor a výrazně se zde inovovala zdravotní technika.

V posledních pěti letech bylo ve věznici profinancováno více než 59 mil. Kč na opravu podlah v celách, výměnu oken, opravu oplocení okolo věznice, vybudování pomocného operačního střediska, rekonstrukci návštěvních místností a zázemí pro zaměstnance atd. Nejrozsáhlejší investicí v novodobé historii věznice je akce „Valdice-energeticky úsporný projekt“, která zefektivní fungování energetiky věznice a sníží náklady na energii. Renovace v hodnotě téměř 140 milionů korun se provádí za plného chodu věznice.

VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Pro výkon trestu slouží kromě standardního výkonu trestu i několik specializovaných oddílů:

Nástupní oddíl

Věznice Valdice není tzv. příjmová věznice, tedy není určena k přímému nástupu osob do výkonu trestu. Noví odsouzení jsou do věznice eskortováni

zejména z příjmových věznic. Po příchodu na nástupní oddíl jsou proškoleni o povinnostech a právech ve věznici se zvýšenou ostrahou a ostrahou a seznámeni se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pohybu ve věznici. Nejdůležitějším z úkonů je zpracování komplexní zprávy systému SARPO.

Výstupní oddíly

Ve věznici jsou zřízeny dva, a to pro ostrahu – vysoký stupeň zabezpečení a zvýšenou ostrahu. Činnost v těchto oddílech je zaměřena především na utváření postojů a dovedností odsouzených, které pomáhají k návratu do společnosti a umožňují vést soběstač-

pečnost jiných osob apod. Veškeré aktivity jsou prováděny v rámci ubytovny, ať již je to základní zdravotní péče, plnění programu zacházení nebo kaplanská péče.

Specializovaný oddíl pro výkon trestu odsouzených s poruchou chování a osobnosti a Specializovaný oddíl pro výkon trestu odsouzených s duševními poruchami způsobenými užíváním návykových látek.

U každé z komunit probíhají povinné skupinové aktivity v rozsahu 21 hodin týdně. Zájmová volnočasová činnost odsouzených se provádí pro obě skupiny rovněž v rámci prostor oddílů. Jednou z podmínek pro přijetí

Bezdrogová zóna

Je určena pro odsouzené zařazené k výkonu trestu do věznice se zvýšenou ostrahou. V rámci bezdrogové zóny jsou realizovány individuální terapie a poradenství, socioterapie, vzdělávací programy a přednášky zaměřené na drogovou problematiku. Činnosti jsou realizovány s cílem zastavit zneužívání návykových látek, odpoutání se od prostředí, které nepříznivě působilo na způsob života, detoxikaci v širším smyslu slova. V průběhu pobytu odsouzení, ve většině případů, změni své postoje k drogám, jsou kritičtější ke svému dosavadnímu způsobu života a snaží se pracovat dle nastavených kritérií.

ný život v souladu se zákonem. Přechodu odsouzených do civilního života napomáhá též velmi dobrá spolupráce s úředníky Probační a mediační služby ČR, sociálními kurátory, pracovníky neziskové organizace Laxus a Centrem sociálních služeb Praha.

Oddíl se zesíleným stavebně technickým zabezpečením

Ubytovna E, jako oddíl se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, je určena k umísťování velmi nebezpečných odsouzených v typu věznice se zvýšenou ostrahou na dobu stanovenou zákonem. Jsou zde ubytovány vězněné osoby, které byly odsouzeny k výjimečnému trestu, ohrožují bez-

je i prokázání motivace odsouzených k aktivnímu řešení vlastních problémů, a to: dobrovolným podáním žádosti, sepsáním motivačního dopisu včetně absolvování motivačního pohovoru.

Oddíly pro trvale pracovní nezařaditelné

V roce 2020 byly v rámci profilace nově zřízeny dva specializované oddíly pro trvale pracovní nezařaditelné v typu věznice ostraha – vysoký stupeň zabezpečení, zvýšená ostraha. Program zacházení je přizpůsoben požadavkům na zacházení s danou kategorií odsouzených. Vzhledem k tomu, že tyto oddíly nejsou bezbariérové, mohou být zde umísťováni pouze odsouzení bez větších zdravotních obtíží.

DUCHOVNÍ PÉČE

Péči v této oblasti zajišťují kaplani ze tří církví – římskokatolické církve, z Církve československé husitské a z Církve adventistů sedmého dne. V objektu věznice pro tyto účely slouží dvě kaple – větší v ubytovně D a menší v ubytovně se zesíleným stavebně technickým zabezpečením. Do věznice docházejí nepravidelně i zástupci dalších církví.

ODDĚLENÍ VĚZEŇSKÉ STRÁŽE

Oddělení se dělí na strážní službu, eskortní službu, služební kynologii a v neposlední řadě na dopravu. Samozřejmě hlavním úkolem je pře-

devším zajištění vnější bezpečnosti. Hlavní náplní činnosti eskortní jednotky je zajišťování všech druhů eskort odsouzených - do zdravotních zařízení, k soudním jednáním, přemísťování odsouzených z bezpečnostních důvodů apod. Dá se říci, že eskortní činnost patří mezi nejnáročnější a nejrizikovější činnosti, a to především při zajišťování eskort s vysoce rizikovými odsouzenými za dodržování mimořádných nebo zvýšených bezpečnostních opatření.

Služební psy, tzv. specialisty, věznicce využívá k vyhledávání omamných a psychotropních látek nejen v prostorách věznice, ale rovněž při kontrole poštovních zásilek, případně balíků doručovaných pro vězněné osoby. Naproti tomu všestranní psi pomáhají

dvorní partě a prádelně, ve které se ve standardním provozu pere okolo 600 t/rok pro 13 organizačních jednotek. V rámci provozovny Střediska hospodářské činnosti je pracovní náplní odsouzených broušení litiny, kompletace objímek a zajišťování nákupů odsouzených prostřednictvím kantýny.

ŠKOLSKÉ VZDĚLÁVACÍ STŘEDISKO

Počátky vzdělávání dokládají historické prameny od počátku vzniku věznice v r. 1857. Vznik školského vzdělávacího střediska tak, jak jej známe dnes, datujeme do dubna 1983. Skladba učebních oborů byla vždy zaměřena na kovoobrábění. U kurzů se měnila dle potřeb a rozvoje především infor-

mačních technologií. Například v roce 1995 byl zahájen kurz malíř-natěrač a po vybudování dílny o rok později kurz knihař. V roce 1995 byl také organizován první kurz základů výpočetní techniky. Ten se v průběhu let postupně rozšiřoval až po dnešní kurz technologií 4.0 zahrnující 3D tisk, robotiku a CNC obrábění. Od roku 1983 se uskutečnilo také téměř 40 kurzů pro svářeče.

Do dnešního dne bylo do jednotlivých ročníků učebních oborů zařazeno 1892 odsouzených a do kurzů 5444 odsouzených. Velkou výhodou je ubytování odsouzených přímo v prostorách školy, mají tak tedy možnost přístupu k výukovým materiálům i v čase mimo vyučování.

příslušníkům vězeňské služby zejména v oblasti bezpečnosti, tedy jako preventivní prostředek například při zajišťování hromadných přesunů odsouzených nebo při eskortách. Příslušníci eskortní jednotky i služební kynologie reprezentují VS ČR při akcích pro veřejnost a jejich ukázky patří k těm nejvyhledávanějším.

ZAMĚSTNÁVÁNÍ VĚZNĚNÝCH OSOB

Zaměstnávání se provádí téměř výhradně v objektu věznice a pohybuje se okolo 40 %. Odsouzení jsou zaměstnáváni ve vnitřních provozech pro zajištění chodu věznice v zámečnické a truhlářské dílně, v závodní vězeňské kuchyni, intendantních skladech, ná-

Vývoj zaměstnanosti dle forem zaměstnávání v letech 2018-2020
(průměrný počet v roce)

rok	2018	2019	2020
cizí subjekt	138	101	0,5
vnitřní režie	127	133	130,5
SHČ	143	189	284
celkem	408	423	415

VALDICKÉ ZAJÍMAVOSTI

Nejstarší věznice (od r. 1857)

Třetí nejvyšší počet odsouzených (cca 1100)

Nejvíce odsouzených mužů ve zvýšené ostraze (více než 650)

Nejvíce odsouzených cizinců z 31 států (cca 150)

Nejvíce doživotních trestů ve zvýšené ostraze (17)

Nejmladší odsouzený 20 let, **nejstarší** 73 let

Nejdelší trest – 21+14 let, konec v roce 2052

AŽ NA DNO SVÝCH SIL

Až na dno svých sil si bezpochyby sáhli všichni závodníci z řad pracovníků Vazební věznice Hradec Králové, kteří se zúčastnili prvního ročníku sportovního desetiboje O pohár ředitele Vazební věznice Hradec Králové. Všechny disciplíny byly nesmírně náročné a prověřily sílu a připravenost účastníků závodu.

Tohoto silově vytrvalostního klání, které se konalo v pátek 21. května, se zúčastnilo 24 nadšených závodníků, a to jak mužů, tak žen. V útulných prostorách orlické loděnice soutěžili v disciplínách: Air bike, Skok snožmo z místa, Veslovací trenažér, Výstupy na bednu, Slam ball (hod balonem vzad), Přitahování saní (70 kg), Tire-Flip (převrácení pneumatiky), Cross se zátěží (sandbag 45 kg a dvě činky 70+70 kg) a střelbou z plynové pistole, Běžkařský trenažér a Běh (cca 2,5 km). Ani v jedné disciplíně nebylo totiž možné ušetřit síly na disciplínu

následující. Z hlediska pozorovatele se nejnáročnějšími disciplínami jevíly především ty silové, zejména převrácení pneumatiky a cross se zátěží. Ale i při plnění vytrvalostních disciplín jako Air bike, běžkařský trenažér nebo veslovací trenažér se všichni závodníci vydali ze všech svých sil. Přesto z nich i po závěrečné disciplíně vyzařovala neskutečná energie. V atmosféře závěrečného ceremoniálu vyhlášení vítězů v kategorii žen a mužů se vítězi v takto fyzicky náročné soutěži stali všichni závodníci bez ohledu na pořadí.

JAK SE UMÍRÁ VE VĚZENÍ

Ve čtvrtek 7. května jsem se vrátil z Mnichova. Během okamžiku... Zúčastnil jsem se totiž tří denního online setkání německých vězeňských kaplanů s mezinárodní účastí. Bylo nás kolem devadesáti a dobře jsme se viděli i slyšeli. Byli tam také zástupci ze Slovenska, Maďarska, Dánska, Švýcarska, Rakouska a Holandska. Přispěli svými pozdravy, já za Česko také. Téma bylo tentokrát „Umírání ve vězení“. Začnu ale od konce...

Na závěr setkání jsme se podívali na hřbitov v bavorském městečku Landshut. Stojí tam starobylý kostelík z osmého století, který se v roce 1923 stal součástí areálu nově postavené věznice. Ve věznici lidé také umírali a byli pochovááni právě na hřbitov kolem kostela. Za druhé světové války bývalo ve věznici mnoho bojovníků proti nacismu, hlavně z řad samotných Němců. Věznice bývala až desetinásobně obsazena. Hřbitov sloužil také jako pohřebiště popravených. Po válce se ve vězení octla řada bývalých esesáků – někteří byli popraveni a také pohřbeni na hřbitově. Ovšem později byl v západním Německu trest smrti zrušen a bývalí němečtí zločinci byli postupně propouštěni... Nakonec zůstaly na hřbitově kříže s tabulkami se jménem. Brzy se začaly objevovat květiny u bývalých nacistů. Byly tedy odstraněny tabulky se jmény, ale i dále se objevovaly květiny u hrobů zločinců. Hroby statečných bojovníků proti nacismu zůstávaly pusté. Ne-spravedlnost i po smrti! Opuštění? Osobně jsem rád, že Němci na svoji historii nezapomínají. Nyní nás, vězeňské kaplany z okolních států, zvou na své výroční konferenci.

S umíráním ve vězení mají více zkušeností, protože absolutní počet vězňů v Německu je samozřejmě mnohem větší. Co mně utkvělo, byly dvě věci; řada vážně nemocných vězňů nechce být ke konci života propuštěna, naopak chtějí zůstat a zemřít ve svém známém prostředí. Náklady na pohřeb pak platí věznice. Pokud je někdo přece jen v těžkém stavu převezen do nemocnice a zemře mimo vězení, náklady na pohřeb platí stát (nebo rodina – nikoliv věznice).

Ale zpět do Mnichova. Na závěr prvního dne byla tradiční společná večeře složená z bavorských specialit.

Online... Bavorský zemský ministr spravedlnosti tentokrát nedorazil, ale poštou nám všem přišel z věznice ve Würzburgu balíček se zavařeným masem, prostíráním a svící. Takže nakonec jsme přeci jen pojedli společně...

Druhý den přednášel teolog a terapeut Marco Kargl, znalec Viktora E. Frankla. Představil nám, co to je logoterapie a jak pomáhala přežít lidem v koncentračních táborech. („Hledat a najít v každém okamžiku smysl – láska je to poslední a nejvyšší, k čemu se lidské bytí dokáže vzepnout.“) Pak také Marco Kargl hovořil o předcházení sebevraždám. Má takový způsob: nabídne člověku, že může uzavřít sám se sebou jakýsi kontrakt, s tím, že sebevraždu nespáchá – a ono to často pomůže tomu člověku přečkat těžké období a pak již myšlenky na smrt opustit. Byla to velmi poutavá přednáška. Velký aplaus nakonec. A diskuse.

Uskutečnila se také členská schůze

německých kaplanů a zvolili dva nové členy výboru. Poslední přednáška se týkala umírání cizinců, zejména muslimů. Na jednu stranu zvyky a chování rodiny umírajícího člověka, jiné, než je tomu u nás, na druhou stranu je možné se za určitých okolností spojit v modlitbě.

Celkově měla konference svěžího ducha, účastníci se velmi rádi společně viděli, včetně mne, protože loni se konference nekonala vůbec a letošní se nesla v duchu, že se potkáme i za rok, a to možná o něco intenzivněji. Cesta zpět domů utekla tentokrát velice rychle.

Na závěr bych chtěl poděkovat vedení vězeňské služby a vedení Vazební věznice Praha–Ruzyně za umožnění této pracovní cesty a děkuji též za vydatnou podporu ruzyňskému oddělení informatiky.

Přátelé, můžeme se v úsilí o dobrou věc vzájemně podpořit. Nejsme v tom v Evropě sami.

KRAVATOVÁ SPONA V ČESKÉM VĚZEŇSTVÍ

Při výkonu služby se samozřejmě používá stejnokroj. Kdo se však zamyslí nad tím, že i tak drobná součástka výstroje, jakou je kravatová spona, má svoji jedinečnou historii. Kdy se začala ve vězeňství oficiálně používat, jak vypadala před lety, jaký je v současnosti její tvar... Přiblížíme praxi v České republice, poznáme, jak to řešili v mnoha dalších státech! Zásadním impulsem se staly společenské změny v devadesátých letech minulého století. Nabízí se tedy čtenáři možnost seznámit se prostřednictvím této miniaturní užité umělecké plastiky s nepříliš známými aspekty vývoje v této oblasti u nás, ve Vězeňské službě ČR, ale i za hranicemi republiky.

Studujeme-li moderní historii našeho sboru, zejména potom období od konce šedesátých let minulého století, kdy došlo k vyčlenění českého a slovenského vězeňství z organizační struktury tehdejšího celostátního ministerstva vnitra, zjišťujeme, že kravatová spona se stává výstrojní součástí stejnokroje teprve v letech devadesátých.

Již při běžném porovnání zjišťujeme, že kravatové spony různých vězeňských sborů a jejich designová provedení jsou skutečně zajímavými dílky drobné užité umělecké plastiky. Kovové části kravatových spon jsou zhotoveny ze slitiny kovů, která je galvanicky povrchově zušlechťována a posléze nalakována ochranným lakem proti oděru. Na kravatové spony je možné aplikovat emblémy, heraldické symboly či logo organizace podle přání zadavatele.

Kravatové spony jsou oděvním doplňkem svého druhu. Hlavní účel je, aby připnuly kravatu k záhybu košile a tím ji, vždy rovně vypnutou, přidržely na svém místě. Ideální výška připnutí spony na kravatu je mezi třetím a čtvrtým knoflíkem na košili. Spona by neměla přesahovat šířku kravaty. Není příliš vkusné, pokud by měla být ovšem moc malá. Ideální šířka kravaty, kde spona má být použita, je do třech čtvrtin kravaty.

Moderní historie kravatových spon sahá do roku 1920 a od té doby je spona na kravatu trvalým pomocníkem. Kravatová spona zhotovená

z kovu a opatřená dekorativním, velmi často heraldickým vzorem je tedy již docela běžná. Naletovaný odznak může značit příslušnost ke sboru nebo útvaru. Ovšem v podmínkách Vězeňské služby ČR se jako oficiální a trvalá výstrojní součástka stejnokroje objevuje až při vzniku sboru, v první polovině devadesátých let minulého století.

Poprvé v českém vězeňství

Dlouholetá existence ve společném státě měla i po rozdělení Československa po nějakou dobu jistý vliv na vývoj ve vystrojování příslušníků. Ovšem počínaje rokem 1993 byl již zřetelný odlišný vlastní směr jak v Čechách, tak i na Slovensku.

Prvotním impulsem k přestrojení a současněmu zavedení nového výstrojního předpisu. První novela výstrojního předpisu z roku 1993 informuje především o tom, že novým typem stejnokroje bude nejprve vybavena justiční stráž. Pochopitelně – veřejnost viděla tyto příslušníky při výkonu služby nejvíc. Oficiální předpis upravující kompletně tvar nového vzoru stejnokroje se objevuje až na podzim téhož roku.

Nařízení generálního ředitele VS ČR č.35/1993 přináší informaci spolu s reprodukcí historicky první kravatové spony použité v českém vězeňství. V podstatě je to jednoduchá spona, bez jakékoliv ozdoby. Stanovený úkol – přestrojit včas a kompletně alespoň

první skupinu českých vězeňských příslušníků (příslušníky justiční stráže) v určeném termínu se podařilo dodržet. V okamžiku vzniku České republiky, tedy k prvnímu lednu 1993, se příslušníci justiční stráže představují vězeňské i civilní veřejnosti (330 kusů nového vzoru stejnokrojů) v novém typu uniformem.

VS ČR vzor 1

Tehdejší intendantní důstojník uváděl, že z důvodu časové tísně bylo totiž v posledních listopadových dnech roku 1992 operativně nakoupeno 330 kusů běžných kovových kravatových spon zlatavé barvy. Těmi byly stejnokroje dokompletovány.

V následujících letech se projevila potřeba, aby v souladu se zněním novely výstrojního předpisu byl následně operativně vytvořen další vzor kravatové spony. K zásadní změně dochází až při částečné novelizaci výstrojního předpisu v roce 1996.

Nové výtvarné provedení spony již bylo označeno miniaturou barevného smaltovaného odznaku Vězeňské služby ČR. Ve stejnou dobu byl totiž zhotoven a distribuován tzv. klopový odznak VS ČR v barevném provedení se zapichovací jehlou. Takže – byl použit původní vzor spony a na ni byl operativně vlastními silami připevněn tento odznak. Vzorek č. 2 byl na světě. Další již bylo záležitostí odborné firmy, která se postarala o dodání dalšího celého množství pro příslušníky sboru.

VS ČR vzor 1996

V roce 2006 se odborná veřejnost setkává s další variantou kravatové spony. Aplikovaný oborový znak je v tomto případě odlišné velikosti než vzor 1996 a spona je hladká! Zobrazení je uvedeno v kompletní novele výstrojního předpisu vydané jako NGR č. 36/2006. Jak je zřejmé, druhý a třetí vzor jsou na první, laický pohled téměř shodné. Přesto se v detailu liší. Lišta spony druhého typu má totiž uprostřed tři šikmé prohlubně a je podélně

vroubkovaná. Další, až do současnosti používaný vzor má již lištu hladkou. Jak již bylo výše zmíněno, další odlišností je rozdílná velikost oborového znaku, aplikovaného na lištu spony.

VS ČR vzor 2006

Jak je tomu na Slovensku

Kdo ze současných příslušníků Zboru justičnej a väzenskej stráže si v dnešní době ještě vzpomene na to, že se příslušníci na Slovensku s prvním vzorem kravatové spony setkáváme již v roce 1993! Používal se stejnohmot vz. Oli-va a byl doplněn kravatovou sponou, oficiální výstrojní náležitostí. Setkáváme se s tímto prvním vzorem teprve v okamžiku vzniku samostatné Slovenské republiky. Vzor Oliva po celou svoji dlouholetou existenci touto součástí do roku 1993 nedisponoval! Předpisem z roku 1992 bylo specifikováno, že bude používána stejnohmotová košile zelené barvy s krátkými rukávy a náprsními kapsami spolu se standardní kravatou. Ovšem doplněnou kravatovou kovovou sponou hladkou, bez jakékoliv ozdoby, zlatavé barvy! První verze slovenské vězeňské kravatové spony tak pochází z roku 1993. S tímto provedením se příslušníci setkávají po několik let, přesně až do okamžiku, kdy bylo rozhodnuto o kompletním přestrojení příslušníků ZVJS na typově nový vzor stejnohmoty.

ZVJS vzor 2001

Nový vzor kovové kravatové spony, používaný příslušníky ZVJS v pořadí druhý, je zlatavé barvy. Uprostřed má aplikován tzv. velký znak ZVJS. Využití oborové heraldiky v miniaturním provedení je vkusné a lze konstatovat, že tento vzor spony je jako funkční doplněk u příslušníků oblíbený.

Praxe v dalších státech

U dalších sousedů, v Polsku, najdeme kravatové spony jako oficiální výstrojní doplněk i u příslušníků polského vězeňství, dokonce v několika zajímavých souběžných výtvarných mutacích. Bezprostřední soused našeho státu, Rakouská republika, má několik spolkových zemí. Vězeňská služba, tento ozbrojený bezpečnostní sbor, je však ze zákona podřízena ministerstvu spravedlnosti a řízena společně pro celou republiku. Také vystrojování je prováděno centralizovaně z hlavního města, z Vídně.

Rakousko

Na rozdíl od Rakouska je o Spolkové republice Německo známo, že výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody není záležitostí spolkovou (Budessache). Je plně v kompetenci jednotlivých spolkových zemí, tedy zemských ministerstev spravedlnosti. Spolkové ministerstvo spravedlnosti má spolkovým zemím možnost pouze doporučovat, ne nařizovat. To je také jedním z důvodů, že i v oblasti vystrojování jsou v jednotlivých spolkových zemích drobné odchylky. A to i v oblasti výstroje. Setkáváme se tedy se značnou variabilitou v tomto směru, takže se můžeme setkat se sponami, které mají použít heraldický vězeňský znak té které spolkové země (ovšem ne všech). Zhotovení tohoto doplňku stejnohmoty v jednotlivých spolkových zemích je dáno intenzitou zájmu vedení a v neposlední řadě i finančním aspektem. Dalšími částmi výběru spon jsou spolkové země Dolní Sasko či Severní Porýní-Westfálsko.

SRN Bavorsko

SRN Dolní Sasko

SRN Nordrhein - Westfalen

Andora

Gronsko

Norsko

Švédsko

Na závěr pohled do zámorí

Pro srovnání alespoň jeden zástupce pro Evropana tak trochu vzdálené, exotické země. Až z Austrálie. Také v zámorí, na druhé polokouli, je totiž používání drobných výstrojních doplňků tohoto druhu vcelku obvyklou a oblíbenou záležitostí. Možná navíc konstatovat, že zejména v oblasti někdejšího tzv. britského koloniálního vlivu je možno velmi snadno vystopovat nápadnou heraldickou podobu a souvislost s bývalou metropolí. V podstatě v každé zemi britského Commonwealthu tak najdeme zřetelné původní britské heraldické prvky. Je to také asi tím, že v metropoli má heraldika ve všech svých podobách a použití známá a především přesná a obecně dodržovaná pravidla.

Austrálie - Nový Jižní Wales

Vychovatelka Věznice Kynšperk nad Ohří **Berta Majerníková** říká:

ANI PŘI PANDEMII NELZE ZAPOMÍNAT NA JINÉ NEMOCI

Vychovatelka oddělení výkonu trestu Berta Majerníková je žena činu. Je velmi činná a ve svém volném čase se věnuje různým činnostem. V nedalekých Bukovanech vede cvičební kurzy, kde se svými klientkami a kolegyňami připravovala projekt, na jehož konci je krásný kalendář se sportovní tematikou a citáty z její dílny. Celý výtěžek z jeho prodeje byl věnován plzeňské organizaci Maminy s rakovinou, z. s.

Vytvořila jste kalendář se sportovně laděnými fotografiemi půvabných mladých žen a výtěžek z prodeje jste se rozhodla věnovat plzeňské organizaci Maminy s rakovinou, z. s. Představte nám ji.

Maminy s rakovinou jsou mladá organizace, první svého druhu v České republice, která pomáhá onkologicky nemocným maminkám napříč všemi druhy nádorových onemocnění, včetně těch méně známých či vzácných.

Co vás přivedlo na tuto myšlenku?

Tuto myšlenku jsem dlouho nosila v hlavě. Jsem instruktorkou fitness a aerobiku a chtěla jsem svoje zkušenosti předat na „papír“ a zároveň motivovat ostatní. V průběhu roku 2020, kdy nás zastihla pandemie a řada lidí a organizací se dostala do existenčních problémů, jsem přemýšlela, jestli bych nemohla nějak pomoci. Oslovila jsem fotografa Zdeňka Hladíka, jestli by do toho šel se mnou, že jsem si

našla organizaci Maminy s rakovinou a chtěla bych ji podpořit. Souhlasil. Organizace mě zaujala i proto, že moje maminka na rakovinu zemřela. Cítila jsem potřebu nějak připomenout, že i v době covidové, kdy se odkládají operace a běžná lékařská péče ustoupila do pozadí, je zapotřebí nezapomínat na vážně nemocné lidi.

Dalo vám hodně práce získat ke spolupráci další ženy?

Oslovila jsem ženy, u kterých jsem předpokládala, že pro dobrou věc do toho půjdou se mnou. Původní záměr byl kalendář se sportovní tematikou, ale dle astrologického znamení. Mojí velkou zálibou je nejen občasné psaní citátů, ale i astrologie. Oslovila jsem ženy ze svého okolí, které znám a u kterých vím i to, v jakém jsou znamení. Vysvětlila jsem jim svoji představu a přesvědčila je, že to má smysl. Bohužel se stalo, že dvě ženy mi z projektu vypadly a musela jsem začít improvizovat. Výsledek jste viděla. Ukázalo se, že každá žena je krásně stvořená a v každé ženě se nachází bohyně. Stačí jenom překonat svůj strach, svoje limity a najít odvahu konat a jednat.

tipované a byla jsem si téměř jistá, že pro dobrou věc do toho určitě půjdou se mnou. Úžasné bylo sdílet společně to nadšení, to bylo od všech naprosto skvělé.

Příprava se trochu protáhla kvůli protiepidemickým opatřením, co vám průběh nejvíce zkomplikovalo?

Restrikce vydané státem. Shromažďování uvnitř prostorů, pak ochrana dýchacích cest, tu při líčení a fotografování nemůžete mít na obličeji. Bylo to velmi časově náročné. Správně vše načasovat, aby nás nebylo moc uvnitř a aby holky, které přijely z větší dálky, nestály venku třeba i hodinu. Museli jsme vytvořit v prostorách tělocvičny improvizovaný ateliér během jednoho večera den před samotnou realizací,

který má svůj ateliér v Praze a v Benešově, a vizážistky sestry Mikešovy. Za zmínku stojí určitě taky moji synové Aleš s Jakubem, kteří mě v projektu podporovali. Oni mě víceméně podporují po celý život.

Uvažujete o něčem podobném i do budoucna?

V nejbližší době se chystám za zakladatelkou spolku Šárkou Šteinochrovou projednat možnosti další spolupráce. Rozhodně bych chtěla realizovat něco podobného i v budoucnu a ráda bych do toho zapojila i věznic. Vše je ale zatím v jednání.

Šárka Šteinochrová,

původní profesí zdravotní sestra, onemocněla rakovinou lymfatických cest ve svých 25 letech, kdy byla maminkou teprve 15měsíčnímu synovi. Rána to byla pro rodinu o to horší, že ve stejnou dobu podstupovala onkologickou léčbu i Šárčina maminka. Rakovinu tak velmi intenzivně vnímala jako nemoc celé rodiny a podporu pro onkologicky nemocné maminky nikde nenašla. Rozhodla se proto ještě v průběhu své vlastní léčby zahájit přípravu vzniku organizace Maminy s rakovinou. Pacientská organizace, pomáhající individuálně a komplexně maminkám všech onkologických diagnóz, je tak podporuje na jejich cestě k uzdravení. Laickou, odbornou i praktickou pomoc zajištěnou veřejnými sbírkami zde najdou i další členové rodiny. Organizace před pár dny oslavila svoje druhé narozeniny.

Na projektu se podílely „obyčejné“ ženy, které navštěvují moje kurzy, anebo jsou samy instruktorkami. Na fotografiích jsou i dvě mé kolegyně z věznic, všechny pracujeme na oddělení výkonu trestu. Markéta má na starosti terapeutickou práci s odsouzenými a Klára obléká do služby uniformu a plní úkoly na úseku dozorců služby. Já připravuji odsouzené na výstupním oddělení na život po propuštění.

Bylo náročnější získat ke spolupráci kolegyně z práce, nebo ženy „zvenčí“?

Naštěstí nebyl problém ani v jednom případě. Měla jsem holky dopředu vy

jelikož jsme čekali na povolení hygieniků fotografovat.

Focení jsme museli stihnout za jeden den. Bylo to v prosinci během chvilkových uvolnění vládních opatření. I tak to ale bylo fajn a moc jsme si to uživali. Holky stály před profesionálním fotografem poprvé, a přesto se nebály, naopak. Úžasné byly i vizážistky a samotný fotograf, prostě příjemný den.

Kdo všechno vám s projektem pomáhal?

Prostory mi poskytla instruktorka tajič Veronika Wienfurterová ve svém pohybovém studiu ve Františkových Lázních, pak fotograf Zdeněk Hladík,

„Každý si může splnit svůj sen, stačí v sobě najít odvahu konat“

Kalendář je určen všem lidem. Zakoupením kalendáře, přispějete na dobrou věc. Výtěžek poputuje pro nadaci Maminky s rakovinou. Objednávky: 731 526 336 nebo na stránkách <https://bertymajer.webnode.cz/>

Jsme zodpovědní nejen za to co děláme, ale i co neděláme!

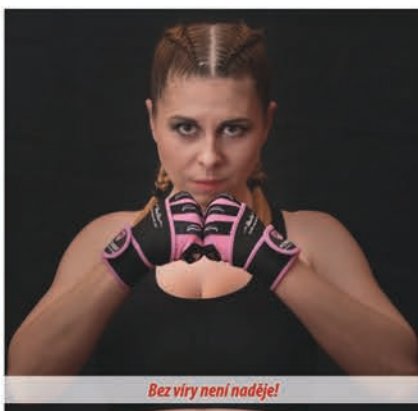
Úsměv nic nestojí a přesto má nejvyšší hodnotu

Nevíme co bude zítra a proto je nejdůležitější být šťastný dnes

Štěstí je to jediné, co se zdvojnásobí, když se s ním o něj podělíš

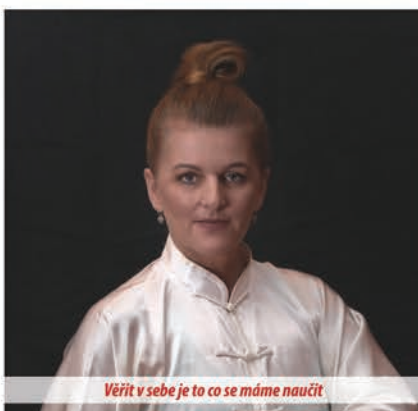
Bez víry není naděje!

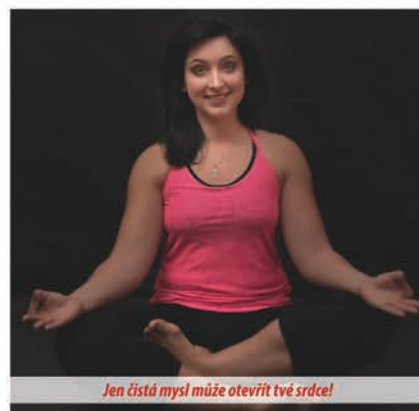
Když chceš, dokážeš to!

Život se má žít. Jenom na každém z nás záleží, jaký život žít budeme

Věřit v sebe je to co se máme naučit

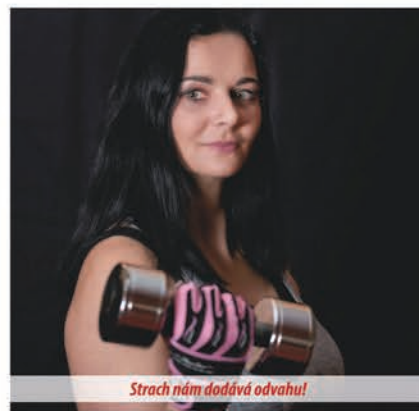
Jen čistá mysl může otevřít tvé srdce!

Buď kolem těch kdo se tě bojí ztratit a milují tě takovou jaká jsi

Dělej to co činí tě šťastným!

Strach nám dodává odvahu!

VÝSTAVA ZE TMY KE SVĚTLU

POKRAČUJE V MLADÉ BOLESLAVI

Rozsáhlou výstavu fotografií z prostředí českých věznic předního českého dokumentárního fotografa Jindřicha Štreita připravila Vězeňská služba ČR spolu se spolkem Vězeňská duchovenská péče v krásných prostorách výstavní síně Sboru českých bratří v Mladé Boleslavi. Fotografická výstava s názvem Ze tmy ke světlu zachycuje zcela originálním způsobem službu vězeňských kaplanů při práci s lidmi, kteří mají snahu napravit a změnit svůj život.

Projekt vznikl dva roky, během kterých Jindřich Štreit navštívil dvacet vězeňských zařízení a fotografoval zde nejen vězněné osoby, ale také kaplany, vychovatele, příslušníky sboru a další, kdo s vězni pracují. Slavnostní vernisáž se konala 8. června 2021 a výstava potrvá do 1. srpna 2021.

Jindřich Štreit sám považuje tuto výstavu za zásadní ve své dosavadní tvorbě, toto téma jej velice oslovilo: „Pochopil jsem, že kaplani jsou ve vězení velmi potřební a důležití. Mnohdy suplují psychology. Pomáhají lidem, kteří spáchali těžké zločiny, najít sebe samy. Rozebrat příčiny a hledat východisko. Považuji tento cyklus za

velmi důležitý i pro společnost, která nemá představu, jak důležitá je role kaplana v opuštěnosti a hledání nové cesty.“

Sbor českých bratří je významnou památkou Mladé Boleslavi a svým provedením patří k nejstarším renesančním pseudobasilikám mimo Itálii. Dnes je v budově umístěna výstavní a koncertní síň.

VYSTOUPENÍ DIVADELNÍHO SPOLKU **TY-JÁ-TR** PENÍZE NEROSTOU NA STROMECH

V rámci projektu Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění, který je již druhým rokem realizován v obou pražských věznicích, byla ve spolupráci s divadelním spolkem Ty-já-tr představena nová aktivita, která se má v budoucnu stát součástí standardizovaného programu pro odsouzené. Formou edukativního divadelního představení jsou diváci vtahováni do děje a sami jsou spoluvůdci celého vystoupení.

Představení divadelního spolku Ty-já-tr Peníze nerostou na stromech bylo vzhledem k nástupu opatření spojených s prevencí přenosu onemocnění covid-19 poprvé odehráno pro odborné pracovníky Vězeňské služby a v pátek 25. 9. 2020 bylo vystoupení pilotováno pro klienty ve Věznici Kuřim. Zde se setkalo s nemalým ohlaselem. Poprosili jsme proto o zodpovězení několika otázek divadelní spolek Ty-já-tr, zastoupený jeho šéfkou a herečkou Radkou Tesárkovou:

Proč jste si pro vaše edukativní představení vybrali právě tematiku zadluženosti a finanční gramotnosti? Kdo je vaším typickým divákem?

První verze inscenace o finanční gramotnosti Peníze nerostou na stromech vznikla v Ty-já-tru před více než dvěma lety. Dnes už je verze nová, protože jako každý obor se i finanční gramotnost vyvíjí. Téma inscenace napadlo mého muže Petra a vše vznikalo ve spolupráci s Credit Managementem. Primárně byla a je určena žákům druhého stupně základních škol. Každý by se měl naučit základům finanční gramotnosti už na základní škole, aby se později nedostal do finančních problémů. A to se dnes stává mnoha dospělým lidem. Podepisují smlouvy na půjčky, které si pořádně nepřečtou, věci, kterým ve smlouvě nerozumí, si nenechají, nebo se stydí si nechat vysvětlit atd. Zejména proto se interaktivní formou snažíme žáky ZŠ naučit základy toho, co by měli znát, aby se v budoucnu do žádných problémů nedostali. Různé situace si zahrají místo nás a věc, kte-

rou zažijete na vlastní kůži, si určitě budete pamatovat lépe, než když vám ji někdo bude vysvětlovat na hodinové přednášce.

Co pro vás znamenalo připravit vystoupení pro tak různorodou a specifickou skupinu, jako jsou zadlužení ve věznicích?

Znamená pro nás velkou, zajímavou výzvu. Možnost vyzkoušet si své schopnosti v interaktivní inscenaci s divadlem nepoznamenanou skupinou. Skupinou, která na vlastní kůži zažila problémy, o kterých my v představení jen hrajeme. V Ty-já-tru nemáme zkušenosti z vězeňského prostředí, a tak jsme s kolegyní Monikou Jiráskovou text po této stránce konzultovaly s dluhovým poradce projektu.

Máme za sebou dvě představení. Jsme na začátku a jsme zvědaví, jak moc budou naše skupiny ve věznicích různorodé. Specifické je místo, kde se všichni nacházíme. My dobrovolně, naši diváci z výkonu trestu.

Nedávno jste předvedli své první představení ve věznici. Jací jsou podle vás vaši první diváci a jak na Vás působilo prostředí, které je pro divadlo netypické?

Naši první diváci byli velmi pozorní a komunikativní a v první chvíli trochu překvapení a zaskočení, že na přednášce chceme od všech aktivní účast, spolupráci na konkrétních úkolech aj. Byli jsme rádi, když pak přede všemi řekli svůj názor a sdělili svoje zkušenosti, diskutovali. A my jsme byli překvapeni, jak se tak inteligentní lidé, kteří v hledišti valnou většinou byli, mohli dostat do vězení.

Místnost, kde jsme představení hráli, byla pro představení velmi vhodná. Menší prostor, který umožňoval velmi dobrou komunikaci s diváky. Netypický byl rozhodně vstup herců do tohoto „divadla“, který trval poněkud déle, než jsme zvyklí.

Kuřimské představení bylo velice kladně hodnoceno jak diváky, tak odbornými pracovníky. Za všechny ohlasy citujeme vyjádření sociální pracovníce Vladimíry Němcové:

„Děkujeme, že jsme mohli divadlo u nás uskutečnit. Já mám ráda nové, inovativní projekty, které kreativně doplňují teoretické vědomosti, které již odsouzení měli z mého dluhového poradenství. Divadlo s dluhovou tematikou, které se dne 25. 9. 2020 uskutečnilo ve Věznici Kuřim pod vedením aktérek Divadelního spolku Ty-já-tr, humornou formou a zapojením obecnstva (odsouzených z oddílu Mladých dospělých) do hry nastínilo nejožehavější problémy zadluženosti, exekucí, slibných půjček... I pro mě byla technika nazvaná 1:7:2 něčím novým a začlením ji do své aktivity s odsouzenými.“ (technika 1:7:2 představuje ideální rozložení výdajů podle jejich důležitosti pro domácnost).

SNĚŽKA 2021

ANEKDOTY JAK SE SE ODPOUTAT OD REALITY

Každá vtipná, zajímavá, inspirující, smysluplná a nápaditá myšlenka se cení, a v současné době obzvlášť. V posledním roce, kdy nám komplikuje život nejenom složité situace zákazů, příkazů a omezení, ale také nemožnost jakýchkoliv vnitřních sportovních aktivit, je pro člověka, zvyklého pravidelně sportovat, každým nápadem na pohyb spásou a radostí. Navíc zimní měsíce s chladným počasím k nějakému venkovnímu sportování zrovna nevybízí. A tak, když náš kolega Petr Čermák dostal zajímavý nápad, jak si společně zasportovat, neměl nouzi o zájemce, kteří se chtěli do této akce zapojit.

Ostatně jak řekl Mahatma Gándhí: „Bez činu zůstává i nejkrásnější myšlenka bezcennou“, vymyslel a připravil pro zaměstnance věznice virtuální běžeckou výzvu s názvem Sněžka 2021. Ze Znojma na vrchol naší nejvyšší české hory je to 252,2 kilometrů a právě tato vzdálenost je cílem výzvy, bylo třeba ji ujit nebo uběhnout. Podmínkou k účasti na této výzvě bylo vytvořit dvojici s přezdívkou, uhradit startovné za dvojici 200,-Kč. Každý z účastníků si musel stáhnout na svůj mobilní telefon aplikaci na měření vzdálenosti, během sportovních výkonů zasílat fotografie. Maximálně se každému započítalo pět kilometrů na osobu a den. Brát vše s nadhledem a hrát fair play bylo samozřejmostí. Protože hlavním cílem bylo pobavit se a udělat něco pro své zdraví. A to, že se všichni zúčastnění chtějí bavit a brát tuto netradiční, ale zajímavou akci s humorem, bylo znát již při hledání jmen jednotlivých týmů. Účastníky závodu tak byl například tým Jižní vítr, Flashmani, Bubagump, Rychlí a Zběsilí, Na pohodu, Laurel a Hardy, Jack a Tlustoch a další.

Prezentace dvojic trvala do 4. února a závod startoval 8. února 2021 ve 14.59. Do prvního dne výzvy se zapojilo 19 dvojic. A hned od začátku bylo všem závodníkům jasné, že se nikdo flákat nebude a pojede se na plný plyn. Ještě 8. února se dodatečně přihlásily tři týmy, takže konečný počet byl 22 párů. Během závodu byli účastníci průběžně informováni o svých výkonech i o výkonech soupeřů. Přesně jsme věděli, kdo, kdy, v kolik a kde svůj cíl plnil. O vtipné komentáře a fotografie nebyla nouze a všichni se bavili. Některé dny bylo opravdu mrazivé

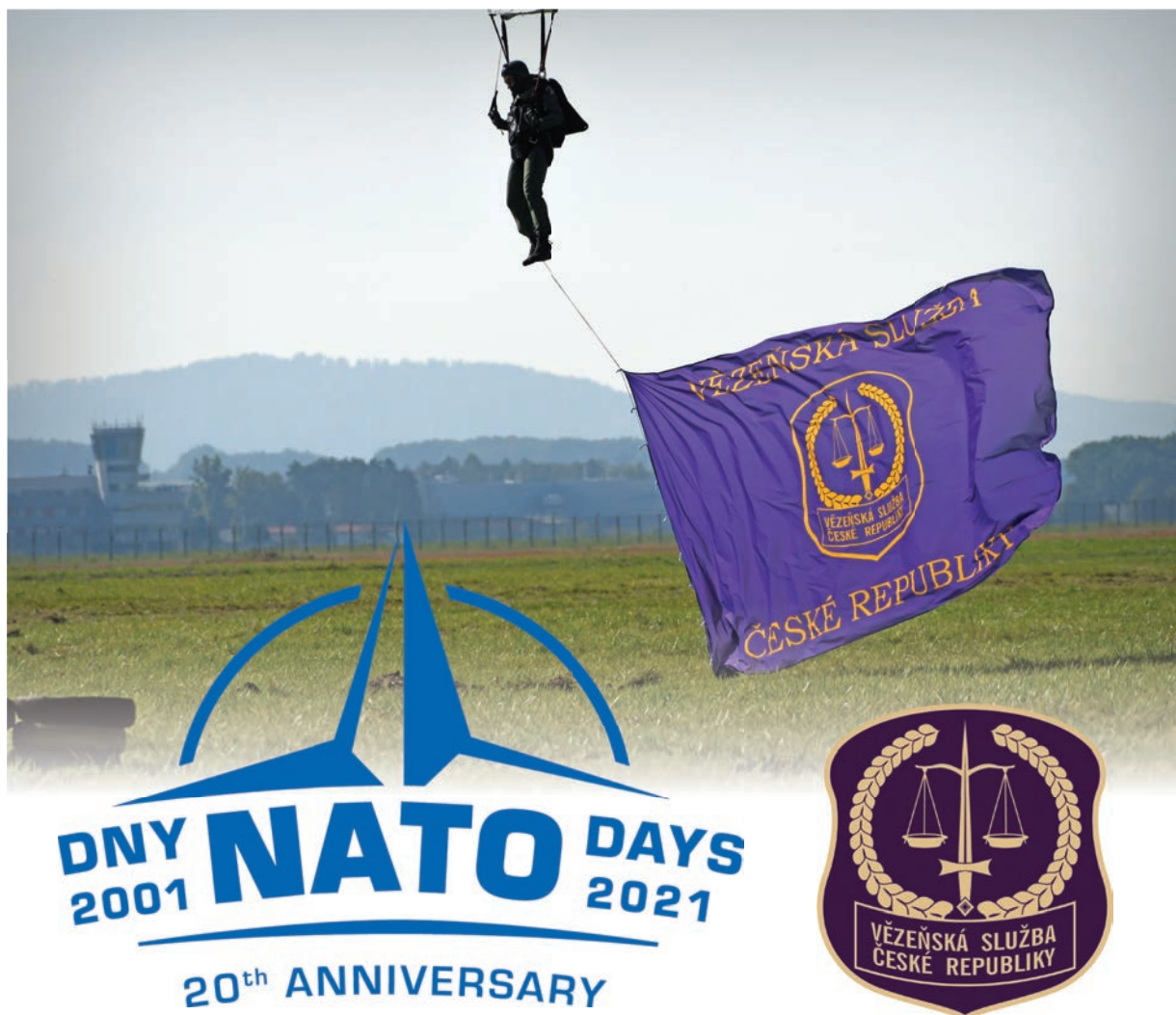
počasí a teplota padala i 10 stupňů pod nulu foukal studený vítr, a i přesto většina plnila svůj blížící se cíl denně na 100 %. I když některé závodníky na nějaký den vyřadila nemoc, do cíle chtěli dorazit všichni. Pro zpestření závodu byl vyhlášen tzv. Joker, což byla možnost připsání dvojnásobku kilometrů za den. Podmínkou bylo, aby se tým domluvil a Jokera veřejně vyhlásil. Joker neplatil pro vedoucí družstva s plným počtem bodů, ale sloužil jim jako pojistka v případě, že by některý z dvojice vypadl těsně před finálem. Jeho kolega jej potom mohl uplatnit sám a ztrátu během jednoho dne vyrovnat. Prvním dnem, kdy bylo možné tuto taktickou výhodu uplatnit, byl 27. únor.

S postupujícím závodem a přibývajícím kilometry se umoudřilo i počasí a mrazivé dny ustoupily. Stále častěji se objevovalo sluníčko a skoro jarní teploty zpříjemnily závod, který se blížil ke svému konci. Ten byl naplánován na 12. března, ale 12 družstev mělo

v pátek 5. března plný počet zdolávaných kilometrů a dosáhlo vrcholu Sněžky. Zbývajících deset týmů pokračovalo dál v závodu s odhodláním nevzdat to.

12. března byl závod zdárně ukončen. Najednou nás všechny mrzelo, že je konec. V dnešní složité a smutné době, jsme se díky této akci pobavili, zapomněli na starosti všedních dnů a hlavně si dokázali, že když se chce, tak na procházku nebo proběhnutí na čerstvém vzduchu se čas vždycky najde, a bez výmluv.

Za dobu našeho soutěžení jsme společně ušli a uběhli přes devět tisíc kilometrů, s pocitem radosti, spokojenosti a dobré nálady, a ten jsme chtěli předat dál. Proto jsme se rozhodli, že tentokrát potěšíme opuštěné, týrané nebo nalezené psy ze Znojemska a pomůžeme jim a vyhlásili jsme sbírku pro psy útulek v Přísměticích. Finále akce Sněžka 2021 tedy bude spojeno s předáním finanční pomoci přísmětickému útulku.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR SE ZNOVU PŘEDSTAVÍ NA DNECH NATO 2021

Letošní rok se ponese ve znamení oslav dvacetileté historie této akce a VS ČR se k tomuto výročí připojí dynamickou ukázkou představující zákrok při přepadení eskorty a také zcela novou statickou prezentací, která nabídne návštěvníkům přehled vývoje VS ČR za posledních 20 let a představí stěžejní milníky tohoto období.

VĚZEŇSKÁ
DUCHOVENSKÁ
PÉČE

PROSÍM POMOZTE LIDEM Z JIHOMORAVSKÉHO KRAJE!

Vzhledem k tragické situaci, ve které se ocitli obyvatelé jihomoravského kraje, vyhlásili Nezávislý odborový svaz Policie ČR a Vězeňská služba České republiky s podporou Vězeňské duchovenské péče z. s., veřejnou sbírku, kterou chtějí společně podpořit všechny příslušníky a zaměstnance bezpečnostních sborů (VS ČR, Policie ČR) a další obyvatele, kteří byli zasaženi živelnou pohromou v obci Lužice na Hodonínsku, Mikulčice na Hodonínsku, Moravská Nová Ves a Hrušky na Břeclavsku.

**Projevte prosím podporu a solidaritu vkladem finanční částky na transparentní sbírkový účet:
4200555535, kód banky: 6800, variabilní symbol: 22222, vedený u Sberbank CZ a.s.**

Výtěžek bude rovným dílem použit na obnovu poškozených domovů všech obyvatel zasažených obcí a příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů.

Sbírka je zahájena dnem 26. 6. 2021; ukončena bude dnem 31. 7. 2021.

Děkujeme, že v nejtěžších chvílích pomáháte!

YELLOW RIBBON

Letošní ročník Běhu se žlutou stužkou se poběží v úterý 7. září 2021 v Aktivním lesoparku Řepy.

**YELLOW
RIBBON
.CZ**

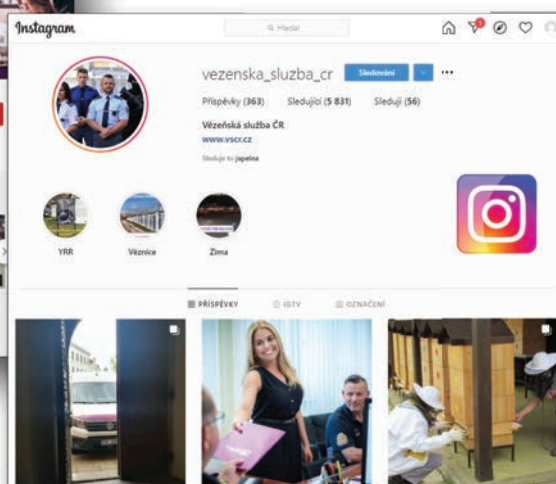
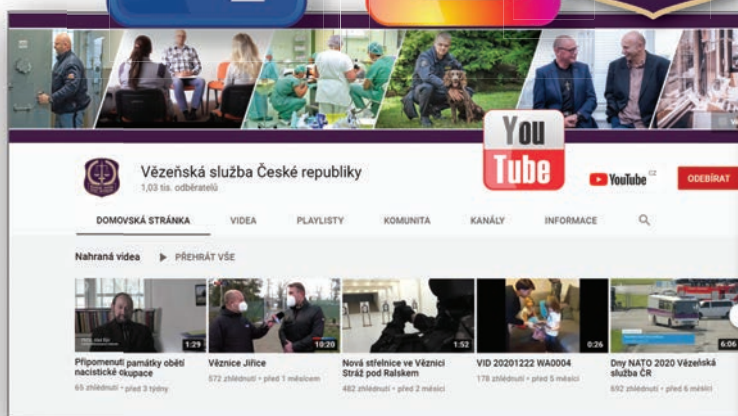
Uteč předsudkům!

STAŇTE SE SOUČÁSTÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY I NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH - každý like se počítá

Pomozte nám dosáhnout hranice **10 000** uživatelů našich sociálních sítí

[instagram.com/vezenska_sluzba_cr](https://www.instagram.com/vezenska_sluzba_cr)
twitter.com/CrSluzba

facebook.com/vezenskasklubacz
www.youtube.com

Připojte se k sociálním sítím VS ČR a navštivte nás na www.vscr.cz
Pomozte nám být vidět